

**Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy
i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy
w 2017 roku**

Poznań, marzec 2018 r.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

ul. Szyperska 14

61-754 Poznań

tel. 61 846 38 19

e-mail: wup@wup.poznan.pl

wuppoznan.praca.gov.pl

ISSN 1730-7392

Szanowni Państwo,

Samorząd Województwa Wielkopolskiego dokonał corocznej analizy sytuacji oraz zadań realizowanych w zakresie polityki rynku pracy.

Aktywność zawodowa mieszkańców województwa wielkopolskiego, podobnie jak w latach poprzednich, stanowi bardzo istotną cechę wyróżniającą nasz region na tle innych. Odzwierciedleniem tego jest wysoki wskaźnik zatrudnienia, który w III kwartale 2017 r. wyniósł 76,2%. Wielkopolska posiada najniższą stopę bezrobocia w kraju, która na koniec 2017 r. wyniosła 3,7%, natomiast wskaźnik krajowy kształtował się na poziomie 6,6%. W województwie występuje zróżnicowanie terytorialne bezrobocia, jednak we wszystkich powiatach naszego regionu odnotowano na koniec ubiegłego roku stopę bezrobocia poniżej 10%.

Województwo wielkopolskie zaliczane jest do najbardziej rozwiniętych gospodarczo regionów w Polsce. Sytuacja gospodarcza Wielkopolski jest konsekwencją m.in. wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej, w tym dla podmiotów zagranicznych, rozwiniętej infrastruktury gospodarczej oraz sieci transportowej. Dynamicznie rozwija się sektor MŚP, który cechuje wysoka wydajność pracy i produktywność oraz duża elastyczność i mobilność gospodarcza.

Pomimo tego, stałym problemem jest duża dysproporcja w zatrudnieniu mężczyzn i kobiet. Według danych z końca 2017 roku, kobiety stanowiły 60,8% ogółu bezrobotnych w województwie. W porównaniu z rokiem poprzednim, ich udział w rejestrach urzędów pracy wzrósł o 2 punkty procentowe. Trudności z aktywizacją zawodową dotyczą także takich grup jak długotrwale bezrobotni, niepełnosprawni, czy osoby w wieku 50+.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego, dostrzegając problemy mieszkańców regionu, na bieżąco reaguje na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze zjawisk na rynku pracy. Zainicjowano i wdrożono Program Regionalny „Razem Skuteczniej” skierowany do osób długotrwale bezrobotnych. Ponadto władze samorządowe, mając na względzie wsparcie osób będących w szczególnie trudnej sytuacji, opracowały nowe kryteria dotyczące podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych na finansowanie programów na rzecz aktywizacji zawodowej.

Serdecznie zapraszam do zapoznania się z niniejszym dokumentem. Wyrażam nadzieję, iż stanowić on będzie podstawę prowadzenia polityki rynku pracy w regionie, w szczególności planowania i podejmowania działań mających na celu promocję zatrudnienia oraz przeciwdziałanie bezrobociu i jego negatywnym skutkom w województwie wielkopolskim.

Wojciech Jankowiak
Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Poznań, marzec 2018 r.

Spis treści

1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE W 2017 ROKU I ICH WPŁYW NA RYNEK PRACY	7
1.1. Demografia	7
1.2. Pracodawcy na rynku pracy.....	8
1.3. Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw	9
2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA W WIELKOPOLSCE NA TLE KRAJU	10
2.1. Poziom bezrobocia w trakcie roku	10
2.2. Napływ i odpływ z bezrobocia	13
2.2.1. Grupowe zwolnienia pracowników	14
2.2.2. Bezrobotni rejestrujący się po okresie zatrudnienia poza granicami Polski	16
2.3. Bezrobotne kobiety	17
2.4. Bezrobocie na wsi.....	18
2.5. Bezrobotni z prawem do zasiłku	18
2.6. Bezrobotni według wieku.....	19
2.6.1. Bezrobotni do 30 roku życia	19
2.6.2. Bezrobotni powyżej 50 roku życia	20
2.7. Bezrobotni według poziomu wykształcenia	21
2.8. Długotrwale bezrobotni	22
2.9. Niepełnosprawni	23
2.10. Bezrobotni według zawodów i specjalności.....	24
3. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY	27
3.1. Specyfika ofert pracy w Wielkopolsce	27
3.1.1. Oferty pracy według rodzaju działalności gospodarczej.....	28
3.1.2. Oferty pracy według zawodów	30
3.1.3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Wielkopolsce na podstawie wyników Badania Barometr Zawodów.....	34
3.1.4. Wpływ migracji zarobkowej cudzoziemców na regionalny rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem obywateli Ukrainy	36
3.2. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.....	37
3.2.1. Analiza podstawowych form aktywizacji zawodowej oraz ich efektywność w powiatach.....	38
3.2.2. Wykorzystanie i analiza wybranych form aktywizacji zawodowej, w tym bonów dla osób do 30 r.ż.	40
3.3. Poradnictwo zawodowe (w tym szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy) ..	41
4. WSPÓŁPRACA W RAMACH REGIONALNEJ POLITYKI RYNKU PRACY	44
4.1. Rola Samorządów	44
4.2. Zadania wynikające ze Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020	45
4.3. Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2017 rok	46
4.4. Wojewódzka Rada Rynku Pracy w Poznaniu	47

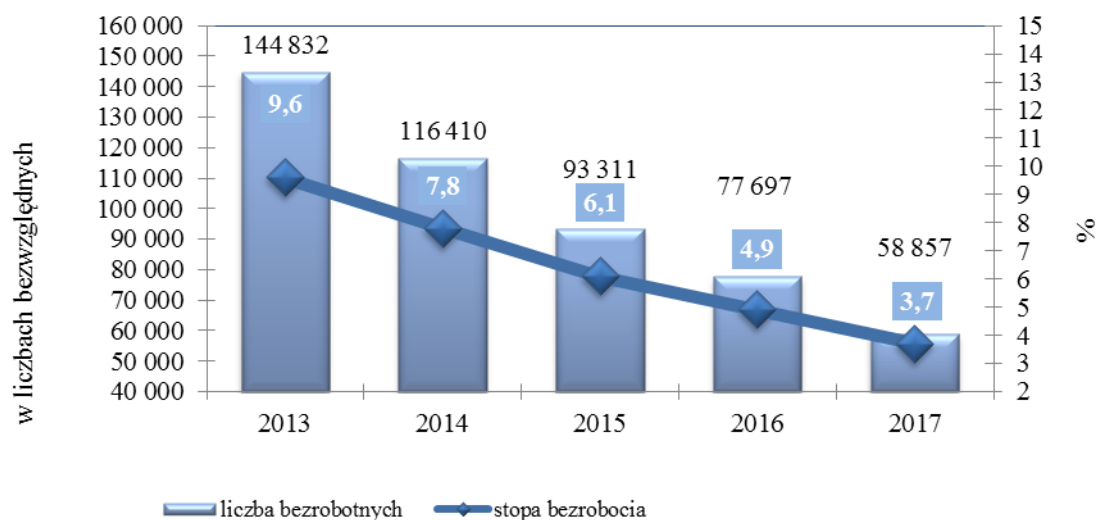
4.5. Agencje zatrudnienia	48
4.6. Świadczenie działań aktywizacyjnych przez agencję zatrudnienia jako forma aktywizacji osób bezrobotnych	49
4.7. Akademickie biura karier	50
4.8. Instytucje szkoleniowe	50
4.9. Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy	51
4.10. Poznański program promocji i wsparcia rzemiosł unikatowych „Zaulek Rzemiosła”	51
4.11. Badania opracowania i raporty zrealizowane przez Wydział Badań i Analiz Rynku Pracy WUP w Poznaniu	52
4.11.1. Inne badania, opracowania i raporty	54
5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY	56
5.1. Programy rządowe finansowane z rezerwy Funduszu Pracy	56
5.2. Działania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego wdrażane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	57
5.2.1 Projekty Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	59
5.2.2 Projekty Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020	62
5.2.3 Działania informacyjno-promocyjne Europejskiego Funduszu Społecznego w 2017 roku	68
6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY, W TYM KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO	69
6.1. Zasady podziału Funduszu Pracy w 2017 roku	69
6.2. Fundusz Pracy i struktura jego wydatków	69
6.3. Wydatki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	70
6.4. Program regionalny	71
6.5. Krajowy Fundusz Szkoleniowy	72
7. INNE ZADANIA REALIZOWANE NA RYNKU PRACY PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU	74
7.1. Wykaz zawodów refundowanych	74
7.2. Realizacja założeń Gwarancji dla młodzieży, w tym program Praca dla młodych	75
7.3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	76
7.3.1. OCHRONA ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIEWYPŁACALNOŚCI PRACODAWCY	76
7.3.2. DOCHODZENIE ZWROTU WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ	77
7.4. Poradnictwo zawodowe. Szkolenia dla doradców klienta i doradców zawodowych powiatowych urzędów pracy	79
7.5. Zatrudnienie obywateli polskich w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach EURES	81
7.6. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego	83
7.6.1. Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski	83
7.6.3. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia	85
8. PODSUMOWANIE	86
9. WNIOSKI	90

1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE W 2017 ROKU I ICH WPŁYW NA RYNEK PRACY

Rok 2017 był rokiem dużego ożywienia na rynku pracy związanego z dobrą koniunkturą gospodarczą. Stopa rejestrowanego bezrobocia w województwie wielkopolskim wyniosła 3,7%. Jest to najlepszy wynik od 1999 r., kiedy to powstało Województwo Wielkopolskie. Co ważne, liczba osób bezrobotnych była o 18 840 osób mniejsza niż przed rokiem i wyniosła 58 857 osób. W 2017 roku 5 731 osób zarejestrowało się, jako osoby bezrobotne, tj. o 534 mniej niż rok wcześniej, po powrocie z pracy poza granicami kraju.

W skali roku wartość produkcji sprzedanej przemysłu wzrosła o 7,8%, a produkcji budowlano-montażowej o 12,9 %. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w skali roku wyniosło 730,3 tys. i było wyższe niż w 2016 roku o 5,4%. Do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce trafiło w 2017 roku 124 146 ofert pracy, o 9 261 mniej niż przed rokiem, mimo to pozwoliło to ponad 73,5 tys. bezrobotnym w Wielkopolsce podjąć pracę (wykorzystano ok. 60% wszystkich ofert), z czego 26,2% stanowiły osoby do 30 roku życia.

Wykres 1.1. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia w Wielkopolsce w latach 2013-2017 (według stanu na 31 grudnia danego roku)

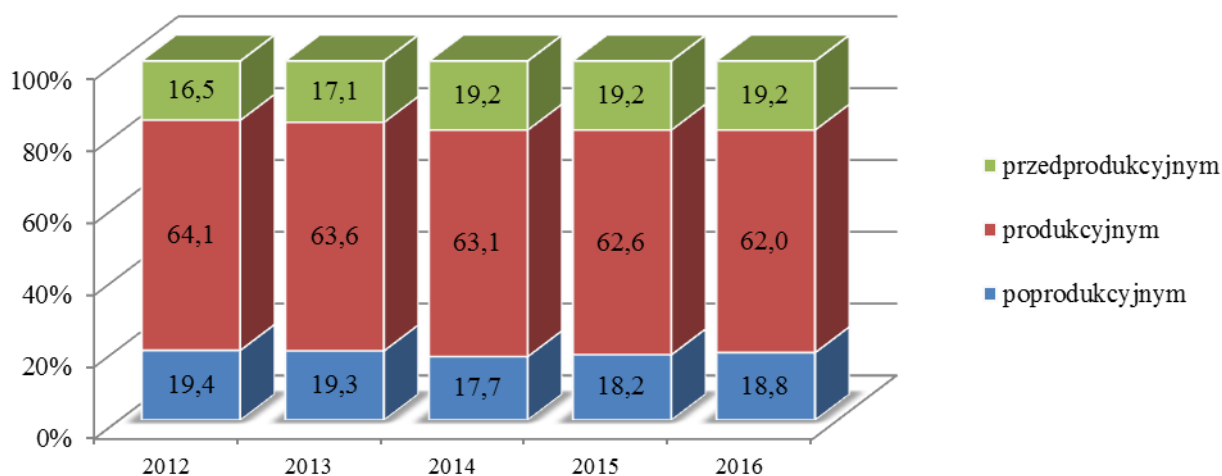
1.1. DEMOGRAFIA¹

W końcu 2016 roku województwo wielkopolskie zamieszkiwało 3 482 tys. osób. W skali roku liczba ludności zwiększyła się o 7,0 tys. osób, tj. o 0,2%. W strukturze ludności według miejsca zamieszkania przeważała ludność miejska. W roku 2016 mieszkańcy miast stanowili 54,7% mieszkańców regionu, tj. o 0,2 punktu procentowego mniej niż w 2015 roku. Nie

¹ Na podstawie danych demograficznych GUS, demografia.stat.gov.pl/bazademografia, dane całoroczne są dostępne za rok 2016.

uległa zmianie struktura ludności według płci, kobiety nadal dominują wśród mieszkańców województwa. Ich udział kształtował się na poziomie 51,3%, a współczynnik feminizacji wyniósł 106%. W województwie wielkopolskim, podobnie jak w kraju, obserwuje się stopniowe zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. W 2016 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym pozostał na poziomie 19,2%. Wzrósł za to o 0,6 punktu procentowego udział ludności w wieku poprodukcyjnym - do 18,8%. Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 62,0% mieszkańców regionu, a liczebność tej grupy w ciągu roku zmniejszyła się o 0,6%.

Wykres 1.2. Ludność Wielkopolski według wieku w latach 2012-2016

1.2. PRACODAWCY NA RYNKU PRACY

Województwo wielkopolskie stanowi jedno z najlepiej rozwiniętych gospodarczo województw w Polsce. Wyróżnia się wysoką koncentracją zaangażowanego kapitału zagranicznego oraz wysokimi nakładami inwestycyjnymi na jednego mieszkańca. Sytuacja gospodarcza regionu jest konsekwencją równomiernego rozwoju przy znacznym stopniu uprzemysłowienia oraz wysokim poziomie technologicznym. W województwie wielkopolskim w rejestrze REGON, zarejestrowanych było na koniec grudnia 2017 roku 422 094 podmiotów gospodarki narodowej, bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W porównaniu z rokiem 2016 ich liczba zwiększyła się o 7 296 podmiotów (tj. o 1,8%). Wiodącą grupę podmiotów gospodarki narodowej stanowią nadal osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ponad 12,6% stanowią spółki handlowe (tj. 53 014). Pozostałe podmioty gospodarki narodowej to spółdzielnie, fundacje i przedsiębiorstwa państwowe.

1.3. ZATRUDNIENI W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW

W województwie wielkopolskim utrzymała się tendencja wzrostowa przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. W całym roku 2017 przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w Wielkopolsce wyniosło 730,3 tys. osób, tj. o 5,4% więcej niż przed rokiem. Na poziom zatrudnienia duży wpływ mają bariery działalności przedsiębiorstw. Najważniejszą barierą utrudniającą funkcjonowanie przedsiębiorstw są koszty zatrudnienia i niedobór wykwalifikowanych pracowników.

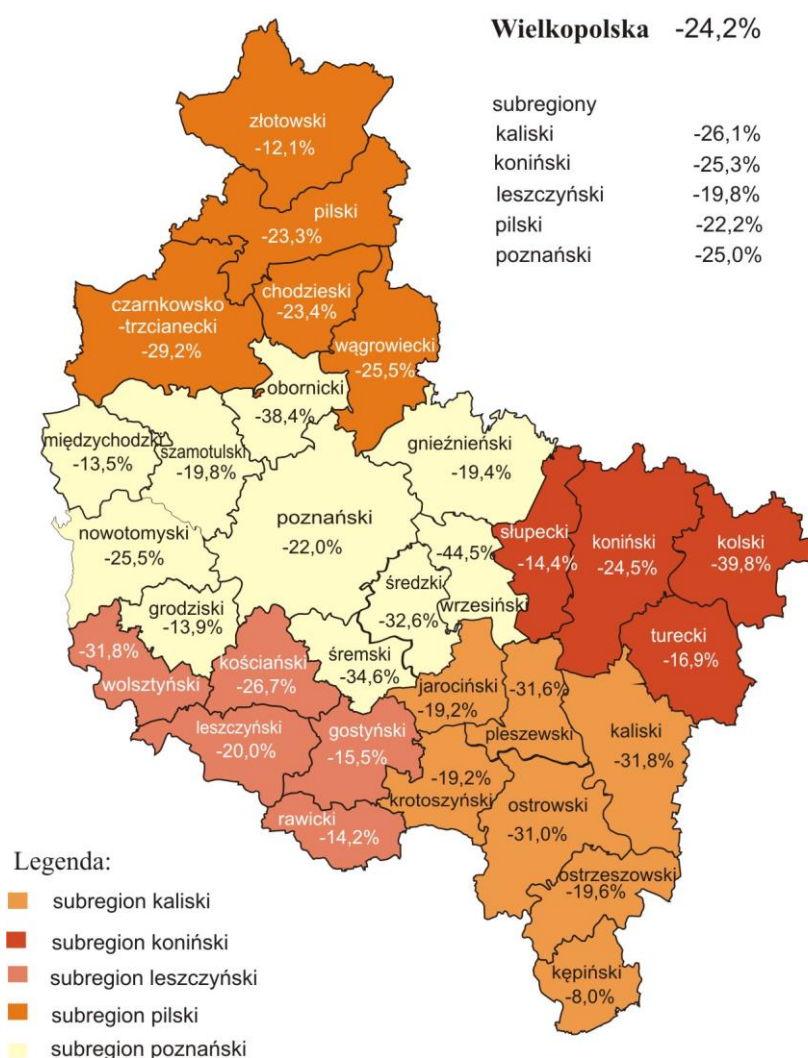
W skali roku największy wzrost zatrudnienia odnotowały: transport i gospodarka magazynowa 25,1%, administracja i działalność wspierająca 14,8%, informacja i komunikacja 7,4%, natomiast największy spadek górnictwo i wydobywanie o 11,8% oraz działalność naukowa, profesjonalna i techniczna o 1,7%. W strukturze zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw niezmiennie dominują dwie sekcje: przetwórstwo przemysłowe, gdzie koncentruje się 42,1% ogółu zatrudnionych oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych 30,4%. Na poziomie działów gospodarki nadal największym zatrudnieniem wyróżniają się przedsiębiorstwa handlu detalicznego i hurtowego oraz podmioty zajmujące się produkcją artykułów spożywczych i mebli.

2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA W WIELKOPOLSCE NA TLE KRAJU

2.1. POZIOM BEZROBOCIA W TRAKCIE ROKU

Na koniec grudnia 2017 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy były 60 502 osoby, tj. o 18 909 osób (23,8%) mniej niż w roku poprzednim. Dominującą część populacji, bo ponad 97%, stanowiły osoby ze statusem bezrobotnego. Na koniec roku liczba bezrobotnych wyniosła 58 857 osób i była mniejsza o 18 840 osób, tj. o 24,2%, w porównaniu do roku poprzedniego.

Procentowy spadek liczby bezrobotnych w roku 2017

Dane obrazujące wielkość i kierunek zmian liczby osób bezrobotnych, zarówno w subregionach, jak i w powiatach Wielkopolski, charakteryzowały się widocznym zróżnicowaniem. I tak:

- największy spadek liczby osób bezrobotnych miał miejsce w subregionach: kaliskim (o 26,1%), konińskim (o 25,3%); natomiast najmniejszy w subregionie leszczyńskim (o 19,8%) oraz pilskim (o 22,2%),
- największy spadek bezrobocia zanotowano w powiatach: wrzesińskim, kolskim i obornickim (odpowiednio o 44,5%, 39,8% i 38,4%), natomiast najmniejszy spadek na poziomie 8,0% w powiecie kępińskim, 12,1% w powiecie złotowskim i 13,5% w powiecie międzychodzkim.

Stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego na koniec grudnia 2017 roku, w stosunku do analogicznego okresu 2016 roku, zmalała o 1,2 punktu procentowego i wynosiła 3,7%. We wszystkich powiatach województwa wielkopolskiego zanotowano spadek tego wskaźnika, przy czym największy w powiatach: kolskim, średzkim, konińskim i wrzesińskim (odpowiednio o 3,8; 2,9; 2,9 i 2,8 punkty procentowe), a najmniejszy w powiatach: kępińskim, poznańskim, grodziskim i międzychodzkim (odpowiednio o 0,2; 0,5 i po 0,7 punktu procentowego). W pozostałych 23 powiatach różnice kształtowały się od 0,9 do 2,7 punktu procentowego.

Wykres 2.1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa wielkopolskiego – stan na koniec 2016 i 2017 rok

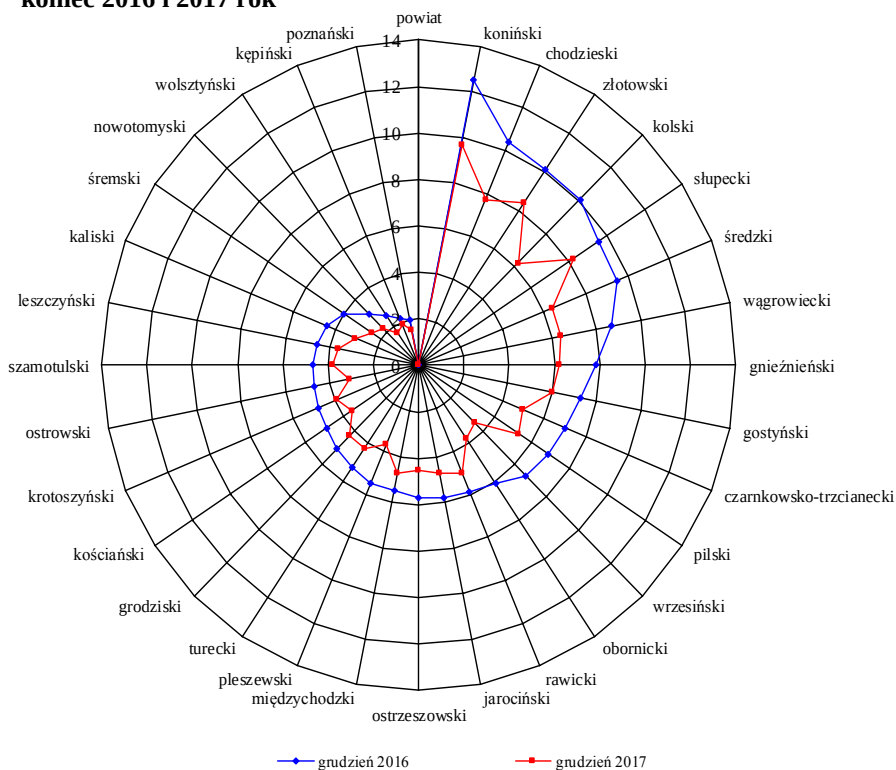

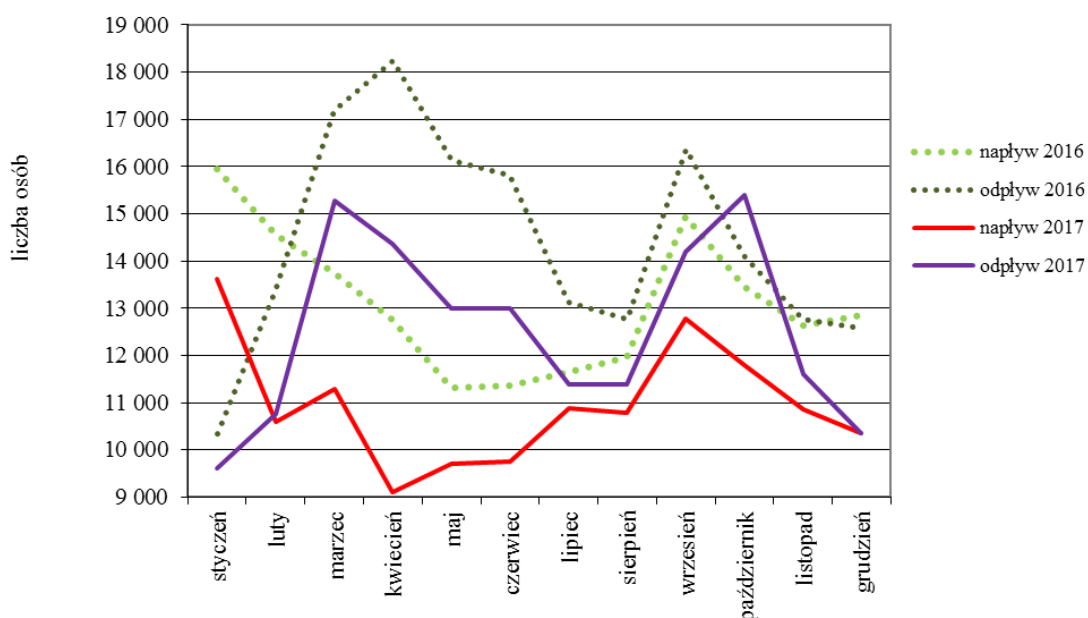
Tabela 2.1 Stopa bezrobocia w powiatach województwa wielkopolskiego w latach 2016-2017

Lp.	Powiaty	XII 2016	XII 2017	Wzrost/spadek 2017 -2016
1	poznański	2,0	1,5	-0,5
2	wolsztyński	2,5	1,7	-0,8
3	kępiński	2,1	1,9	-0,2
4	nowotomyski	3,0	2,2	-0,8
5	śremski	3,9	2,5	-1,4
6	kaliski	4,4	3,0	-1,4
7	ostrowski	4,5	3,1	-1,4
8	kościański	4,8	3,5	-1,3
9	wrzesiński	6,3	3,5	-2,8
10	leszczyński	4,6	3,6	-1,0
11	pleszewski	5,4	3,7	-1,7
12	szamotulski	4,8	3,8	-1,0
13	obornicki	6,1	3,8	-2,3
14	krotoszyński	4,9	3,9	-1,0
15	grodziski	5,0	4,3	-0,7
16	turecki	5,2	4,3	-0,9
17	ostrzeszowski	5,6	4,5	-1,1
18	międzychodzki	5,4	4,7	-0,7
19	jarociński	5,9	4,7	-1,2
20	rawicki	5,8	5,0	-0,8
21	czarnkowsko-trzcianecki	7,0	5,0	-2,0
22	pilski	6,9	5,3	-1,6
23	gostyński	7,2	6,0	-1,2
24	gnieźnieński	7,7	6,2	-1,5
25	kolski	10,0	6,2	-3,8
26	wągrowiecki	8,6	6,4	-2,2
27	średzki	9,3	6,4	-2,9
28	chodzieski	9,9	7,7	-2,2
29	śłupecki	9,5	8,2	-1,3
30	złotowski	9,6	8,4	-1,2
31	koniński	12,6	9,7	-2,9
	w o j e w ó d z t w o	4,9	3,7	-1,2

2.2. NAPŁYW I ODPIY W Z BEZROBOCIA

W 2017 roku w wielkopolskich urzędach pracy zarejestrowało się 12,5% mniej osób bezrobotnych niż się wyrejestrowało, co w efekcie przełożyło się na zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski. Zmiany zachodzące w wielkości rejestracji w poszczególnych miesiącach wskazywały na sezonowość tych zjawisk. Najwięcej osób rejestrowało się w pierwszym i trzecim kwartale roku. Natomiast w okresie od kwietnia do czerwca 2017 roku liczba bezrobotnych ulegała zmniejszeniu. W 2017 roku liczba bezrobotnych rejestrujących się w ciągu roku wyniosła łącznie 131 473 osoby i w porównaniu z rokiem 2016 była niższa o 25 695 osób, tj. o 16,3%. Z grupy osób, które zarejestrowały się w urzędach pracy w 2017 roku, 20,7% stanowiły osoby rejestrujące się po raz pierwszy, natomiast 79,3% to osoby rejestrujące się po raz kolejny. Udział kolejnych rejestracji w ogólnej ich liczbie spadł o 1,1 punktu procentowego. Główną przyczyną ponownych rejestracji była utrata zatrudnienia, często sezonowego, w kraju i poza granicami Polski. Po raz kolejny rejestrowały się także osoby kończące organizowane przez urzędy pracy programy aktywizujące. Notuje się również tendencję wzrostową (o 0,8 punktu procentowego) odsetka osób poprzednio pracujących, w ogólnej liczbie rejestracji, do poziomu 87,9%.

Wykres 2.2. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w latach 2016-2017

Natomiast zmniejszyła się liczba osób nowo rejestrujących się, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W 2017 roku zarejestrowanych z tego powodu było 6 187 osób, co stanowiło 4,7% ogółu rejestracji. W porównaniu z rokiem 2016 liczba osób

rejestrujących się z przyczyn dotyczących zakładu pracy zmniejszyła się o 1 394 osoby. Prawie co druga osoba rejestrująca się w powiatowych urzędach pracy (45,2%) była osobą młodą do 30 roku życia. 23,7% bezrobotnych nabyło status osoby długotrwale pozostającej bez zatrudnienia.

Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w ciągu 2017 roku wyniosła łącznie 150 313 osób, jednak w porównaniu z rokiem 2016 była niższa o 22 469 osób, tj. o 13,0%. Główne przyczyny odpływu z rejestrów powiatowych urzędów pracy Wielkopolski były następujące:

- liczba podjęć pracy przez 73 495 osób, tj. 48,9% ogółu wyłączeń, w stosunku do roku 2016 była mniejsza o 18 964 osoby, tj. o 20,5%,
- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy przez 25 727 osób, tj. 17,1% ogółu wyłączeń. Liczba ta zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 2 906 osób, tj. o 10,1%. Jednocześnie wzrósł jej udział w łącznej liczbie odpływów (o 0,5 punktu procentowego),
- rozpoczęcie szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych oraz prac społecznie użytecznych przez 17 006 osób, czyli o 742 osoby, tj. o 4,2% mniej niż w 2016 roku.

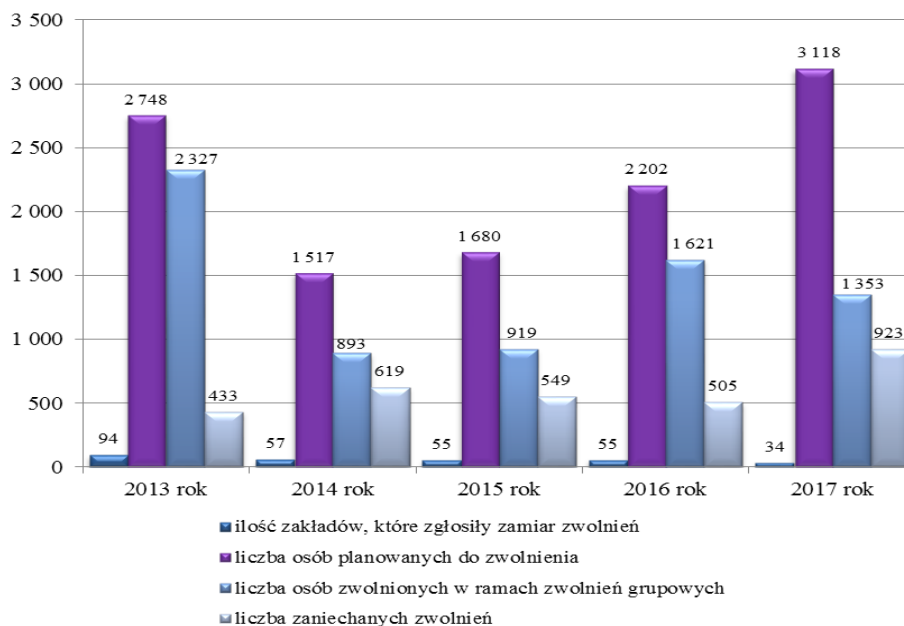
Z ewidencji bezrobotnych wyłączono 63 573 osoby do 30 roku życia (42,3% ogółu wyłączeń), z których pracę podjęło 32 487 osób, tj. 51,1%. Ponadto wyrejestrowano 41 169 osób długotrwale bezrobotnych (27,4% ogółu wyłączeń), z których 14 466 osób, tj. 35,1%, zostało wykreślonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

2.2.1. GRUPOWE ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW

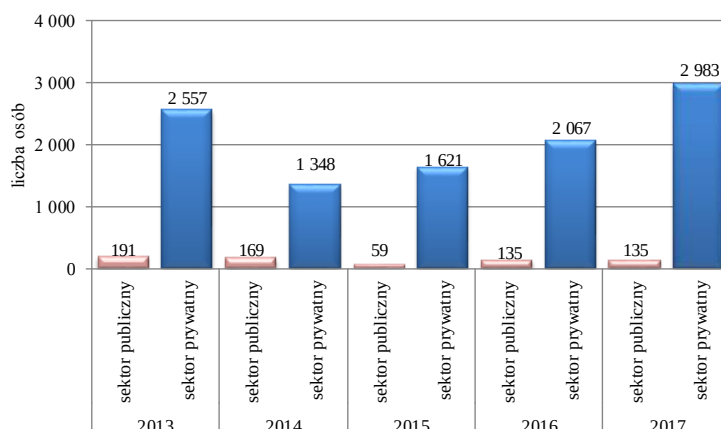
W 2017 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy zamiar dokonania zwolnień grupowych 3 118 osób, tj. o 916 osób (41,6%) więcej niż w roku poprzednim. Największe nasilenie zgłoszeń zwolnień grupowych wystąpiło w powiatach: poznańskim, tureckim, jarocińskim, grodziskim, nowotomyskim i obornickim. Zamiar zwolnień zgłosiły 34 zakłady pracy, czyli o 21 mniej niż w roku poprzednim i dotyczyło to w większości firm prywatnych. Ostatecznie pomimo znacznie większych zapowiedzi w 2017 roku w wyniku zwolnień grupowych pracę straciły 1 353 osoby, z czego najwięcej w powiatach: poznańskim 569 osób, tureckim 200 osób, jarocińskim 199 osób, grodziskim 110 osób, pilskim 60 osób i śremskim 57 osób.

Największą liczbę osób zwolniły firmy zajmujące się produkcją mebli - 199 osób, wytwarzaniem energii elektrycznej - 185 osób, produkcją napojów bezalkoholowych, produkcją wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych - 110 osób, sprzedażą hurtową niewyspecjalizowaną - 102 osoby, pozostałym pośrednictwem pieniężnym - 96 osób oraz produkcją pieczywa, produkcją świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek - 77 osób.

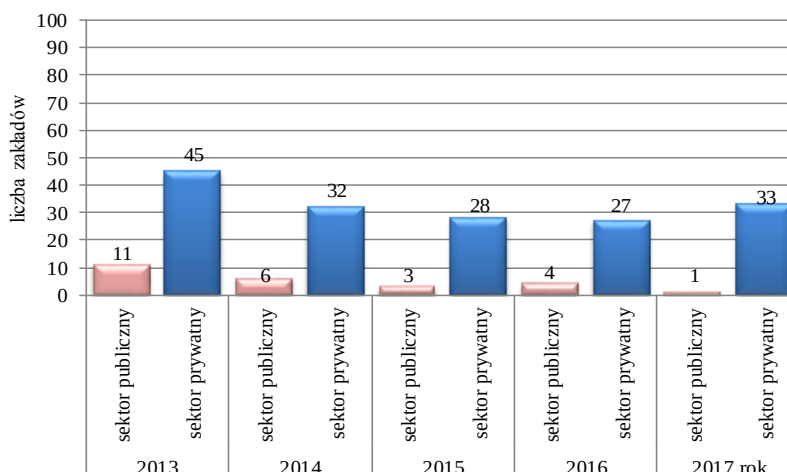
Wykres 2.3. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w latach 2013-2017

Wykres 2.4. Zgłoszenia zwolnień w latach 2013-2017 (liczba osób), w podziale na sektory publiczny i prywatny

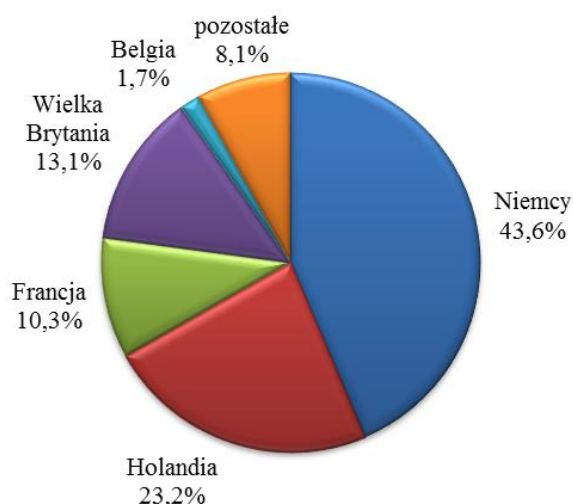
Wykres 2.5. Zgłoszenia zwolnień w latach 2013-2017 (liczba zakładów), w podziale na sektory publiczny i prywatny

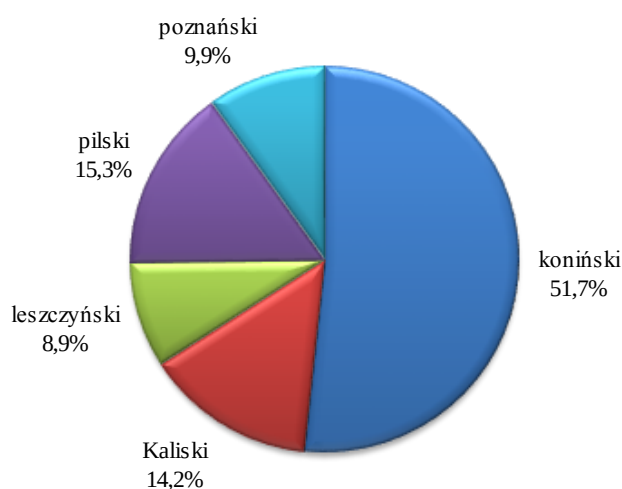
2.2.2. BEZROBOTNI REJESTRUJĄCY SIĘ PO OKRESIE ZATRUDNIENIA POZA GRANICAMI POLSKI

W 2017 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego, zarejestrowało się 5 731 osób powracających po okresie zatrudnienia poza granicami Polski. Liczba ta stanowi 4,4% (w 2016 roku – 4,0%) wszystkich osób, które w minionym roku zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego. Osoby rejestrujące się w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy pracowały przede wszystkim wcześniej w Niemczech, Holandii, Wielkiej Brytanii, Francji i Belgii. Pozostałe były zatrudnione m.in. w Irlandii, Danii, Szwajcarii, Norwegii, Hiszpanii, Szwecji, Czechach, Włoszech, Islandii, Finlandii, na Cyprze oraz w USA.

Wykres 2.6. **Udział procentowy osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą w 2017 roku (wg państw)**

Wykres 2.7. **Udział procentowy osób rejestrujących się po okresie zatrudnienia za granicą w 2017 roku do ogółu rejestrujących się w województwie (wg subregionów)**

Osoby z subregionu konińskiego stanowią ponad połowę wszystkich rejestrujących się w PUP po okresie zatrudnienia za granicą. Na podstawie analizy danych statystycznych

obrazujących pewien cykl rejestracji, osoby te, należy w zdecydowanej większości uznać, za pracowników migrujących sezonowo. Migrują głównie mieszkańcy wsi i małych miasteczek. Większość z tych osób regularnie wyjeżdża do pracy za granicą, a zatem nie są zainteresowane poszukiwaniem stałego zatrudnienia na terytorium Polski. Największy udział osób bezrobotnych powracających do Polski po zakończeniu zatrudnienia poza opisanym wyżej subregionem konińskim, występuje w pilskim 15,3% i kaliskim 14,2%. Natomiast w rozbiu na powiaty najwięcej osób powracających z zagranicy, zanotowano w powiatach: kolskim 18,6%, konińskim 18,3%, słupeckim 9,8%, tureckim 5,0% i ostrowskim 4,9%.

2.3. BEZROBOTNE KOBIETY

Według danych z końca 2017 roku, kobiety stanowiły 60,8% ogółu osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim (35 766 osób). W porównaniu z rokiem poprzednim, ich udział w rejestrach urzędów pracy, wzrósł o 2 punkty procentowe.

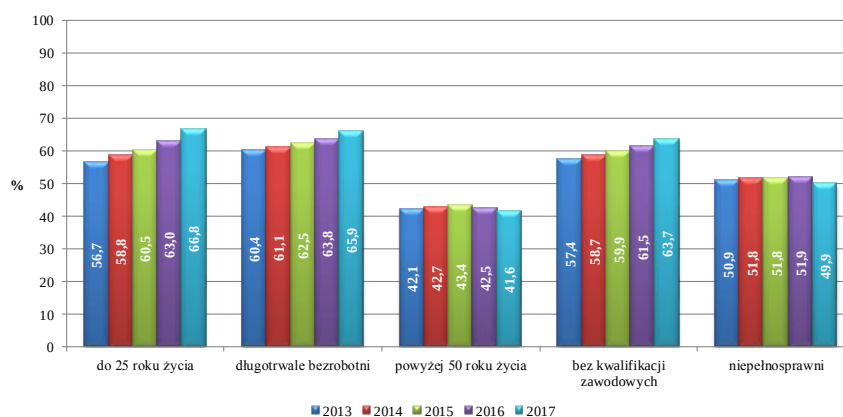
Kobiety dominowały w takich kategoriach osób bezrobotnych jak:

- z wykształceniem średnim (70,9%) i wyższym (70,3%),
- zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy powyżej 24 miesięcy (67,0%),
- ze stażem pracy do 1 roku (67,8%) oraz bez stażu pracy (70,4%),
- bez doświadczenia zawodowego (70,0%),
- bez kwalifikacji zawodowych (63,7%),

Prawie co trzecia bezrobotna kobieta (30,3,%) nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Ponadto wysoki udział kobiet zaznacza się wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- osoby do 30 roku życia (70,1%),
- długotrwale bezrobotne (65,9%),
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (65,0%),

Wykres 2.8. Udział bezrobotnych kobiet w wybranych kategoriach osób bezrobotnych w latach 2013-2017

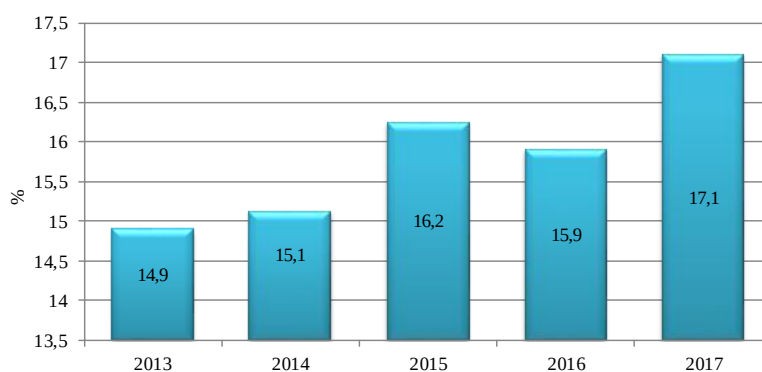
2.4. BEZROBOCIE NA WSI

Na koniec grudnia 2017 roku w powiatowych urzędach pracy Wielkopolski zarejestrowanych było 28 267 bezrobotnych mieszkańców wsi. Stanowili oni 48,0% ogółu bezrobotnych. Udział tej grupy w rejestrach urzędów pracy w porównaniu z latami poprzednimi pozostaje na podobnym poziomie. Kobiety stanowiły w tej grupie 63,1% wobec 60,8% udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych. Prawo do zasiłku posiadało 16,4% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co oznacza, że był on rzadziej wypłacany, niż w przypadku mieszkańców miast (17,8%). W grupie mieszkańców wsi osoby bezrobotne w wieku do 34 roku życia stanowiły 47,8%, w przedziale wiekowym 35-44 było to 21,2%, natomiast w wieku powyżej 45 roku życia udział ten wyniósł 31,1%. Osoby młode, tj. do 34 roku życia, mieszkające na wsi stanowią najbardziej mobilną część tej populacji. Mimo utrudnień komunikacyjnych, częściej szukają pracy poza miejscem swojego zamieszkania oraz korzystają z pośrednictwa urzędu pracy. Bezrobotni mieszkańcy wsi posiadali niższe wykształcenie niż ogół zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wykształcenie wyższe posiadało 10,4% ogółu bezrobotnych z tej grupy, a poniżej średniego 60,8% tej populacji. Wśród ogółu bezrobotnych w Wielkopolsce wartości te wynosiły odpowiednio 13,6% i 55,6%.

2.5. BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

W końcu 2017 roku prawo do zasiłku posiadała prawie co szósta osoba bezrobotna, tj. 10 069 osób. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek tej grupy osób bezrobotnych o 2 305 osób, tj. o 18,6%. W 2017 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, zanotowano wyższy o 1,2 punktu procentowego udział osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Zasiłek stanowił wsparcie finansowe dla 14,8% osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. takich, którzy wymagają indywidualnych działań ze strony publicznych służb zatrudnienia.

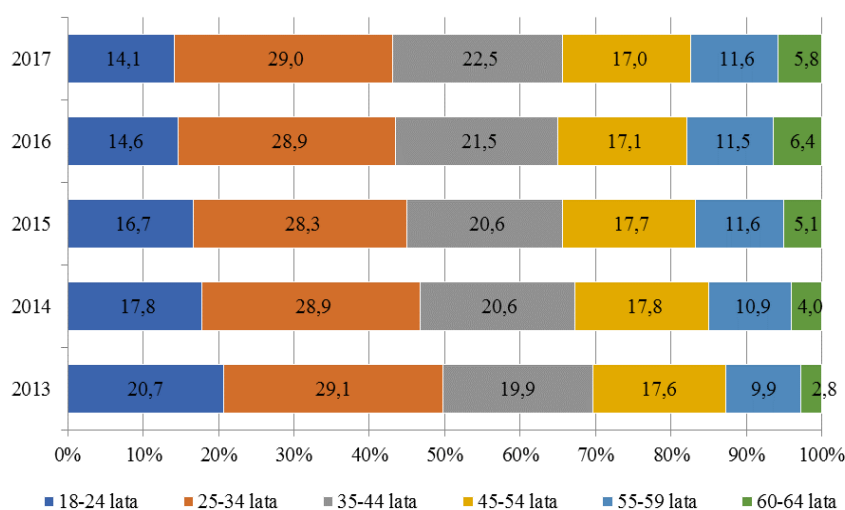
Wykres 2.9. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2013-2017

2.6. BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU

Od lat osoby bezrobotne w wieku do 34 roku życia stanowią dominującą grupę w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski, a jej udział w ogólnej liczbie bezrobotnych każdego roku przekraczał 50,0%. Od 2013 roku udział ten jest niższy niż 50,0% i z roku na rok spada od 49,0% w 2013 roku do 43,4% w 2017 roku. Przyczyną tego spadku było przede wszystkim zmniejszenie się udziału w rejestrach grupy najmłodszych osób bezrobotnych, od 18 do 24 roku życia. W latach 2013-2017 odsetek ten zmalał z 20,7% do 14,1%. Istotny wpływ na spadek udziału tej grupy bezrobotnych miała kontynuacja działań urzędów pracy na rzecz osób młodych do 29 roku życia w ramach programu Gwarancje dla Młodzieży, który zaproponowała Komisja Europejska, dostrzegając coraz wyższy poziom bezrobocia ludzi młodych w Europie (patrz rozdział 7.2).

Wykres 2.10. Udział poszczególnych kategorii wiekowych w ogólnej liczbie bezrobotnych w latach 2013-2017

W latach 2013-2017 odnotowano wzrost udziału osób bezrobotnych w wieku powyżej 45 roku życia w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w urzędach pracy z 30,3% do 34,4%.

2.6.1. BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA

Na koniec 2017 roku w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowanych było 16 569 osób do 30 roku życia. Udział kobiet w tej kategorii osób wynosił 70,1% (11 613 osób). Ponad połowa osób bezrobotnych do 30 roku życia, tj. 56,0%, posiadała wykształcenie średnie (39,8%) i wyższe (16,2%), a prawie co piąta osoba zawodowe (22,5%) oraz gimnazjalne i niższe (21,5%). W tej kategorii wiekowej wykształcenie co najmniej średnie posiadało 58,8% kobiet. Co czwarta osoba bezrobotna do 30 roku życia (23,3%) nie miała żadnego stażu zawodowego, bądź nie dłuższy niż rok (29,2%). Natomiast 62,6% osób w tej kategorii wiekowej zarejestrowanych było w urzędach pracy przez okres nie dłuższy niż

6 miesięcy. Wykształcenie co najmniej średnie posiadało 44,4% osób bezrobotnych, wobec 56,0% dla osób bezrobotnych do 30 roku życia.

Tabela 2.2. Struktura bezrobocia wśród osób do 30 roku życia w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		2016 rok		2017 rok		% wzrost/ spadek
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	3 534	15,7	2 743	16,6	-22,4
	1-3 m-cy	6 058	26,9	4 893	29,5	-19,2
	3-6 m-cy	4 079	18,1	2 724	16,5	-33,2
	6-12 m-cy	3 211	14,2	2 089	12,6	-34,9
	12-24 m-cy	3 220	14,3	2 276	13,7	-29,3
	pow. 24 m-cy	2 423	10,8	1 844	11,1	-23,9
wykształcenie	wyższe	3 681	16,3	2 689	16,2	-26,9
	policealne i śr. zawod.	5 297	23,5	3 846	23,2	-27,4
	śr. ogólnokształcące	3 697	16,4	2 748	16,6	-25,7
	zasadnicze zawodowe	5 039	22,4	3 720	22,5	-26,2
	gimnazjalne i poniżej	4 811	21,4	3 566	21,5	-25,9
staż pracy	do 1 roku	6 469	28,7	4 838	29,2	-25,2
	1-5 lat	8 918	39,6	6 685	40,3	-25,0
	5-10 lat	1 482	6,6	1 127	6,8	-24,0
	10-20 lat	75	0,3	58	0,4	-22,7
	bez stażu	5 581	24,8	3 861	23,3	-30,8
Ogółem		22 525	100,0	16 569	100,0	-26,4

2.6.2. BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia według stanu na koniec grudnia 2017 roku wynosiła 15 457 osób i zmniejszyła się o 5 537 osób, tj. o 26,4%, w porównaniu ze stanem na koniec roku 2016. Ich udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zmniejszył się o 0,7 punktu procentowego (2016 – 27,0%, 2017 – 26,3%). Jest to grupa bezrobotnych, w której przeważają osoby z niższym wykształceniem. 35,7% bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, a 36,5% osób wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Prawie połowa (44,0%) osób reprezentujących tę grupę pozostawała w rejestrach urzędów pracy ponad rok, przy czym 28,0% pozostaje bez zatrudnienia ponad dwa lata. 30,4% osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiada staż zawodowy w przedziale 20-30 lat, a 24,3% osób w tym wieku od 10-20 lat. Równocześnie jednak 14,3% osób posiada staż pracy nieprzekraczający pięciu lat, a 4,0% osób nie posiada żadnego udokumentowanego stażu pracy.

Tabela 2.3. Struktura bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		2016 rok		2017 rok		% wzrost/spadek
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	1 670	8,0	1 311	8,5	-21,5
	1-3 m-cy	3 619	17,2	2 812	18,2	-22,3
	3-6 m-cy	2 928	13,9	2 151	13,9	-26,5
	6-12 m-cy	3 527	16,8	2 377	15,4	-32,6
	12-24 m-cy	3 435	16,4	2 481	16,0	-27,8
	pow. 24 m-cy	5 815	27,7	4 325	28,0	-25,6
wykształcenie	wyższe	1 006	4,8	791	5,1	-21,4
	policealne i śr. zawod.	4 024	19,2	2 862	18,5	-28,9
	śr. ogólnokształcące	944	4,5	651	4,2	-31,0
	zasadnicze zawodowe	7 683	36,6	5 643	36,5	-26,6
	gimnazjalne i poniżej	7 337	34,9	5 510	35,7	-24,9
staż pracy	do 1 roku	1 360	6,5	1 051	6,8	-22,7
	1-5 lat	1 512	7,2	1 155	7,5	-23,6
	5-10 lat	1 909	9,1	1 498	9,7	-21,5
	10-20 lat	4 916	23,4	3 761	24,3	-23,5
	20-30 lat	6 619	31,5	4 705	30,4	-28,9
	30 lat i więcej	3 838	18,3	2 670	17,3	-30,4
	bez stażu	840	4,0	617	4,0	-26,5
Ogółem		20 994	100,0	15 457	100,0	-26,4

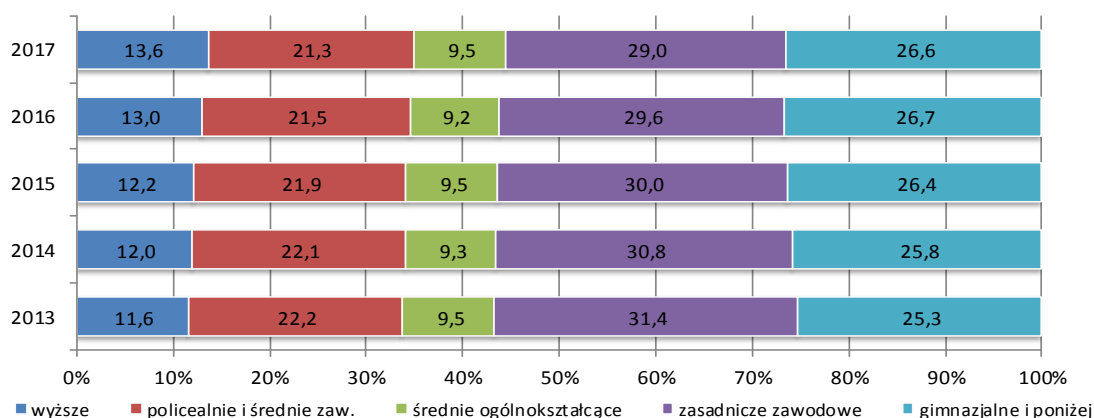
Udział kobiet w tej grupie osób bezrobotnych wyniósł w 2017 roku 41,6% i zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 0,9 punktu procentowego. W omawianej populacji, kobiety były lepiej wykształcone niż mężczyźni. Według stanu na koniec 2017 roku 64,0% kobiet i 78,0% mężczyzn bezrobotnych z tej grupy posiadało wykształcenie zawodowe i niższe. Spośród kobiet 43,6% pozostawało bezrobotnymi powyżej 12 miesięcy, natomiast dłużej niż rok nie pracowało 44,3% mężczyzn z tej grupy. Opisany powyżej okres pozostawania bez zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia, jak też posiadany przez nich poziom wykształcenia, przyczynia się do ich trudnej sytuacji na rynku pracy. Jednocześnie osoby te czują się dyskryminowane przez pracodawców, co nasila pasywność ich postaw na rynku pracy.

2.7. BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

W 2017 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród bezrobotnych przeważały osoby z wykształceniem poniżej średniego (55,6%). Prawie co trzecia osoba bezrobotna posiadała wykształcenie zawodowe. Udział osób mających takie wykształcenie w rejestrach bezrobotnych od pięciu lat nieznacznie maleje, choć ciągle wartość tego wskaźnika jest bliska 30%, w 2017 roku jest mniejsza o 0,6 punktu procentowego w stosunku do 2016 roku. Co czwarta osoba zarejestrowana posiadała wykształcenie gimnazjalne i poniżej. W rejestrach osób z wykształceniem policealnym i

średnim zawodowym udział od lat pozostaje na podobnym poziomie (w granicach 21,3% - 22,2%). W 2017 roku 44,4% miało co najmniej średnie wykształcenie. Obecność coraz większej liczby osób z wykształceniem wyższym w ewidencji urzędów pracy w 2017 roku - 13,6% może świadczyć o niedostatecznym uwzględnianiu, przez osoby podejmujące naukę, zapotrzebowania rynku pracy na poszczególne zawody przy wyborze kierunku edukacji. Rezultatem tego jest obserwowany obecnie na rynku pracy brak pracowników o wysokich kwalifikacjach technicznych przy równoczesnych znacznych nadwyżkach absolwentów kierunków humanistycznych. Powyższe tendencje są także wynikiem wzrostu poziomu wykształcenia w społeczeństwie, gdyż coraz większy odsetek osób posiada wykształcenie wyższe.

Wykres 2.11. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2013-2017

2.8. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

Długotrwale bezrobocie ma szereg negatywnych aspektów, w szczególności utrwala ono niechęć do podjęcia zatrudnienia i powoduje, że zdobyte wcześniej umiejętności zawodowe dezaktualizują się. Hipotetycznie znacząca część długotrwale bezrobotnych mogłaby pracować, bowiem rynek pracy jest w stanie ich przyjąć, jednak na przeszkodzie stoi głównie brak kwalifikacji i chęci. Wobec tej trudnej sytuacji powiatowe urzędy pracy promują aktywizację tej grupy osób poprzez programy finansowane zarówno z rezerwy Funduszu Pracy (FP), jak i ze środków EFS.

W rejestrach urzędów pracy w końcu 2017 roku znajdowało się 28 021 osób długotrwale bezrobotnych, stanowiły one 47,6% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział ten w stosunku do 2016 roku zmalał o 1,4 punktu procentowego. Wśród osób długotrwale bezrobotnych 35,7% stanowiły osoby do 34 roku życia. Ponad 60,0% ogółu osób z tej kategorii legitymuje się wykształceniem poniżej średniego. 72,1% osób długotrwale bezrobotnych pozostawało w ewidencji urzędów pracy od 12 do powyżej 24 miesięcy, przy czym dla kobiet udział ten wynosił 74,4%. 12,2% osób długotrwale bezrobotnych nie posiadało stażu pracy.

Tabela 2.4. Struktura bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		2016 rok		2017 rok		% wzrost/spadek
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	1 199	3,1	970	3,5	-19,1
	1-3 m-cy	3 314	8,7	2 351	8,4	-29,1
	3-6 m-cy	2 767	7,3	1 913	6,8	-30,9
	6-12 m-cy	3 788	9,9	2 580	9,2	-31,9
	12-24 m-cy	11 940	31,4	8 820	31,5	-26,1
	pow. 24 m-cy	15 059	39,6	11 387	40,6	-24,4
wiek	18-24 lat	3 449	9,1	2 451	8,7	-28,9
	25-34 lat	10 112	26,6	7 554	27,0	-25,3
	35-44 lat	8 699	22,8	6 629	23,7	-23,8
	45-54 lat	7 487	19,7	5 372	19,2	-28,2
	55-59 lat	5 190	13,6	3 870	13,8	-25,4
	60-64 lat	3 130	8,2	2 145	7,6	-31,5
wykształcenie	wyższe	3 697	9,7	2 861	10,2	-22,6
	policealne i śr. zawod.	7 647	20,1	5 519	19,7	-27,8
	śr. ogólnokształcące	3 132	8,2	2 276	8,1	-27,3
	zasadnicze zawodowe	11 712	30,8	8 540	30,5	-27,1
	gimnazjalne i poniżej	11 879	31,2	8 825	31,5	-25,7
	do 1 roku	6 558	17,2	5 054	18,0	-22,9
staż pracy	1-5 lat	9 135	24,0	7 001	25,0	-23,4
	5-10 lat	5 736	15,1	4 258	15,2	-25,8
	10-20 lat	6 298	16,5	4 522	16,1	-28,2
	20-30 lat	4 131	10,9	2 821	10,1	-31,7
	30 lat i więcej	1 385	3,6	952	3,4	-31,3
	bez stażu	4 824	12,7	3 413	12,2	-29,2
Ogółem		38 067	100,0	28 021	100,0	-26,4

2.9. NIEPEŁNOSPRAWNI

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim na koniec 2017 roku wynosiła 4 645, tj. 7,9% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W stosunku do roku 2016 spadła o 1 443 osoby, ale jej udział wzrósł o 0,1 punktu procentowego. W grupie tej kobiety stanowiły 49,9% ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Wśród zarejestrowanych niepełnosprawnych przeważały osoby w wieku 45-54 lata (27,0%). Natomiast udział osób młodych do 34 roku życia w tej populacji stanowił 19,2%. 42,6% osób niepełnosprawnych pozostawało w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy. W powiatowych urzędach pracy najliczniej zarejestrowani byli bezrobotni z lekkim stopniem niepełnosprawności (62%). Wart podkreślenia jest fakt zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej, w 2017 roku 4 542 oferty pracy skierowane były do tej grupy osób.

Tabela 2.5. Struktura bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		2016 rok		2017 rok		% wzrost/spadek
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	494	8,1	397	8,6	-19,6
	1-3 m-cy	1 026	16,8	833	17,9	-18,8
	3-6 m-cy	874	14,4	712	15,3	-18,5
	6-12 m-cy	1 040	17,1	724	15,6	-30,4
	12-24 m-cy	1 064	17,5	733	15,8	-31,1
	pow. 24 m-cy	1 590	26,1	1 246	26,8	-21,6
wiek	18-24 lat	303	5,0	251	5,4	-17,2
	25-34 lat	836	13,7	642	13,8	-23,2
	35-44 lat	1 058	17,4	906	19,5	-14,4
	45-54 lat	1 642	27,0	1 256	27,0	-23,5
	55-59 lat	1 453	23,9	1 064	22,9	-26,8
	60-64 lat	796	13,0	526	11,4	-33,9
wykształcenie	wyższe	368	6,0	307	6,6	-16,6
	policealne i śr. zawod.	1 204	19,8	946	20,4	-21,4
	śr. ogólnokształcące	387	6,4	293	6,3	-24,3
	zasadnicze zawodowe	2 251	37,0	1 659	35,7	-26,3
	gimnazjalne i poniżej	1 878	30,8	1 440	31,0	-23,3
staż pracy	do 1 roku	710	11,7	543	11,7	-23,5
	1-5 lat	1 010	16,6	803	17,3	-20,5
	5-10 lat	866	14,2	704	15,1	-18,7
	10-20 lat	1 377	22,6	1 018	21,9	-26,1
	20-30 lat	1 194	19,6	863	18,6	-27,7
	30 lat i więcej	500	8,2	337	7,3	-32,6
	bez stażu	431	7,1	377	8,1	-12,5
Ogółem		6 088	100,0	4 645	100,0	-23,7

2.10. BEZROBOTNI WEDŁUG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

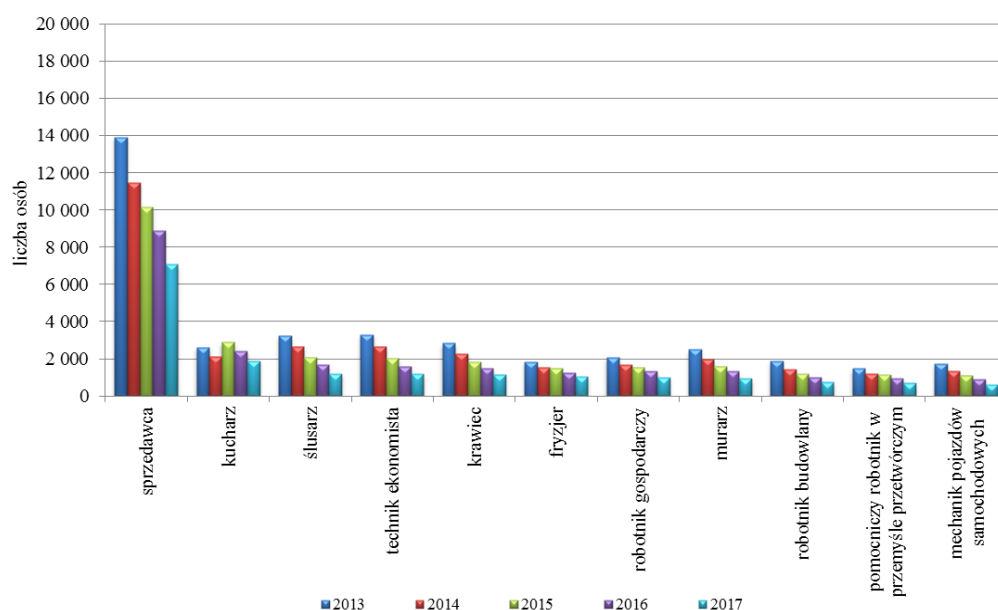
Rozpatrując zarejestrowanych bezrobotnych wg zawodów można zauważyć, że od lat na czele listy znajdują się te same zawody, notowano tylko okresowe zmiany ich pozycji. W tabeli i na wykresie poniżej zamieszczono informacje dotyczące kształtowania się w latach 2013-2017 wielkości liczbowych opisujących bezrobocie w 11 zawodach reprezentowanych przez najliczniejsze grupy bezrobotnych (więcej niż sześćset osób zarejestrowanych na koniec 2017 roku). W analizowanym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, we wszystkich tych profesjach nastąpił spadek wartości bezwzględnych (największy dla zawodów: sprzedawca o 1 833 osoby, kucharz o 526 osób, ślusarz o 508 osób, technik ekonomista o 404 osoby i murarz o 382 osoby). Zmniejszenie liczby bezrobotnych w tych zawodach jest przełożeniem zmian, które w ostatnim roku wystąpiły na rynku pracy i zostały opisane w rozdziale 2.1. Udziały poszczególnych zawodów w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych pozostają na niezmiennym poziomie bądź notują niewielkie wahania.

Tabela 2.6. Zawody najliczniej występujące wśród osób bezrobotnych - porównanie lat 2013-2017

Lp	Nazwa zawodu	2013	2014	2015	2016	2017	Wzrost/spadek 2016/2017
1.	sprzedawca	13 925	11 467	10 163	8 902	7 069	-1 833
2.	kucharz	2 632	2 102	2 884	2 419	1 893	-526
3.	ślusarz	3 242	2 662	2 073	1 708	1 200	-508
4.	technik ekonomista	3 311	2 679	2 021	1 598	1 194	-404
5.	krawiec	2 850	2 274	1 822	1 497	1 158	-339
6.	fryzjer	1 836	1 553	1 495	1 258	1 059	-199
7.	robotnik gospodarczy	2 052	1 669	1 537	1 320	999	-321
8.	murarz	2 489	1 994	1 597	1 322	940	-382
9.	pomocniczy robotnik budowlany	1 859	1 427	1 200	1 018	743	-275
10.	pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	1 484	1 218	1 149	931	697	-234
11.	mechanik pojazdów samochodowych	1 727	1 348	1 117	882	637	-245

Wśród osób bezrobotnych niezmiennie dominują osoby z zawodem sprzedawcy, który w latach 2013- 2014 posiadała co dziesiąta, w latach 2015 - 2016 co dziewiąta, a w 2017 roku co ósma osoba bezrobotna. Sytuacja ta wynika z faktu występowania bardzo dużej konkurencji na rynku pracy, bowiem wolne stanowiska w handlu nie zawsze obsadzone są osobami, które ukończyły szkołę w zawodzie sprzedawcy. Specyfika pracy w tym zawodzie nie wymaga kosztownego przyuczenia osób nieposiadających adekwatnego wykształcenia i doświadczenia. Podjęcie pracy na stanowisku sprzedawcy ułatwia także wysoka fluktuacja kadr, od lat notowana w tym zawodzie.

Wykres 2.12. Zawody najliczniej występujące wśród bezrobotnych w latach 2013-2017

Na uwagę zasługuje fakt, że również od lat znaczną część bezrobotnych kobiet (tj. 29,2%) stanowią osoby reprezentujące jeden z 4 zawodów, tj.: sprzedawca, technik ekonomista, krawiec i kucharz. Szacuje się, że - poza technikiem ekonomistą - w 2018 roku wystąpi deficyt tych zawodów w Wielkopolsce, stąd osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje nie powinny mieć problemów z zatrudnieniem. Znaczny udział w strukturze bezrobocia wg zawodów i specjalności niezmiennie mają osoby bezrobotne bez zawodu, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące lub gimnazjalne i poniżej, nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych. Do grupy tej w 2015 roku należała prawie co dziewiąta, a w latach 2016 - 2017 była to już co ósma osoba bezrobotna.

3. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY

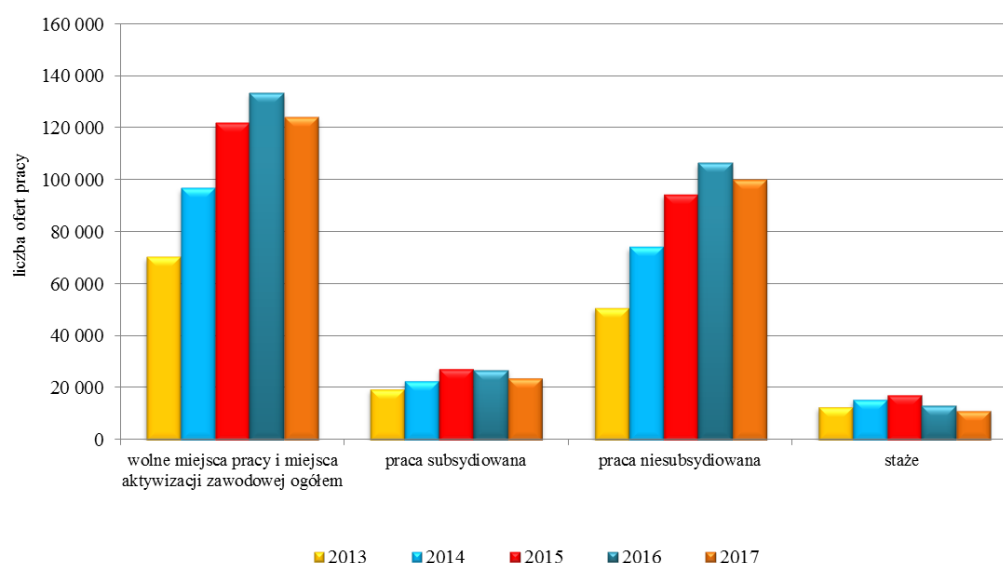
3.1. SPECYFIKA OFERT PRACY W WIELKOPOLSCE

W 2017 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich urzędów pracy 124 146 ofert pracy, tj. o 6,9% mniej niż w 2016 roku. Oferty dotyczące pracy subsydiowanej stanowiły 19,2% wszystkich ofert. W porównaniu do roku poprzedniego udział ten zmalał o 0,9 punktu procentowego. Liczba ofert pracy niesubsydiowanej w ogólnej liczbie ofert pracy kształtowała się w ostatnich latach następująco:

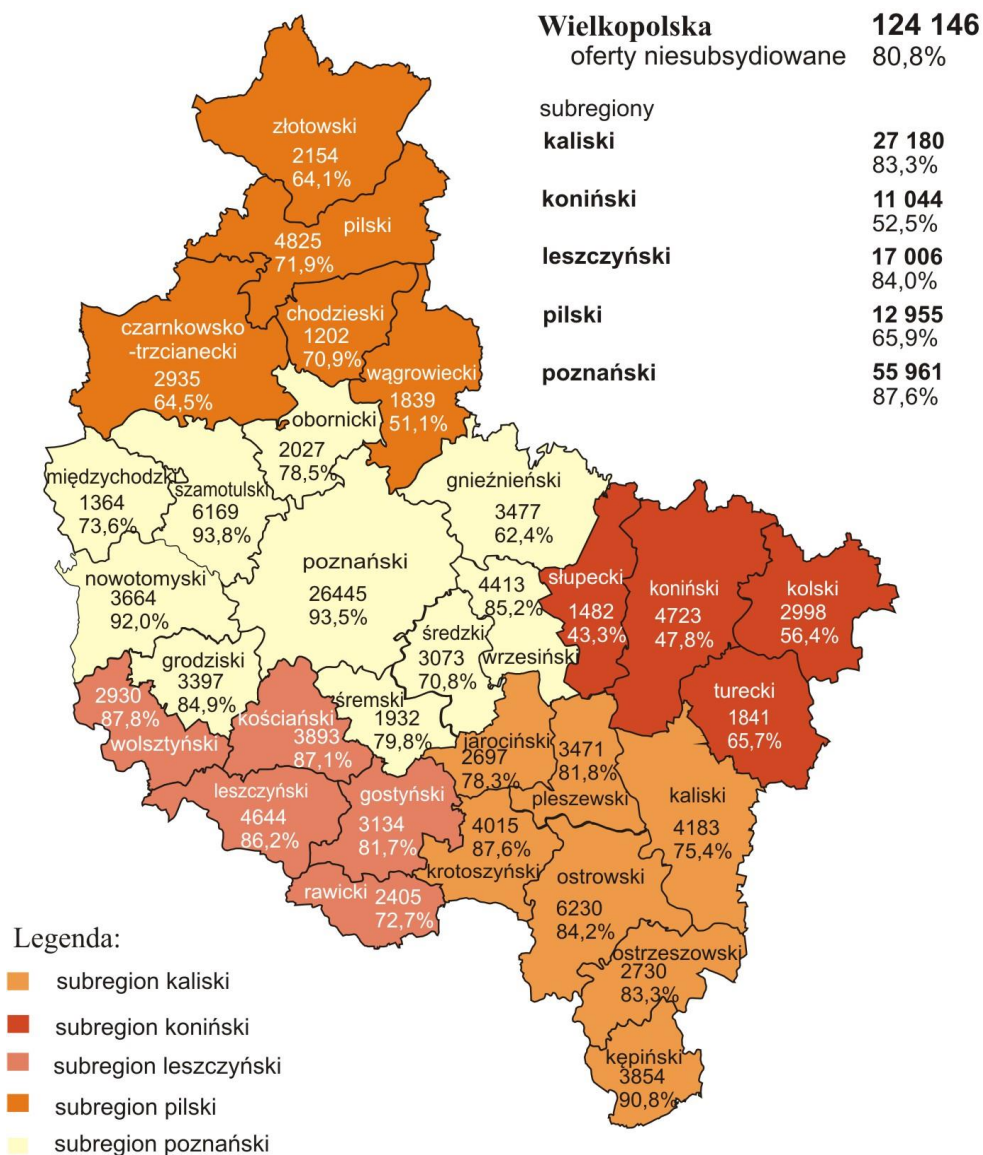
- w 2017 roku – 124 146, w tym niesubsydiowane 100 273, tj. 80,8%,
- w 2016 roku – 133 407, w tym niesubsydiowane 106 613, tj. 79,9 %,
- w 2015 roku – 121 866, w tym niesubsydiowane 94 564, tj. 77,6%,
- w 2014 roku – 96 848, w tym niesubsydiowane 74 186, tj. 76,6%,
- w 2013 roku – 70 277, w tym niesubsydiowane 50 811, tj. 72,3%.

Zmniejszenie liczby ofert pracy wiązało się zatem ze zmniejszeniem udziału ofert subsydiowanych w ogólnej ich liczbie. Należy przy tym zauważyć, że były w Wielkopolsce powiaty, takie jak: szamotulski, poznański, nowotomyski i kępiński, w których udział ofert pracy subsydiowanej był bardzo niski i wynosił poniżej 10%. Można też wskazać powiaty w których udział ofert pracy subsydiowanej był znaczący, należą do nich: śłupecki (56,7%), koniński (52,2%), wągrowiecki (48,9%) i kolski (43,6%).

Wykres 3.1 Oferty pracy w latach 2013-2017

**Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w 2017 roku
oraz udział procentowy ofert pracy niesubsydiowanej**

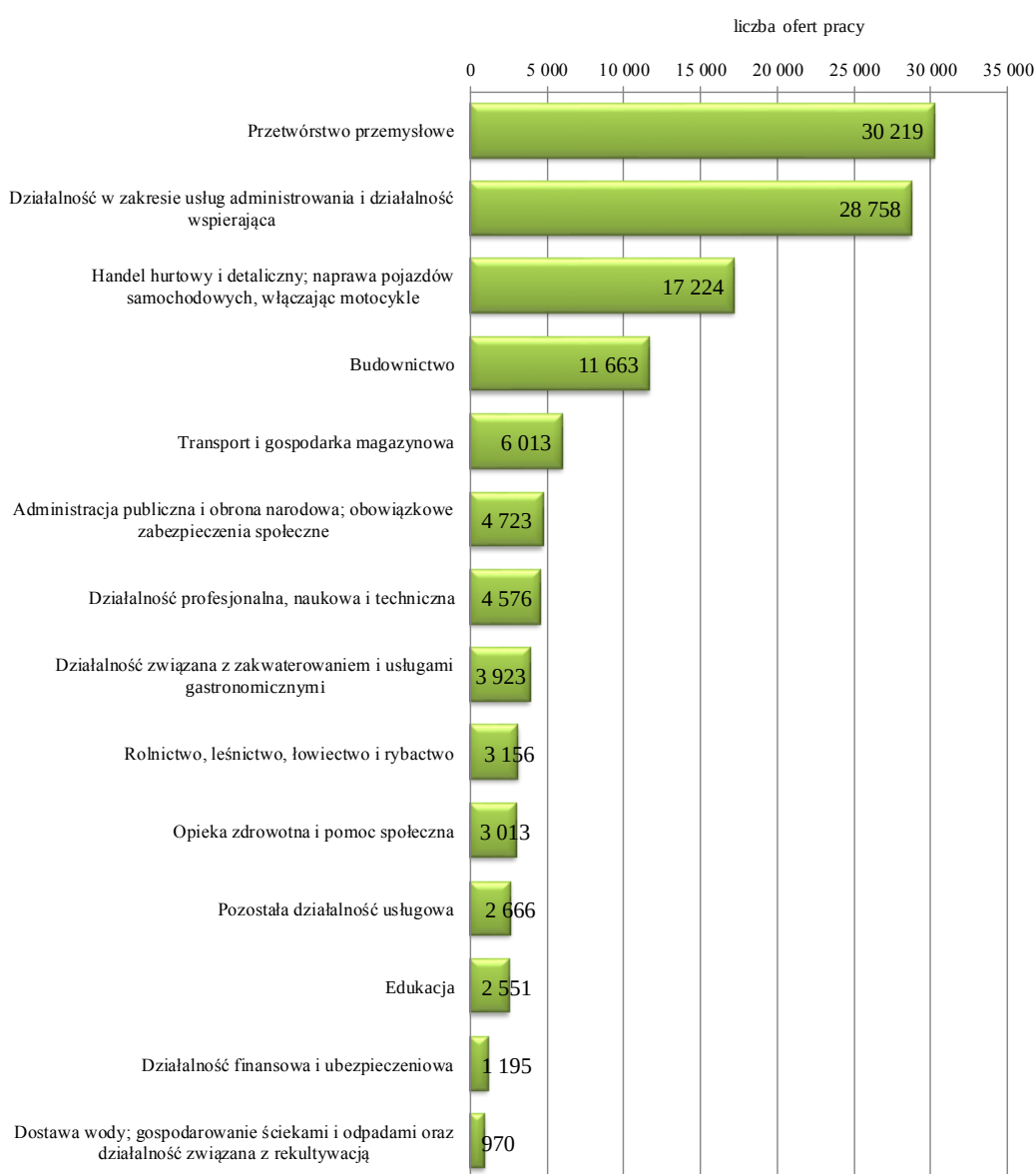

3.1.1. OFERTY PRACY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Najwięcej zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło z branży przetwórstwa przemysłowego 30 219 ofert, działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej 28 758 ofert, handlu 17 224 oferty, budownictwa 11 663 oferty, branży transportowej 6 013 ofert, administracji publicznej 4 723 oferty oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej 4 576 ofert. W 2017 roku większe zapotrzebowanie na pracowników, niż rok wcześniej, pracodawcy zgłosili w obszarze czterech działalności takich jak: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (138 ofert więcej), edukacja (91 ofert więcej), pozostała działalność usługowa (86 ofert więcej), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (79 ofert więcej).

W sekcjach takich jak: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w tej sekcji znajduje się również działalność agencji zatrudnienia), przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny, transport i gospodarka magazynowa, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, administracja publiczna i obrona narodowa, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, edukacja, dostawa wody, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, liczba ofert pracy w 2017 roku znacząco przewyższała liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym czasie w powiatowych urzędach pracy, posiadających kwalifikacje zawodowe w tym zakresie.

Wykres 3.2. Zestawienie branż zgłaszających największe zapotrzebowanie na pracę w 2017 roku

3.1.2. OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zapotrzebowanie na pracowników wykonujących określone zawody, zgłaszane w 2017 roku przez pracodawców w powiatowych urzędach pracy, kształtowało się podobnie jak w latach ubiegłych. Widoczne było duże zapotrzebowanie przede wszystkim na zawody wymagające wykonywania pracy fizycznej. Najwięcej ofert było kierowanych dla sprzedawców, pracowników wykonujących prace proste i magazynierów. Potrzebowano również: pakowaczy ręcznych, robotników gospodarczych, sprzątaczek i pracowników zajmujących się sprzątaniami, robotników budowlanych, kierowców, szwaczek, robotników magazynowych, monterów operatorów urządzeń do przetwórstwa mięsa, ślusarzy, spawaczy, stolarzy, murarzy, kucharzy i pomocy kuchennych. Nadal wysokie było zapotrzebowanie na zawody związane z obsługą biura, takie jak technik prac biurowych i pozostali pracownicy obsługi biurowej oraz związane z handlem, takie jak przedstawiciel handlowy i kasjer handlowy. Mimo dużego spadku liczby osób bezrobotnych na czele rankingu odnotowano zawody, w których nastąpił znaczny w porównaniu z rokiem 2016 wzrost liczby ofert pracy. Dotyczył on przede wszystkim zawodów: operator urządzeń do przetwórstwa mięsa o 638 ofert, tj. o 58,5%, robotnik magazynowy o 638 ofert, tj. o 30,5%, kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych) o 490 ofert, tj. o 30,3%.

Stanowiska pracy, na które pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników w 2017 roku, to (liczba ofert większa niż 1000):

▪ sprzedawca	6 042
▪ magazynier	4 123
▪ pakowacz ręczny	3 849
▪ robotnik gospodarczy	3 232
▪ robotnik magazynowy	2 728
▪ pomocniczy robotnik budowlany	2 605
▪ technik prac biurowych	2 173
▪ kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	2 107
▪ ślusarz	1 968
▪ operator urządzeń do przetwórstwa mięsa	1 728
▪ kierowca samochodu ciężarowego	1 610
▪ szwaczka maszynowa	1 576
▪ kierowca samochodu dostawczego	1 411
▪ stolarz	1 340
▪ spawacz	1 298
▪ sprzątaczkę biurową	1 244
▪ kasjer handlowy	1 135
▪ murarz	1 098
▪ kucharz	1 088
▪ pomoc kuchenna	1 027

Spośród zawodów znajdujących się w statystykach wielkopolskich urzędów pracy wyodrębniono takie, dla których liczba ofert przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych i wynosiła co najmniej trzysta. Ponadto zawody te równocześnie charakteryzowały się wysokim wskaźnikiem zapotrzebowania (obliczonym jako stosunek liczby ofert pracy zgłoszonych w 2017 roku do urzędów pracy do liczby osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych w tym samym okresie). Efektem było stworzenie listy zawodów, na które zapotrzebowanie jest wyższe, niż ich podaż w rejestrach urzędów pracy. Największy deficyt podaży siły roboczej odnotowano w grupie: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, w tym w szczególności w zawodach: monterzy wiązek elektrycznych, operatorzy maszyn w przemyśle włókienniczym, monterzy elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, operatorzy urządzeń do przetwórstwa mięsa, operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, monterzy mebli, szwaczki maszynowe, operatorzy maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury oraz pozostali monterzy. Brak kandydatów do pracy odnotowano również w zawodach związanych z branżą transportowo-logistyczną, takich jak: kierowcy ciągnika siodłowego, kierowcy autobusu, kierowcy samochodu dostawczego, kierowcy samochodu ciężarowego, kierowcy operatorzy wózków jezdniowych (widłowych), spedytorzy, magazynierzy, robotnicy magazynowi, pakowacze ręczni, sortowacze. Ponadto poszukiwani byli kominiarze, ubojowi, hodowcy zwierząt futerkowych, monterzy rusztowań, monterzy konstrukcji stalowych, spawacze, zbrojarze, rozbieracze – wykrawacze, pracownicy ochrony, pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food, operatorzy zautomatyzowanej linii produkcyjnej, operatorzy narzędzi do obróbki skrawaniem, operatorzy maszyn i obrabiarek sterowanych numerycznie. Na pozycjach listy zawodów deficytowych znalazły się również zawody z branż handlowej takie jak: kasjer handlowy oraz sprzedawca w branży spożywczej. Są to zawody wymagające określonych predyspozycji osobowych i zdolności perswazyjnych oraz wiedzy o sprzedawanym produkcie. Zanotowano również znaczny niedobór pomocy i sprzętów biurowych oraz osób wykonujących różne proste prace np. w ogrodnictwie i sadownictwie, w przemyśle czy też rozkładających towar na półkach (tabela 3.1). Te niedobory coraz częściej uzupełniane są przez wielkopolskich pracodawców poprzez zatrudnianie cudzoziemców.

W zestawieniu obrazującym zawody, w których liczba bezrobotnych rejestrujących się w urzędach w 2017 roku była znacząco większa od zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców, podobnie jak w latach ubiegłych, znajdują się przede wszystkim profesje związane z akademickim wykształceniem humanistycznym. W najgorszej sytuacji zawodowej byli historycy, kulturoznawcy, politolodzy, filolodzy, geografowie, socjolodzy oraz specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych. Do wielkopolskich urzędów pracy zgłoszono stosunkowo niewielkie zapotrzebowanie na tego typu specjalistów albo było ono zupełnie nieadekwatne do podaży.

Tabela 3.1. Liczba ofert pracy dla zawodów cieszących się największym zainteresowaniem pracodawców o wskaźniku liczby ofert pracy przypadającej na jedną osobę wyższym niż 3

Lp.	Zawód	Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2017 roku	Liczba ofert pracy zgłoszonych w 2017 roku	Liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1.	Monter wiązek elektrycznych	1	396	396,0
2.	Operator maszyn w przemyśle włókienniczym	7	548	78,3
3.	Kominiarz	10	386	38,6
4.	Kierowca ciągnika siodłowego	16	561	35,1
5.	Hodowca zwierząt futerkowych	16	437	27,3
6.	Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	12	320	26,7
7.	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem	44	1 164	26,5
8.	Operator zautomatyzowanej linii produkcyjnej	16	368	23,0
9.	Operator urządzeń do przetwórstwa mięsa	76	1 728	22,7
10.	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	25	475	19,0
11.	Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych	22	331	15,0
12.	Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	164	2 107	12,8
13.	Operatorzy maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	25	317	12,7
14.	Sprzedawca w branży spożywczej	66	744	11,3
15.	Pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	149	1 609	10,8
16.	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste	559	5 639	10,1
17.	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	105	849	8,1
18.	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	57	415	7,3
19.	Monter mebli	51	365	7,2
20.	Kierowca autobusu	50	355	7,1
21.	Szwaczka maszynowa	238	1 576	6,6
22.	Ubojowy	67	439	6,6
23.	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	63	396	6,3
24.	Pracownik rozkładający towar na półkach	56	334	6,0
25.	Spedytor	74	421	5,7
26.	Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	99	486	4,9
27.	Pozostali magazynierzy i pokrewni	135	653	4,8
28.	Robotnik magazynowy	569	2 728	4,8
29.	Spawacz	285	1 298	4,6
30.	Sortowacz	105	474	4,5
31.	Monter rusztowań	75	330	4,4
32.	Pracownik ochrony fizycznej	207	904	4,4
33.	Kierowca samochodu dostawczego	351	1 411	4,0

34.	Rozbieracz-wykrawacz	108	424	3,9
35.	Opiekun osoby starszej	123	481	3,9
36.	Monter konstrukcji stalowych	135	496	3,7
37.	Kierowca samochodu ciężarowego	444	1 610	3,6
38.	Pakowacz ręczny	1 067	3 849	3,6
39.	Kasjer handlowy	326	1 135	3,5
40.	Magazynier	1 230	4 123	3,4
41.	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste	686	2 184	3,2

Tabela 3.2. Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych przewyższająca liczbę ofert pracy (przynajmniej 100 kandydatów na ofertę lub brak ofert)

Lp.	Zawód	Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2017 roku	Liczba ofert pracy zgłoszonych w 2017 roku	Liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1.	Geograf	113	0	brak
2.	Filolog polski	137	0	brak
3.	Socjolog	143	0	brak
4.	Technik agrobiznesu	193	0	brak
5.	Filolog języka nowożytnego	210	0	brak
6.	Technik hotelarstwa	494	0	brak
7.	Politolog	366	0	brak
8.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	866	0	brak
9.	Technik mechanizacji rolnictwa	180	1	0,0056
10.	Inżynier rolnictwa	143	1	0,0070
11.	Technik technologii drewna	142	1	0,0070
12.	Specjalista pracy socjalnej	129	1	0,0078
13.	Kulturoznawca	125	1	0,0080
14.	Historyk	123	1	0,0081
15.	Specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych	101	1	0,0099
16.	Mechanik–operator pojazdów i maszyn rolniczych	371	3	0,0081
17.	Technik rolnik	818	6	0,0073
18.	Ekonomista	915	7	0,0077
19.	Technik ekonomista	2 842	21	0,0074

W przypadku osób z kwalifikacjami związanymi z rolnictwem, ograniczona liczba ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców, może być związana z czynnikami makroekonomicznymi, takimi jak zmniejszanie liczby miejsc pracy w branży, wprowadzanie nowoczesnych technologii, wewnętrzne migracje o charakterze zarobkowym. Zbyt duża podaż pracy w branży rolniczej i pokrewnych dotyczyła zawodów takich jak technik agrobiznesu, technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik żywienia

i gospodarstwa domowego oraz inżynier rolnictwa. Małe zapotrzebowanie zgłosili wielkopolscy pracodawcy również na technika ekonomistę, ekonomistę, technika technologii drewna, technika hotelarstwa i specjalistę pracy socjalnej.

Oferty pracy w ramach zatrudnienia subsydiowanego, finansowane ze środków FP, kierowane były, tak jak w 2016 roku, do osób posiadających zawód: robotnik gospodarczy, sprzedawca, murarz, magazynier, robotnik budowlany, sprzątaczką, fryzjer, kucharz, pomoc kuchenna, stolarz, mechanik pojazdów samochodowych, kelner, ślusarz, kosmetyczka, pracownik wykonujący prace proste, pakowacz ręczny, kierowca samochodu dostawczego. Ponadto były to oferty pracy biurowej, w szczególności dla technika prac biurowych, technika administracji, sekretarki, asystenta ds. księgowości, księgowego, pracownika obsługi biura. Znalazły się także oferty pracy dla doradcy klienta, opiekunki dziecięcej, asystenta nauczyciela przedszkola, recepcjonisty, przedstawiciela handlowego oraz specjalisty ds. sprzedaży.

3.1.3. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE W WIELKOPOLSCE NA PODSTAWIE WYNIKÓW BADANIA BAROMETR ZAWODÓW

Barometr Zawodów obok monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, jest kolejnym narzędziem wspierania lokalnej polityki rynku pracy, obrazującym stan dopasowania zawodowego w regionie. Przeprowadzona w 2017 roku trzecia edycja tego badania pozwoliła oszacować zapotrzebowanie na zawody i kwalifikacje na poziomie lokalnym w 2018 roku. Wyniki badania pokazują, że wielkopolski rynek pracy, podobnie jak w innych regionach, doświadcza problemów związanych z brakiem kadr w wielu obszarach zawodowych, wynikających m.in. z kurczenia się zasobów pracy, co skutkuje wydłużaniem się czasu potrzebnego na zaspokojenie wakatów.

Poszukiwani będą zarówno wykwalifikowani pracownicy, robotnicy wykonujący prace proste, fizyczne, jak i specjaliści w rozwijających się branżach. Niedobory pracowników odczuje branża budowlana, w której brakuje: betoniarzy, zbrojarzy, brukarzy, cieśli i stolarzy budowlanych, dekarzy i blacharzy budowlanych, murarzy i tynkarzy. Będzie brakowało monterów instalacji budowlanych, monterów konstrukcji metalowych, pracowników robót wykończeniowych w budownictwie i robotników budowlanych. Te niedobory coraz częściej uzupełniane są przez cudzoziemców. Trudna sytuacja kadrowa wystąpi w branży usług medycznych. Utrzymają się problemy z pozyskaniem lekarzy, wykwalifikowanych pielęgniarek i położnych czy opiekunów osób starszych lub niepełnosprawnych. Poszukiwani będą również samodzielni księgowi, głównie z doświadczeniem zawodowym i biegłą znajomością bieżących przepisów. Trudniej pozyskać będzie pracowników ds. rachunkowości i księgowości. Wyzwaniem dla dzisiejszego rynku pracy jest zaspokojenie kadr dla branży TSL (transport, spedycja, logistyka) oraz branży IT. W zawodach takich jak: kierowcy samochodów ciężarowych, spedytorzy, logistycy czy magazynierzy zidentyfikowano deficyty dobrze wykształconej kadry, z doświadczeniem zawodowym, ze znajomością języków obcych, systemów informatycznych i szeregiem dodatkowych uprawnień. Odpowiednio wykwalifikowanych pracowników będzie poszukiwała również branża handlowa. W deficycie utrzymają się sprzedawcy i kasjerzy.

Sklasyfikowano również zawody charakteryzujące się niewielkim zapotrzebowaniem pracodawców. W przypadku ekonomistów nadwyżka dotyczy przede wszystkim kadr wykształconych na poziomie średnim (technik ekonomista), jednak zawód ten jest stosunkowo łatwy do adaptacji na inne stanowiska pracy, a absolwenci tego kierunku są chętnie pozyskiwani przez pracodawców.

Popularnymi kierunkami kształcenia, nieprzekładającymi się na wielkość zapotrzebowania na kadry, są technologia żywności i żywienia oraz turystyka. Dotyczy to również zawodów takich jak: filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy. Nadprodukcja absolwentów na tych kierunkach kształcenia powoduje nadwyżkę podaży pracy, a z powodu braku ofert, perspektywy zatrudnienia są niezachęcające.

Zawody z grupy zrównoważonych charakteryzują podobne liczby prognozowanych ofert pracy i osób poszukujących zatrudnienia. Równowaga będzie charakteryzowała przede wszystkim takie zawody jak: kierownicy sprzedaży, instruktorzy rekreacji i sportu, sekretarki i asystenci, opiekunki dziecięce i fotografowie.

3.1.4. WPŁYW MIGRACJI ZAROBKOWEJ CUDZOZIEMCÓW NA REGIONALNY RYNEK PRACY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBYWATELI UKRAINY

Wykonywanie pracy przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę jest dopuszczalne w przypadku cudzoziemców będących obywatelami Republiki Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Federacji Rosyjskiej oraz Ukrainy. Pracodawca zamierzający zatrudnić obywatela jednego z wymienionych wyżej krajów zobowiązany jest zarejestrować oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi w powiatowym urzędzie pracy właściwym ze względu na siedzibę lub miejsce pobytu stałego wnioskodawcy. Pracodawca zobowiązany jest do zatrudnienia cudzoziemca, którego dotyczyło złożone oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami Kodeksu Pracy. Okres wykonywania pracy nie może przekroczyć 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy. Utrzymujący się deficyt kadr w wielu branżach powoduje, że pracodawcy nadal chętnie zatrudniają cudzoziemców. W 2017 roku liczba wydawanych oświadczeń w porównaniu z 2016 rokiem znacząco wzrosła. Łącznie wielkopolskie urzędy pracy zarejestrowały 182 194 oświadczenia, tj. o 43,5% więcej niż w roku poprzednim, z czego 58 126 dla kobiet. Prawie wszystkie oświadczenia, tj. 94,6%, dotyczyły Ukrainy 172 424. Pozostałe dotyczyły osób pochodzących z Białorusi 4 620, Mołdawii 2 948, Gruzji 1 624, Rosji 437, Armenii 141. Terytorialnie w liczbie wydanych oświadczeń dominuje podregion poznański 98 639, a następnie kaliski 50 482, leszczyński 19 855, koniński 7 024 i pilski 6 194. W podregionie poznańskim, o najniższej stopie bezrobocia, cudzoziemców zatrudniają głównie pracodawcy prowadzący działalność w zakresie usług administrowania, w przemyśle oraz do ogólnie pojętych prac budowlanych i różnych prac w rolnictwie. W podregionach kaliskim i leszczyńskim, drugim i trzecim pod względem wydawanych oświadczeń o zamiarze wykonania pracy cudzoziemcom, pracodawcy zainteresowani są pracą obcokrajowców w branżach: działalność w zakresie usług administrowania, przemysł i rolnictwo. W pozostałych podregionach cudzoziemcy zatrudniani są głównie w przemyśle, rolnictwie, budownictwie i transporcie.

W wyżej wymienionych podregionach znaczącą rolę w zatrudnianiu cudzoziemców odgrywają agencje pracy tymczasowej, prowadzące działalność zarejestrowaną jako usługi administrowania. Agencje te kierują cudzoziemców do pracy w różnych branżach w zależności od zapotrzebowania zgłaszanego przez lokalnych pracodawców.

Tabela 3.3 Oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom w 2017 r.

Lp.	Subregiony	Liczba wydanych oświadczeń							
		ogółem	dla kobiet	dla obywateli					
				Białorusi	Rosji	Ukrainy	Moldawii	Gruzji	Armenii
1.	kaliski	50 482	15 818	789	103	48 389	868	284	49
2.	koniński	7 024	1 877	203	19	6 051	673	67	11
3.	leszczyński	19 855	6 984	272	33	19 293	95	132	30
4.	pilski	6 194	1 545	153	10	5 940	24	60	7
5.	poznański	98 639	31 902	3 203	272	92 751	1 288	1 081	44
województwo ogółem		182 194	58 126	4 620	437	172 424	2 948	1 624	141

Jednocześnie ustawodawca dostrzegając coraz większe potrzeby zaspokojenia braków kadrowych poprzez zatrudnianie cudzoziemców doprowadził do zmiany przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2017 roku, a całość regulacji dotyczących oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom obowiązuje od dnia 1 stycznia 2018 roku. Obok zezwoleń na pracę określonych w art. 88 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, które mogą zostać wydane przez wojewodę na okres do trzech lat, wprowadzone zostanie zezwolenie na pracę sezonową. Wprowadzona zostanie również nowa formuła oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Zezwolenie na pracę sezonową będzie wydawał starosta na okres do 8 miesięcy w roku kalendarzowym. Praca na podstawie oświadczenia wpisywanego do ewidencji oświadczeń przez starostę będzie mogła być wykonywana przez okres 6 w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

3.2. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu objęto w Wielkopolsce 31 543 osoby, tj. o 2 567 osób mniej niż w roku 2016. Znaczący spadek ogólnej liczby bezrobotnych pociągnął za sobą spadek liczby osób korzystających ze wsparcia w ramach aktywnych form aktywizacji, jednakże ich udział w średniorocznej liczbie bezrobotnych zauważalnie wzrósł z 39,9% w 2016 roku do 46,3% w roku analizowanym. Oznacza to większą dostępność dla osób bezrobotnych do korzystania z możliwości pomocy w procesie adaptacji na rynek pracy. Podobnie jak w latach poprzednich największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych dotyczył staży łącznie z przygotowaniem zawodowym dorosłych (32,1% ogółu aktywizowanych). Drugą w kolejności formą wsparcia, cieszącą się zainteresowaniem bezrobotnych były szkolenia 18,3%, w dalszej kolejności program Praca dla Młodych 17,8%,

dofinansowanie działalności gospodarczej 10,4% oraz refundacje kosztów doposażenia stanowiska pracy 6,0%.

Tabela 3.4. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2016-2017

Aktywne formy	Liczba aktywizowanych bezrobotnych w latach			
	2016		2017	
	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %
prace interwencyjne	1914	5,6	1 692	5,4
roboty publiczne	1 268	3,7	1 048	3,3
dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej	6 609	19,4	5 171	16,4
i refundacje kosztów doposażenia stanowiska pracy				
szkolenia	4 712	13,8	5 779	18,3
w tym: w ramach bonu szkoleniowego	469	-	821	-
staże i przygotowanie zawodowe dorosłych	11 753	34,4	10 110	32,1
w tym: w ramach bonu stażowego	368	-	271	-
prace społecznie użyteczne	1 283	3,8	1 117	3,5
bon zatrudnieniowy	161	0,5	130	0,4
bon na zasiedlenie	468	1,4	614	1,9
dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 r.ż.	374	1,1	285	0,9
inne prace subsydiowane*	5 568	16,3	5 597	17,8
ogółem	34 110	100,0%	31 543	100,0%

* Pozycja zawiera m.in. osoby aktywizowane w ramach programu „Praca dla młodych”, obejmującego bezrobotnych do 30-tego roku życia oraz osoby, których aktywizacja jest finansowana z innych niż Fundusz Pracy środków, udzielonej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej ze środków PFRON oraz refundację kosztów ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia bezrobotnego.

3.2.1. ANALIZA PODSTAWOWYCH FORM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ ORAZ ICH EFEKTYWNOŚĆ W POWIATACH

Dużo niższa niż w latach poprzednich populacja bezrobotnych i większa dostępność do ofert pracy bez pośrednictwa urzędów pracy, a także mniejsza o ponad 9,2 tys. liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy, spowodowała zmniejszone zapotrzebowanie na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Największą popularnością cieszyły się prace subsydiowane w powiatach, w których na otwartym rynku pracy trudno znaleźć pracę oraz stopa bezrobocia jest stosunkowo wysoka. Najwięcej bezrobotnych, poza powiatem poznańskim, gdzie ze względu na aglomerację poznańską, rejestrowane bezrobocie jest najwyższe, ale stopa bezrobocia jest najniższa, objęto aktywnymi formami w powiatach: konińskim 3 128, gnieźnieńskim 1 573, kolskim 1 488, pilskim 1 406, kaliskim 1 251, ostrowskim 1 144, czarnkowsko-trzcianeckim 1 100, słupeckim 1 035, złotowskim 1 018, wągrowieckim 1 004 osoby.

Do udziału w najbardziej popularnej formie aktywizacji, jaką w 2017 roku były staże, w tym bony stażowe, największą liczbę bezrobotnych skierowały powiaty: koniński 1 031, poznański 700, gnieźnieński 644, pilski 563, kolski 545 osób. W pozostałych powiatach liczba skierowanych bezrobotnych oscylowała w granicach od ponad 100 osób do ponad 500 osób.

Wyraźnie zmniejszyło się zainteresowanie bezrobotnych dofinansowaniem podjęcia działalności gospodarczej. Udział tej formy łącznie z refundacją doposażenia stanowiska pracy w ogólnej liczbie zmalał z 19,4% do 16,4 %. Największa liczba osób, która otrzymała wsparcie w postaci dofinansowania działalności gospodarczej była w powiatach: poznańskim 453, konińskim 266, leszczyńskim 172, gnieźnieńskim 139 osób, ostrowskim 127, a największa liczba bezrobotnych, skierowanych na stanowiska refundowane miała miejsce w powiatach: konińskim 179, ostrowskim 158 osób, pilskim 141, kaliskim 138, gnieźnieńskim 115.

Kolejną chętnie wykorzystywaną formą były szkolenia. Największą popularnością cieszyły się w powiecie poznańskim 1 201, a następnie konińskim 458, ostrowskim 256, pleszewskim 219, leszczyńskim 216 osób.

Roboty publiczne i prace interwencyjne stanowiły niewielki odsetek w ogólnej liczbie biorących udział w aktywnych formach. Oscylował on wokół wielkości z 2016 roku, w pierwszym przypadku 3,3%, w drugim 5,4%. Najwięcej osób do robót publicznych skierowano w powiecie konińskim - 180, w pozostałych powiatach liczba skierowanych nie przekroczyła 100 osób. W powiatach gostyńskim, międzychodzkiem, szamotulskim, ostrowskim i wolsztyńskim nikt nie korzystał z tej formy wsparcia. Podobnie prace interwencyjne nie cieszyły się dużą popularnością wśród bezrobotnych Wielkopolan. Najwięcej osób skorzystało z tej formy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim 226 i złotowskim 209, następnie w kolskim 176, chodzieskim 136, śłupeckim 112, konińskim 108 osób.

Najliczniejszą grupę objętą aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu w 2017 roku stanowiły osoby młode do 30 roku życia, 18 762 osoby, tj. 59,5% ogółu. Najwięcej osób z tej kategorii bezrobotnych objętych pracą subsydiowaną było w powiatach: konińskim 1 960, poznańskim 1 739, kolskim 1 006, gnieźnieńskim 946, pilskim 746. Osoby młode najczęściej korzystały ze staży, w których uczestniczyło 6 112 osób, najwięcej w powiatach: konińskim 559, poznańskim 436, kolskim 355, gnieźnieńskim 338, średzkim 301, pilskim 261. Spora grupa ludzi młodych skorzystała z dofinansowania podejmowanej działalności gospodarczej 1 687 osób. W dwóch powiatach, tj. poznańskim 214 i konińskim 155, liczba osób korzystających z dotacji przekroczyła 100 osób. W pozostałych powiatach liczba ta kształtowała się w granicach od 10 do 93 osób.

W 2017 roku 6 124 osoby, tj. 19,4% ogółu, objęte aktywizacją należały do grupy długotrwałego bezrobocia. Pod względem liczby osób z tej kategorii bezrobotnych, które

otrzymywały wsparcie zdecydowanie dominował powiat koniński 868 osób, poznański 475, pilski 350, kolski 322, gnieźnieński 320, kaliski 286 osób i złotowski 270 osób. Rodzaj udzielonego wsparcia różnił się od tego, które udzielone było ludziom młodym. Ta kategoria bezrobotnych, oprócz staży, z których skorzystało 2 162 osoby, korzystała w szerszym wymiarze ze szkoleń 925 osób, prac społecznie użytecznych 858 osób, robót publicznych 521 osób, działalności gospodarczej 400 osób oraz prac interwencyjnych 354 osoby. Najwięcej osób na staż skierowano w powiecie konińskim 331 osób, poznańskim i kolskim po 148 osób, pilskim 140 osób i średzkim 113 osób. Następnie udział w szkoleniach w powiecie poznańskim 150, konińskim 110, w pozostałych powiatach liczba korzystających ze szkoleń nie przekraczała 100 osób. Najwięcej osób do prac społecznie użytecznych skierowano w powiecie konińskim 125 osób, rawickim 98 osób, kaliskim 91 osób i pilskim 89 osób.

Liczba bezrobotnych w kategorii 50+ objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu wyniosła w 2017 roku 3 434. W tej grupie bezrobotnych najwięcej osób skorzystało ze staży 817, robót publicznych 519, prac społecznie użytecznych 469, szkoleń 448, skierowanych do miejsca pracy, za które dokonano refundacji kosztów wyposażenia stanowiska było 252 osób. Najwięcej osób z kategorii 50+ skierowały na stanowisko pracy subsydiowanej powiaty: poznański 366, koniński 297, pilski 206, czarnkowsko-trzecieński 165, złotowski 164 gnieźnieński i kaliski po 158 osób.

3.2.2. WYKORZYSTANIE I ANALIZA WYBRANYCH FORM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ , W TYM BONÓW DLA OSÓB DO 30 R.Ż.

Wraz z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wprowadzoną w połowie 2014 roku, rynek pracy wzbogacony został o nowe formy przeciwdziałania bezrobociu. Dodatkowe instrumenty zaadresowane zostały do bezrobotnych do 30 roku życia, a intencją ustawodawcy było ułatwianie ludziom młodym wejścia na rynek pracy przez zwiększenie ich mobilności, podnoszenie kwalifikacji i samodzielności w poruszaniu się po rynku pracy.

Bezrobotni w kategorii wiekowej do 30 lat mogą skorzystać z:

- bonu szkoleniowego stanowiącego gwarancję skierowania bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie i opłacania kosztów. W roku 2017 skorzystało z niego łącznie 821 osób. Najwięcej w powiatach: kolskim 170, krotoszyńskim 90, pleszewskim 90, poznańskim 55, wągrowieckim 43. W 6 powiatach nikt z osób bezrobotnych nie skorzystał z tej formy wsparcia.
- bonu stażowego, który stanowi gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. W ramach bonu

stażowego finansowane są także koszty dojazdu na staż. Z bonu stażowego skorzystało łącznie 271 osób. Nie była to więc forma pomocy szczególnie popularna i wykorzystywana, o czym świadczy m.in. to, że aż w 13 powiatach nie sięgnięto po możliwości, jakie ona daje. Powodem mogło tu być niewielkie włączanie się pracodawców w pomoc i deklarowanie dalszego zatrudnienia. Największą liczbę osób, które skorzystały z bonu stażowego odnotowano w powiatach: pilskim 53, wągrowieckim 33, gnieźnieńskim 29 i ostrowskim 26.

- bonu zatrudnieniowego dającemu pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego. Z bonu zatrudnieniowego skorzystała niewielka liczba bezrobotnych, bo zaledwie 130, w 14 wielkopolskich powiatach.
- bonu na zasiedlenie, który może być przyznany bezrobotnemu na zasiedlenie, w związku z podjęciem przez niego pracy poza miejscem dotychczasowego zamieszkania. Bon przyznawany jest w wysokości nie wyższej niż 200% przeciętnego wynagrodzenia, pod warunkiem, że bezrobotny będzie osiągał wynagrodzenie w wysokości, co najmniej minimalnego wynagrodzenia, a odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której zamieszka w związku z podjęciem pracy wynosi, co najmniej 80 km oraz będzie pozostawał w zatrudnieniu co najmniej 6 miesięcy. Z katalogu proponowanych młodym Wielkopolanom bonów przez publiczne służby zatrudnienia bon na zasiedlenie cieszył się największą popularnością, skorzystało z nich 614 osób. W 6 powiatach nie zastosowano tego wsparcia. Najwięcej bezrobotnych skorzystało z bonów na zasiedlenie w powiatach: konińskim 122, kaliskim 69, kolskim 62, tureckim 46 słupeckim 39, ostrowskim 35 i pilskim 31.

3.3. PORADNICTWO ZAWODOWE

(W TYM SZKOLENIA Z ZAKRESU UMIEJĘTNOŚCI POSZUKIWANIA PRACY)

Poradnictwo zawodowe w Wielkopolsce było realizowane we wszystkich powiatowych urzędach pracy przez doradców zawodowych pełniących funkcję doradcy klienta. Na jednego doradcę zawodowego - doradcę klienta w 2017 roku przypadało średnio 488 osób bezrobotnych. W roku poprzednim liczba ta wynosiła 625 osób bezrobotnych.

Działania doradców zawodowych w zakresie poradnictwa zawodowego obejmowały zarówno pomoc indywidualną, jak i spotkania grupowe. Dominującą formą usług doradczych były konsultacje indywidualne, które wspomagały klientów w podejmowaniu decyzji zawodowych. W 2017 roku doradcy zawodowi udzielili ponad 47,5 tys. porad i informacji indywidualnych. Podczas spotkań indywidualnych diagnozowane były potrzeby osób bezrobotnych w zakresie funkcjonowania na rynku pracy oraz zastosowania odpowiednich

form wsparcia. Doradcy zawodowi wykorzystywali procedury i techniki rozmowy doradczej, motywując klienta do aktywnego współdziałania przy rozwiązywaniu problemów zawodowych. Zgodne z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy współpracę z osobą bezrobotną rozpoczynano od sprofilowania pomocy. Podczas wywiadu doradca klienta za pomocą elektronicznego kwestionariusza określał profil pomocy, dokonując analizy sytuacji osoby bezrobotnej i jej szans na rynku pracy, z uwzględnieniem stopnia oddalenia od rynku pracy i gotowości wejścia lub powrotu na rynek pracy. Po ustaleniu jednego z trzech profili pomocy doradca zawodowy opracowywał wraz z osobą bezrobotną Indywidualny Plan Działania (IPD). Podczas tworzenia IPD, doradcy zawodowi określali działania do zastosowania przez urząd pracy oraz działania do samodzielnej realizacji, dostosowując plan do ustalonego profilu pomocy. Dzięki temu mogli zdiagnozować indywidualne potrzeby i oczekiwania zawodowe klienta oraz zaplanować wspólnie z nim ścieżkę działań zmierzających do zatrudnienia lub samozatrudnienia. Oprócz poradnictwa indywidualnego odbywały się spotkania grupowe, w których w 2017 roku uczestniczyło ponad 13,5 tys. osób. Spotkania te obejmowały: zajęcia aktywizacyjne, porady grupowe i spotkania informacyjne. O ile konsultacje indywidualne polegały głównie na udzielaniu bieżącej pomocy w przypadkach jednostkowych, to praca w grupie dotyczyła szerszego obszaru zagadnień, obejmujących relacje między jednostką a środowiskiem zawodowym i społecznym.

Porady grupowe i szkolenia z aktywnego poszukiwania pracy dotyczyły w szczególności zagadnień związanych z:

- poszukiwaniem pracy (nauka zasad sporządzania dokumentów aplikacyjnych, trening umiejętności promowania swojej osoby podczas kontaktów z pracodawcami, przygotowanie do umiejętnego poruszania się po rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia),
- podwyższaniem kwalifikacji poprzez kursy i szkolenia,
- określaniem zainteresowań i predyspozycji zawodowych,
- planowaniem ścieżki edukacyjnej i zawodowej.

Podobnie jak w latach poprzednich, popularnością cieszyły się zajęcia związane z szeroko rozumianą przedsiębiorczością, na których omawiano takie tematy, jak:

- informacje dotyczące procedur rejestracji firmy,
- możliwości uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej,
- samoocena pod kątem predyspozycji do bycia przedsiębiorcą.

Celem spotkań informacyjnych organizowanych przez urzędy pracy było między innymi zaprezentowanie osobom bezrobotnym form pomocy, jakimi dysponują urzędy, przedstawienie aktualnej sytuacji na rynku pracy, omówienie praw i obowiązków osoby

bezrobotnej oraz przekazanie podstawowych informacji na temat metod i technik poszukiwania pracy. Urzędy zachęcały również do uczestnictwa w realizowanych przez siebie programach aktywizacyjnych, w tym w projektach finansowanych z EFS. Zakres zadań doradców zawodowych został poszerzony o szereg działań związanych między innymi z pośrednictwem pracy, w związku z pełnieniem przez nich równocześnie obowiązków doradcy klienta. Doradcy zawodowi z urzędów pracy, podczas świadczenia usług poradnictwa, wykorzystywali elementy powszechnie stosowanych metod pracy doradczej, jak np. program „Szukam pracy”, „Kurs inspiracji”, „Metoda edukacyjna”, „Rozwijanie indywidualnych cech ułatwiających zdobycie zatrudnienia”, „Gotowość do zmian” itp. Korzystali z pomocy multimedialnych: filmów DVD, programów edukacyjnych, testów w wersji elektronicznej. Podczas prowadzenia warsztatów wykorzystywali prezentacje multimedialne, kamery i dyktafony do zapisu ćwiczeń i ich późniejszej analizy. Podczas rozmów doradczych stosowano również rekomendowany przez MRPiPS Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych. W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego urzędy pracy rozwijały współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. W szczególności współdziałały z akademickimi biurami karier, mobilnymi centrami zawodowymi oraz młodzieżowymi centrami kariery, ośrodkami pomocy społecznej, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, klubami pracy, zakładami karnymi, gminnymi centrami informacji i ze szkołami. Współorganizowały, bądź uczestniczyły w organizowanych przez te instytucje, różnorodnych imprezach edukacyjno-promocyjno-informacyjnych, między innymi w: targach pracy, targach edukacyjnych, Drzwiach Otwartych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, konferencjach, seminariach, prelekcjach i spotkaniach.

4. WSPÓŁPRACA W RAMACH REGIONALNEJ POLITYKI RYNKU PRACY

4.1. ROLA SAMORZĄDÓW

Władze województwa wielkopolskiego kontynuowały realizację założeń regionalnej polityki w obszarze zatrudnienia. Zagadnienia związane z wielkopolskim rynkiem pracy były wielokrotnie rozpatrywane przez Zarząd i Sejmik Województwa Wielkopolskiego. W związku z tym Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przygotowywał projekty uchwał, wnioski oraz informacje i sprawozdania z zakresu rynku pracy.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego omawiał informacje bądź podejmował uchwały m.in. na temat:

- Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w województwie wielkopolskim na 2017 rok,
- Sprawozdania z Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w województwie wielkopolskim na 2016 rok,
- dofinansowania projektów pozakonkursowych w ramach WRPO na lata 2014-2020,
- wykazu zawodów, w których może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę za przygotowanie młodocianych pracowników,
- podziału środków FP pomiędzy samorządy powiatowe na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w tym środków na realizację projektów współfinansowanych z EFS oraz podział środków FP pomiędzy samorządy powiatowe na finansowanie innych fakultatywnych zadań.

Komisja Rodziny i Polityki Społecznej Sejmiku Województwa Wielkopolskiego opiniowała następujące materiały:

- rynek pracy i perspektywy rozwoju branży logistycznej w Wielkopolsce – w świetle badań,
- realizacja Programu Regionalnego „Razem Skutecznej”,
- aktywizacja zawodowa kobiet powracających na rynek pracy w świetle badań własnych,
- cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego zajmował się m.in. oceną sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2016 roku, przyjął nowe kryteria podziału środków Funduszu Pracy związane z ustalaniem kwot dla samorządów powiatowych przeznaczonych na aktywizację zawodową (uwzględniające osoby długotrwale bezrobotne, osoby bezrobotne niepełnosprawne, osoby bezrobotne w wieku 50+ oraz poszerzoną grupę osób młodych bezrobotnych - z 25 do 30 roku życia). oraz przyjął podsumowanie działań Europejskiego Funduszu Społecznego wdrażanych przez WUP w Poznaniu.

W ramach współpracy z samorządami powiatowymi Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2017 roku zorganizował 2 szkolenia dla dyrektorów i kadry zarządzającej

powiatowych urzędów pracy z terenu Wielkopolski. Tematyka szkoleń była uzgodniona z kierownictwem powiatowych urzędów pracy i w roku 2017 dotyczyła kontroli zarządczej i analizy ryzyka oraz wystąpień publicznych i współpracy z mediami. Dodatkowo zorganizowano spotkanie Członków Prezydium Konwentu Dyrektorów PUP, na którym wypracowano zasady podziału limitu środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) przyznanego WUP na 2018 rok.

Ponadto, jak każdego roku prowadzono szkolenia dla wybranych grup pracowników powiatowych urzędów pracy. Łącznie zorganizowano 23 spotkania, z czego 9 dla doradców zawodowych i doradców klienta. Pozostałe tematy dotyczyły realizacji projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 (7 spotkań), zmian w zakresie procedury naboru i procesu rozpatrywania wniosków KFS, nowych przepisów w zakresie legalności pobytu i zatrudniania cudzoziemców, koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, badania Barometr zawodów, podatku dochodowego od osób fizycznych, zmian w przepisach ochronie danych osobowych.

4.2. ZADANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ZATRUDNIENIA DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020

Strategia Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020 jest dokumentem planistyczno-strategicznym określającym ramy prowadzenia polityki rynku pracy. Głównym celem Strategii jest zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, warunkujące wzrost konkurencyjności i poprawę jakości życia regionu. Cel ten będzie realizowany poprzez wzrost zatrudnienia i mobilności mieszkańców, inwestycje w edukację i kształcenie ustawiczne oraz integrację społeczną i walkę z ubóstwem.

Dla osiągnięcia wyznaczonych w poszczególnych priorytetach zadań niezbędne będzie podejmowanie przez władze lokalne i regionalne działań w oparciu o środki FP i EFS. Formy realizacji Strategii Zatrudnienia, które wcześniej zostały już określone w *Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020*, są na tyle elastyczne, aby uwzględniając dynamicznie zmieniające się warunki wewnętrzne, zewnętrzne i regulacje prawne, miały wpływ na lepszą jakość życia mieszkańców Wielkopolski.

Szeroki zakres priorytetów i działań sprawia, że wdrażanie Strategii Zatrudnienia będzie złożonym procesem, wymagającym zaangażowania różnych podmiotów działających na poziomie województwa, jak i lokalnie. Dlatego też opracowany dokument obejmuje współpracę wszystkich partnerów działających na wielkopolskim rynku pracy, również z wykorzystaniem dostępnych instrumentów, które umożliwia nam członkostwo w Unii Europejskiej.

Przełożeniem zapisów Strategii Zatrudnienia na konkretne działania jest corocznie przyjmowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim po zaopiniowaniu przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy w Poznaniu oraz Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego w Poznaniu. Dokumentem monitorującym niniejszą Strategię jest przygotowywane każdego roku, sprawozdanie z realizacji działań zawartych w Planie Działań na dany rok.

4.3. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA 2017 ROK

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2017 rok stanowił uszczegółowienie działań zapisanych w Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020. *Plan* wypełnia główny cel polityki zatrudnienia w regionie. Jest nim zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców stanowiąc warunek wzrostu konkurencyjności i poprawy życia w regionie.

W 2017 roku w Wielkopolsce kontynuowano wdrażanie zmian w obszarze regionalnego rynku pracy, m.in. monitorowanie ogólnopolskiego programu Praca dla Młodych. Pracodawcy i ich pracownicy, chcący zaktualizować lub zdobyć nowe kompetencje zawodowe, odpowiadające potrzebom rynku pracy, nadal mogli korzystać ze środków finansowych KFS, podzielonego przez WUP na wielkopolskie powiaty. Kontynuowane były również działania aktywizacyjne wobec osób długotrwale bezrobotnych z ustalonym II albo III profilem pomocy, prowadzone przez agencje zatrudnienia. Ponadto nadal duże znaczenie miał EFS, w ramach którego realizowane były programy w perspektywie finansowej 2014-2020 poprzez ogólnokrajowy POWER (Osi priorytetowej I) oraz WRPO 2014+ (Osi priorytetowej VI i VII).

Plan Działań na 2017 rok jest dokumentem realizującym założenia wynikające z priorytetów Strategii, tj.:

Priorytet 1. Wzrost zatrudnienia i mobilności mieszkańców, poprzez:

- wspieranie aktywności osób bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
- trwałą aktywizację ludzi młodych poszukujących zatrudnienia,
- wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie na obszarach o niskim wskaźniku zatrudnienia,
- wsparcie na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego,
- przygotowanie przedsiębiorców i pracowników do zmiany gospodarczej oraz wsparcie kompetencji innowacyjnych w regionie,
- wspieranie aktywności zawodowej osób starszych.

Priorytet 2. Inwestycje w edukację i kształcenie ustawiczne, poprzez:

- wspieranie zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach, szczególnie w małych ośrodkach,
- zapewnienie dostępu do dobrej jakości edukacji podstawowej i ponadpodstawowej w małych ośrodkach miejskich i wiejskich,
- podniesienie umiejętności i kwalifikacji osób dorosłych zgodnie z potrzebami pracodawców,
- dopasowanie systemów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Priorytet 3. Integracja społeczna i walka z ubóstwem, poprzez:

- ograniczenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- wspieranie powstawania przedsiębiorstw społecznych i dobrych praktyk w tym obszarze,
- działania na rzecz dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych marginalizacją.

4.4. WOJEWÓDZKA RADA RYNKU PRACY W POZNANIU

W 2017 roku Wojewódzka Rada Rynku Pracy odbyła 4 posiedzenia plenarne, na których omówiono tematy dotyczące m. in:

- sprawozdania z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2016 roku oraz Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2017 rok,
- opiniowania nowych kierunków kształcenia w szkołach województwa wielkopolskiego,
- wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne,
- sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2016 r.,
- sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2015/2016 na rynku pracy,
- kryteriów wydawania przez Wojewodę Wielkopolskiego zezwoleń na pracę cudzoziemców,
- kryteriów podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa wielkopolskiego na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań,
- procesu asymilacji pracowników z Ukrainy w województwie wielkopolskim w obliczu zmian w systemie wizowym do krajów Unii Europejskiej,
- zmian prawnych dotyczących zatrudnienia cudzoziemców,
- szans rozwojowych Poznania przez pryzmat potencjału edukacji wyższej,
- analizy efektywności podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w Wielkopolsce w 2016 roku z uwzględnieniem informacji dotyczących wsparcia

osób młodych w województwie wielkopolskim w 2017 roku w ramach art. 150f ustawy z dnia 20 kwietnia 2014 r. o promocji zatrudniania i instytucjach rynku pracy,

- analizy sytuacji na lokalnych rynkach pracy subregionu konińskiego,
- zapotrzebowania na zawody na podstawie jakościowego badania pt. Barometr zawodów 2017,
- warunków pracy i oczekiwań pracowników w województwie wielkopolskim.

4.5. AGENCJE ZATRUDNIENIA

Agencje zatrudnienia, to podmioty prowadzące działalność gospodarczą, polegającą na świadczeniu usług w zakresie pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej. Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej oraz z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy prowadzenie działalności w tych obszarach wymaga wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Zadania z zakresu prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia, w imieniu marszałka danego województwa, realizowane są przez wojewódzki urząd pracy, właściwy dla siedziby podmiotu ubiegającego się o wpis do rejestru.

Na terenie województwa wielkopolskiego zadania te, z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego, realizuje Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Wpis do rejestru upoważnia podmiot do świadczenia wybranych lub wszystkich usług w obszarze pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej.

W 2017 roku wprowadzono znaczące zmiany do ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017 r. poz. 962), w tym przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy regulujących prowadzenie agencji zatrudnienia. Od 1 czerwca 2017 roku wprowadzono dwa certyfikaty - osobno certyfikat uprawniający do świadczenia trzech usług (pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego i poradnictwa zawodowego) oraz osobny certyfikat uprawniający do świadczenia pracy tymczasowej. Agencje zatrudnienia, zobowiązane zostały do dnia 31 sierpnia 2017 roku do złożenia oświadczenia, wskazującego, jakiego rodzaju usługi zamierzają świadczyć.

Ponadto zostały wprowadzone zmiany w zakresie kierowania osób do pracy za granicą do pracodawców zagranicznych oraz w zakresie zatrudniania cudzoziemców.

Realizując zadania z zakresu prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2017 roku zaplanował przeprowadzenie 63 kontroli agencji zatrudnienia działających na terenie województwa wielkopolskiego. Przeprowadzonych zostało 17 kontroli. W pozostałych przypadkach: kontakt z podmiotami był niemożliwy, agencje zatrudnienia wnioskowały o wykreślenie przed podjęciem kontroli, w wyniku

czynności przygotowawczych do kontroli stwierdzano naruszenia, będące podstawą do wykreślenia podmiotu z rejestru lub sytuacja wymagała zawiadomienia także innych instytucji kontrolnych.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2017 roku, rozpatrzył pozytywnie 308 wniosków o dokonanie wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Jednocześnie wydał 123 decyzje o wykreśleniu agencji z Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (KRAZ), z tego:

- 35 na wniosek podmiotu,
- 6 w związku z postawieniem podmiotu w stan likwidacji,
- 82 w związku z naruszeniem przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W wyniku uprawomocnienia się decyzji w 2017 roku wykreślono z przedmiotowego rejestru 118 podmiotów.

Na koniec 2017 roku w województwie wielkopolskim aktywnych było 1 106 agencji zatrudnienia, wpisanych do KRAZ, w całej Polsce natomiast w 2017 roku działały 8 932 agencje. Daje to drugie miejsce w kraju, zaraz po województwie mazowieckim, gdzie aktywnych było 1 728 agencji zatrudnienia.

4.6. ŚWIADCZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZACYJNYCH PRZEZ AGENCJĘ ZATRUDNIENIA JAKO FORMA AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH

Na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, marszałek województwa może zlecić, w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, realizację działań aktywizacyjnych agencjom zatrudnienia. Działania aktywizacyjne zostały skierowane tylko do osób długotrwale bezrobotnych z ustalonym II albo III profilem pomocy.

Z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w latach 2015-2016 przeprowadził dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w wyniku których zostali wyłonieni Realizatorzy działań aktywizacyjnych na terenie Wielkopolski. 28 kwietnia 2017 roku zakończyła się umowa na pierwszą edycję działań aktywizacyjnych, w ramach której pomocą zostało objętych 1 500 osób długotrwale bezrobotnych z powiatu kaliskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, poznańskiego, słupeckiego i wągrowieckiego. Obecnie jest realizowana druga edycja działań aktywizacyjnych, w ramach której pomocą objęto 1 000 osób długotrwale bezrobotnych z powiatu kolskiego, konińskiego i wrzesińskiego. Zgodnie z umową druga edycja zakończy się 31 lipca 2018 roku

Zadania realizowane w 2017 roku w ramach działań aktywizacyjnych objęły:

- prowadzenie ośrodków aktywizacji w miejscowościach, w których znajdował się PUP kierujący osoby bezrobotne,

- opracowanie diagnozy sytuacji zawodowej i projektu działań aktywizacyjnych dla każdego uczestnika,
- doprowadzenie uczestników do podjęcia odpowiedniej pracy lub działalności gospodarczej,
- wspieranie uczestników w utrzymywaniu zatrudnienia.

4.7. AKADEMICKIE BIURA KARIER

Akademickie Biura Karier (ABK) są jednostkami organizacyjnymi szkół wyższych, które w województwie wielkopolskim funkcjonują przy większości uczelni wyższych. Powstały one w celu ułatwienia studentom i absolwentom szkół wyższych funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy i wejścia w aktywne życie zawodowe. Biura Karier mają za zadanie pełnić funkcję łącznika między szkołą wyższą a rynkiem pracy. Do zadań ABK należy przede wszystkim prowadzenie doradztwa zawodowego, szkoleń, gromadzenie i udostępnianie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także prowadzenie pośrednictwa pracy poprzez pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy i staży, prowadzenie bazy osób zainteresowanych pracą. Pracodawcom Biura umożliwiają pomoc w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy. Pracodawcy mogą skorzystać z bogatej bazy danych studentów i absolwentów zlecając selekcje pracowników na określone stanowiska lub też spotkać się bezpośrednio z osobami zainteresowanymi pracą na organizowanych przez Biura prezentacjach firm na uczelniach. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu współpracuje z 20 biurami Karier z województwa wielkopolskiego, w ramach zawartych umów.

4.8. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE

Na koniec 2017 roku w województwie wielkopolskim w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych (RIS) wpisanych było 1 278 instytucji, z czego 599 posiadało swoją siedzibę w Poznaniu. W 2017 roku wpis do RIS uzyskało 446 nowych jednostek. Zainteresowanie posiadaniem wpisu było zdecydowanie większe w stosunku do roku poprzedniego, gdzie wpis uzyskało 337 nowych podmiotów. Z Rejestru w 2017 roku wykreślone zostały 403 instytucje. Główną przyczyną wykreśleń był brak obowiązkowego powiadomienia Wojewódzkiego Urzędu Pracy o kontynuowaniu działalności szkoleniowej. Pod względem formy organizacyjnej w Wielkopolsce dominowały instytucje szkoleniowe prowadzone przez osoby fizyczne (815 jednostek). Kolejną dużą grupę (397 placówek) stanowiły podmioty prowadzone przez stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne, w tym Zakłady Doskonalenia Zawodowego.

4.9. PARTNERSTWO NA RZECZ ROZWOJU WIELKOPOLSKIEGO RYNKU PRACY

Powstałe na mocy uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego z 15 marca 2012 roku Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy kolejny rok kontynuowało swoją działalność. Liderem Partnerstwa jest Marszałek Województwa Wielkopolskiego, w imieniu którego rolę koordynatora działań pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Sygnatariuszami Partnerstwa jest 51 podmiotów - w jego skład wchodzi w przeważającej części przedstawiciele administracji samorządowej, pracodawców, szkół wyższych oraz związków zawodowych.

W latach ubiegłych w ramach Partnerstwa zrealizowano szereg wydarzeń: cykl spotkań „Bądź aktywny na rynku pracy”, „I Forum Partnerstwa na Rzecz Wielkopolskiego Rynku Pracy”, spotkanie „Dzień Kształcenia Ustawicznego w Wielkopolsce” oraz konferencje „Szanse rozwojowe Wielkopolski w programach Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014 – 2020”, „Dostosowanie kształcenia do wymagań i oczekiwań rynku pracy w Wielkopolsce”, „Sytuacja osób do 30 roku życia na wielkopolskim rynku pracy”, „Sytuacja osób powyżej 50 roku życia na wielkopolskim rynku pracy” oraz „Plan realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce”, „Krajowy Fundusz Szkoleniowy i zapotrzebowanie na kwalifikacje zawodowe”, „Profilowanie usług dla bezrobotnych. Możliwości i ograniczenia wybranych grup bezrobotnych na wielkopolskim rynku pracy”, „Uwarunkowania sytuacji młodzieży ponadgimnazjalnej na wielkopolskim rynku pracy” oraz „Rola prywatnych agencji zatrudnienia w kształtowaniu rynku pracy w Wielkopolsce”. W roku 2017 zorganizowano dwa wydarzenia w ramach Partnerstwa, tj. konferencje: „Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy” oraz „Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych i innych grup odczuwających trudności na wielkopolskim rynku pracy”. Konferencje stworzyły podmiotom działającym w ramach Partnerstwa możliwość wymiany informacji dotyczących aktualnej sytuacji na regionalnym rynku pracy oraz problemów, z jakimi borykają się osoby poszukujące pracy w Wielkopolsce. Spotkania organizowane w ramach Partnerstwa przyczyniają się także do podejmowania przez instytucje rynku pracy, uczelnie, przedsiębiorstwa i organizacje wspólnych inicjatyw służących zmniejszaniu skali bezrobocia w Wielkopolsce.

4.10. POZNAŃSKI PROGRAM PROMOCJI I WSPARCIA RZEMIOSŁ UNIKATOWYCH „ZAULEK RZEMIOSŁA”

W 2017 roku uruchomiono nowy program, którego celem jest wsparcie procesu rewitalizacji gospodarczej, społecznej i kulturowej wybranych obszarów miasta Poznania, promocja i ochrona cenionych i poszukiwanych specjalności rzemieślniczych, a ponadto

aktywizacja zawodowa bezrobotnych posiadających kwalifikacje w zawodach rzemieślniczych.

Uczestnicy programu mają możliwość skorzystania z miejskich lokali użytkowych, wytypowanych przez Zarząd Komunalnych Zasobów Mieszkaniowych, ze stawką czynszu wynoszącą 50% aktualnej stawki rynkowej, oznakowanie lokali uczestniczących w programie szyldami z logo programu, mogą liczyć na kampanie medialne i społeczne, zamieszczanie informacji o firmie uczestnika w mediach społecznościowych, szkolenia i doradztwo specjalistyczne oraz spotkania i networkingi. W programie mogą brać udział czynni rzemieślnicy, reprezentujący unikatowe specjalności, którzy są potencjalnie zainteresowani prowadzeniem swoich zakładów na terenie obszarów Miasta objętych programem, będący członkami Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu, innych organizacji gospodarczych lub niezrzeszeni, bezrobotni posiadający kwalifikacje w zawodach rzemieślniczych, którzy chcą podjąć działalność w ramach programu, zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu, a także młodzi bezrobotni, zarejestrowani w PUP, którzy poprzez udział w programie chcą uzyskać status zawodowy rzemieślnika. Warunkiem uczestnictwa w programie jest wykonywanie działalności o profilu zgodnym z listą unikatowych specjalności rzemieślniczych, która została zatwierdzona na potrzeby programu. Partnerami odpowiedzialnymi za realizację programu są: Zarząd Komunalnych Zasobów Mieszkaniowych, Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu, Urząd Miasta Poznań – Wydział Działalności Gospodarczej i Rolnictwa.

Program „Zaułek Rzemiosła” jest programem wieloletnim z corocznie uzgadnianym przez Partnerów planem działań. W roku 2017 w ramach pilotażu, wsparcie otrzymali rzemieślnicy z branż takich jak: tapicerstwo, malarstwo portretowe, fotografia artystyczna, renowacja mebli oraz naprawa zabytkowych zegarów.

4.11. BADANIA OPRACOWANIA I RAPORTY ZREALIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁ BADAŃ I ANALIZ RYNKU PRACY WUP W POZNANIU

W 2017 roku Wydział Badań i Analiz Rynku Pracy WUP przygotował i przedstawił w formie raportów następujące badania:

1. *„Sektor ICT na wielkopolskim rynku pracy”* – wyniki badania mającego na celu dokonanie diagnozy aktualnego stanu sektora ICT oraz wskazanie szans i barier jego dalszego rozwoju w województwie wielkopolskim ze szczególnym uwzględnieniem analizy potencjału innowacyjnego i konkurencyjnego sektora, w kontekście tzw. obszarów inteligentnych specjalizacji województwa wielkopolskiego;

2. „*Kondycja pracobiorców na wielkopolskim rynku pracy*” – raport z badania osób pracujących w województwie wielkopolskim, mający na celu diagnozę aktualnej sytuacji osób zatrudnionych w regionie z uwzględnieniem różnych aspektów ich funkcjonowania, co w obecnej sytuacji dużego popytu na pracę stanowi istotny wkład w wiedzę o regionalnym rynku pracy;
3. cykliczny raport *Zapotrzebowanie na kwalifikacje w powiatach – I kwartał i II kwartał 2017 r.*, przybliżający oczekiwania pracodawców zgłaszane w ofertach pracy kierowanych do powiatowych urzędów pracy;
4. *Wybrane aspekty rynku pracy w województwie wielkopolskim w 2016 roku*. Opracowanie stanowi zbiór raportów z badań własnych i analiz opracowanych w 2017 r, tj.:
 - Aktywizacja na wielkopolskim rynku pracy w 2016 r. – syntetyczne opracowanie dotyczące realizacji aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w 2016 r. w regionie;
 - Zapotrzebowanie na pracowników zgłoszone do wielkopolskich służb zatrudnienia w 2016 r. – coroczna analiza ofert pracy dostępnych za pośrednictwem różnych kanałów rekrutacji, głównie związanych z Publicznymi Służbami Zatrudnienia oraz wyniki badania dotyczącego jakości ofert pracy w PUP;
 - Popyt i podaż kwalifikacji zawodowych w województwie wielkopolskim w 2016 r. - zestawienie najczęściej poszukiwanych kwalifikacji w ofertach pracy zgłaszanych do urzędów pracy oraz zasobów posiadanych przez osoby bezrobotne;
 - Skala zatrudniania cudzoziemców w województwie wielkopolskim na podstawie oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom w latach 2010-2016 - opracowanie dotyczące sytuacji w zakresie zatrudniania cudzoziemców w oparciu o tzw. Procedurę uproszczoną w województwie wielkopolskim;
 - Osoby rejestrujące się w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego – wyniki badania wśród osób rejestrujących się jako bezrobotne po okresie zakończenia zatrudnienia.
5. *Zapotrzebowanie i bariery regionalnego rynku pracy w 2016 roku*. Publikacja zawiera opracowane w 2016 r. wyniki badań własnych:
 - Aktywizacja na wielkopolskim rynku pracy w 2015 r.,
 - Zapotrzebowanie na pracowników zgłoszone do wielkopolskich służb zatrudnienia 2015 r.,
 - Stan doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych w województwie wielkopolskim,
 - Badanie dotyczące sytuacji zawodowej kobiet posiadających dziecko do trzeciego roku życia na terenie województwa wielkopolskiego,

W 2017 roku we wszystkich powiatach województwa wielkopolskiego zrealizowano również trzecią edycję badania Barometr zawodów, która stanowi krótkoterminową prognozę zawodów (deficytowych, nadwyżkowych i w równowadze) na lokalnych rynkach pracy na rok 2018.

4.11.1. INNE BADANIA, OPRACOWANIA I RAPORTY

W 2017 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przygotował następujące opracowania, analizy i raporty, będące podstawą kreowania polityki wielkopolskiego rynku pracy:

1. Raport *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2016 roku*. Dokument przedstawia najważniejsze zjawiska zachodzące na rynku pracy w 2016 roku, wskazuje na kierunki polityki rynku pracy oraz zadania realizowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego.
2. Raport *Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2015 - 2016 na rynku pracy*. Raport przygotowywany jest corocznie i dotyczy absolwentów danego rocznika. Sporządzony został na podstawie informacji pozyskanych z Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczących liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, szkół wyższych w Wielkopolsce oraz danych z powiatowych urzędów pracy dotyczących liczby bezrobotnych absolwentów. Dokument ma służyć korelacji kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych z przewidywanym zapotrzebowaniem na kadry.
3. Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Urzędu Pracy - wydawany co miesiąc, prezentuje aktualne dane statystyczne oraz zestawienia analityczne dotyczące bezrobocia w Wielkopolsce.
4. *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2017 rok* – opis dokumentu w podrozdziale 4.3.
5. Raport *Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2016 rok*. - opracowanie ukazuje, jak poszczególne instytucje wchodzące w skład Zespołu ds. Opracowania Planu zrealizowały w 2016 roku zaplanowane zadania i w jaki sposób wpłynęły one na funkcjonowanie wielkopolskiego rynku pracy.
6. *Efektywność zatrudnieniowa w Wielkopolsce w 2016 roku*. Opracowanie stanowi analizę efektywności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w 2016 roku. Analizę przygotowano na podstawie danych zawartych w załączniku nr 1 do formularza sprawozdawczego MRPiPS-02 na 2016 rok pn. *Efektywność programów na rzecz promocji zatrudnienia, wykazanych przez powiatowe urzędy pracy*.

7. *Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2016 roku*. Opracowanie przedstawia wielkość zgłoszonych zwolnień pracowników oraz rzeczywistych zwolnień dokonanych przez zakłady pracy województwa wielkopolskiego w 2016 roku.
8. *Niepełnosprawni bezrobotni w Wielkopolsce w 2016 roku*. Opracowanie ukazuje sytuację osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy. Przedstawia stan bezrobocia rejestrowanego w tej grupie, liczbę osób niepełnosprawnych zwolnionych z zakładów pracy oraz udział bezrobotnych tej kategorii w różnych formach aktywizacji zawodowej, w tym w ramach programów powiatowych na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych.
9. *Działalność Gminnych Centrów Informacji na terenie Wielkopolski*. Badanie miało na celu zaktualizowanie wiedzy dotyczącej istniejących placówek GCI w województwie wielkopolskim.
10. *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim w 2016 r.*
– raport zawiera analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów na podstawie zgłaszanych ofert pracy. Określa deficyt lub nadwyżkę pracowników w regionie, co umożliwia wprowadzanie mechanizmów redukujących negatywne zjawiska na rynku pracy. Od 2015 r. raport jest opracowywany na podstawie nowych zaleceń metodycznych, z uwzględnieniem większej liczby źródeł ofert pracy. Wyniki raportu można śledzić na stronie internetowej mz.praca.gov.pl.
11. *Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 pt. WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ w Wielkopolsce*.

Raporty, badania i opracowania przygotowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dostępne są na stronie internetowej Urzędu: wuppozn.praca.gov.pl.

5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY

5.1. PROGRAMY RZĄDOWE FINANSOWANE Z REZERWY FUNDUSZU PRACY

W 2017 roku powiatowe urzędy pracy z Wielkopolski aplikowały o dodatkowe wsparcie finansowe z rezerwy FP będącej w dyspozycji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na realizację następujących programów aktywizacji zawodowej:

- bezrobotnych niepełnosprawnych,
- bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych,
- bezrobotnych zamieszkujących na wsi,
- bezrobotnych długotrwale,
- bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,
- bezrobotnych powracających z pracy za granicą,
- bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- Programu Regionalnego „Razem Skuteczniej”,
- bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi,
- bezrobotnych na terenach, na których w 2017 roku miały miejsce klęski żywiołowe,
- bezrobotnych, których celem była likwidacja widocznych na rynku pracy luk kompetencyjnych, związanych z brakiem specjalistów m.in. przemysłu: spożywczego, maszynowego, motoryzacyjnego, IT oraz medycyny i opieki długoterminowej,
- bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego *Mieszkanie Plus*,
- innych programów, których realizacja wynikała z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy (bezrobotni w wieku 30-50 lat; bezrobotni o niskich kwalifikacjach zawodowych, bezrobotne kobiety).

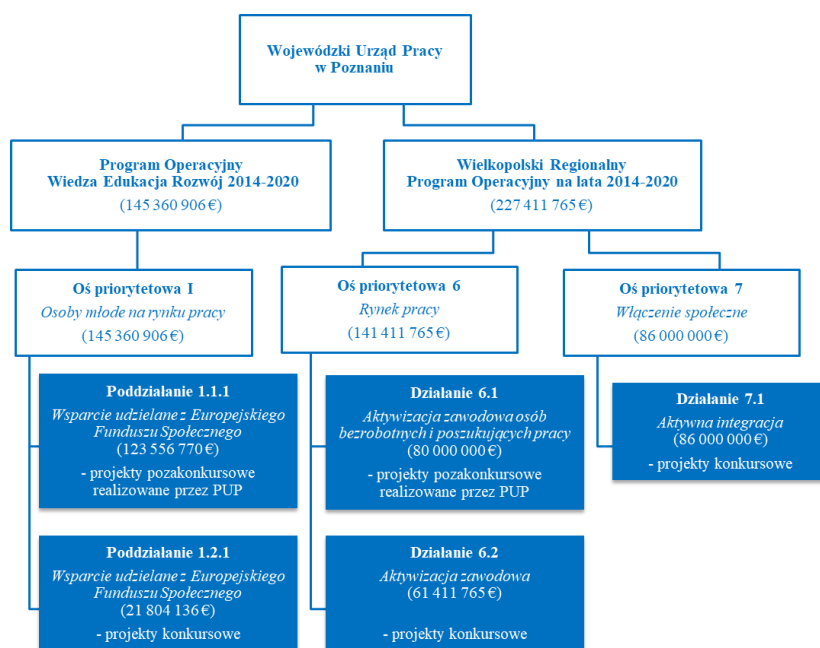
Powiatowe urzędy pracy pozyskały z rezerwy MRPiPS kwotę 19 865,9 tys. zł na realizację programów aktywizacji osób bezrobotnych, w tym:

- 1 920,0 tys. zł - na Program Regionalny „Razem Skuteczniej”,
- 960 tys. zł - dla bezrobotnych niepełnosprawnych,
- 2 650,6 tys. zł - dla bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,

- 1 498,8 tys. zł - dla bezrobotnych powracających z pracy za granicą,
- 819,2 tys. zł - dla bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych,
- 718,7 tys. zł - dla bezrobotnych powyżej 50 r.ż.,
- 785,7 tys. zł - dla bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi,
- 1 312,2 tys. zł - dla bezrobotnych długotrwale,
- 4 813,6 tys. zł - dla bezrobotnych zamieszkujących na wsi,
- 80,0 tys. zł - dla bezrobotnych, których celem była likwidacja widocznych na rynku pracy luk kompetencyjnych, związanych z brakiem specjalistów m.in. przemysłu: spożywczego, maszynowego, motoryzacyjnego, IT oraz medycyny i opieki długoterminowej,
- 1 476,3 tys. zł - dla bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego Mieszkanie Plus,
- 1 914,7 tys. zł - na inne programy, których realizacja wynikała z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy,
- 374,0 tys. zł - dla bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi,
- 542,1 tys. zł - dla bezrobotnych na terenach, na których w 2017 miały miejsce klęski żywiołowe.

5.2. DZIAŁANIA WSPÓŁFINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO WDRAŻANE PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU

W 2017 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w ramach działań współfinansowanych z EFS kontynuował wspieranie osób w obszarze zatrudnienia oraz włączenia i integracji społecznej. WUP w Poznaniu wdrażał przedstawione na poniższym schemacie działania w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER) oraz Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO).

Źródło: Opracowanie własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu

Programy służą realizacji założeń *Strategii Europa 2020* i są finansowane ze środków EFS oraz środków krajowych. PO WER to program centralny, w ramach którego wsparcie osób młodych pozostających bez pracy wdrażane jest przez wojewódzkie urzędy pracy. W Wielkopolsce na wdrażanie interwencji w latach 2014-2020 przyznano budżet w wysokości 145,4 mln € (tj. 612,7 mln zł)³. Natomiast w ramach WRPO na realizację działań w obszarze zatrudnienia oraz włączenia i integracji społecznej zaplanowano środki w wysokości 227,4 mln € (tj. 954,2 mln zł)⁴.

Działania WUP w Poznaniu w ramach EFS skierowane były do osób i grup społecznych, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. W obu Programach wsparciem w obszarze rynku pracy obejmowane były osoby pozostające bez zatrudnienia. W tym zakresie pomoc dedykowana osobom do 29 roku życia odbywała się w projektach PO WER, a wsparcie dla osób w wieku 30 lat i więcej oferowane było w ramach WRPO. Projekty w trybie pozakonkursowym, skierowane wyłącznie do zarejestrowanych osób bezrobotnych, realizowane były przez powiatowe urzędy pracy z terenu całego województwa. W projektach konkursowych wsparcie osób niepracujących, w tym niezarejestrowanych jako bezrobotne, mogło być udzielane przez wszystkie instytucje rynku pracy. W celu poprawy sytuacji społeczno-zawodowej

² Wartość środków przyznanych województwu wielkopolskiemu na lata 2014-2020 zawiera rezerwę wykonania.

³ Wartość środków zaplanowanych na lata 2014-2020, wraz z rezerwą wykonania. Wartość wyrażona w zł została obliczona na podstawie algorytmu przeliczania środków EFS.

⁴ Wartość środków zaplanowanych na lata 2014-2020, wraz z rezerwą wykonania. Wartość wyrażona w zł została obliczona na podstawie algorytmu przeliczania środków EFS.

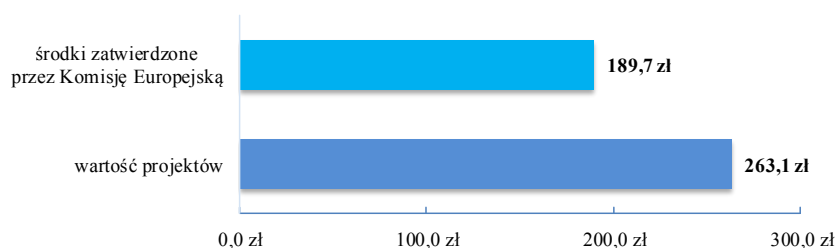
mieszkańców regionu WUP w Poznaniu w ramach WRPO realizował działania w obszarze włączenia społecznego. Projekty, których celem było zwiększenie szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym mogły być realizowane przez wyłonione w ramach konkursów podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje rynku pracy, jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego i państwowe jednostki budżetowe. WUP w Poznaniu, pełniąc rolę Instytucji Pośredniczącej w ramach wdrażanych Programów, podejmował działania zmierzające do skutecznej realizacji wsparcia poprzez m.in. wybór projektów do dofinansowania, zawieranie umów o dofinansowanie, monitorowanie, kontrolowanie oraz rozliczanie projektów, jak również prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych. Ze względu na rozłożenie w czasie procesu uzyskiwania efektów podejmowanych działań w ramach EFS, przedstawione w podrozdziałach informacje obejmują okres od 2014 r. do końca 2017 roku.

5.2.1 PROJEKTY PROGRAMU OPERACYJNEGO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020

WUP w Poznaniu w ramach PO WER wspierał osoby do 29 roku życia w celu zwiększenia ich możliwości zatrudnieniowych. Na realizację projektów WUP w Poznaniu otrzymał kwotę ponad 145,4 mln € (tj. 612,7 mln zł)⁵. Zasoby te służą wspieraniu osób pozostających bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, czyli tzw. młodzieży NEET.

Aby poprawić sytuację młodych osób na rynku pracy, WUP w Poznaniu zorganizował dotychczas 3 nabory projektów pozakonkursowych w ramach Poddziałania 1.1.1 dla powiatowych urzędów pracy oraz 1 nabór projektów konkursowych w ramach Poddziałania 1.2.1 dla wszystkich instytucji rynku pracy. Wsparciem w projektach pozakonkursowych obejmowane były osoby zarejestrowane jako bezrobotne w wieku 18-29 lat. W projektach konkursowych uczestniczyły osoby niepracujące od 15 do 29 roku życia, w tym w szczególności osoby niefigurujące w rejestrze bezrobotnych. Do końca 2017 roku w Wielkopolsce realizowane były 124 projekty PO WER o łącznej wartości 263,1 mln zł. W ramach rozliczonych wniosków o płatność Komisja Europejska zatwierdziła wydatki w wysokości 189,7 mln zł, co stanowi 72,1% wartości projektów.

Wykres 5.1 Postęp finansowy w ramach Poddziałania 1.1.1 i 1.2.1 PO WER – w milionach zł

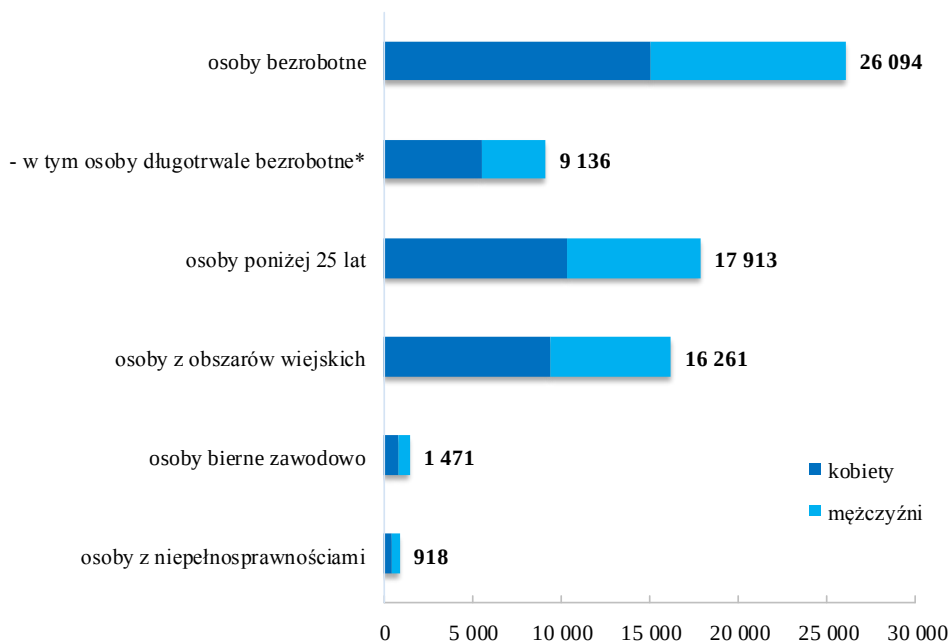

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

⁵ Wartość środków zaplanowanych na lata 2014-2020, wraz z rezerwą wykonania. Wartość wyrażona w zł została obliczona na podstawie algorytmu przeliczania środków EFS.

W wyniku wdrażanych działań w ramach projektów PO WER, pomocą objęto 27 565 osób od 15 do 29 roku życia, w tym osoby bezrobotne (94,7%) oraz bierne zawodowo (5,3%). Struktura uczestników projektów obrazuje jak trudną do aktywizacji zawodowej grupę stanowili odbiorcy wsparcia. Spośród wszystkich osób objętych wsparciem 72,1% posiadało niskie kwalifikacje. Niemal 2/3 wszystkich osób korzystających z pomocy to ludzie poniżej 25 roku życia (65,0%). Ponad połowę uczestników projektów stanowili mieszkańcy obszarów wiejskich (59,0%).

Wykres 5.2 Liczba osób, które otrzymały wsparcie w projektach Poddziałania 1.1.1 i 1.2.1 PO WER wg wybranych grup

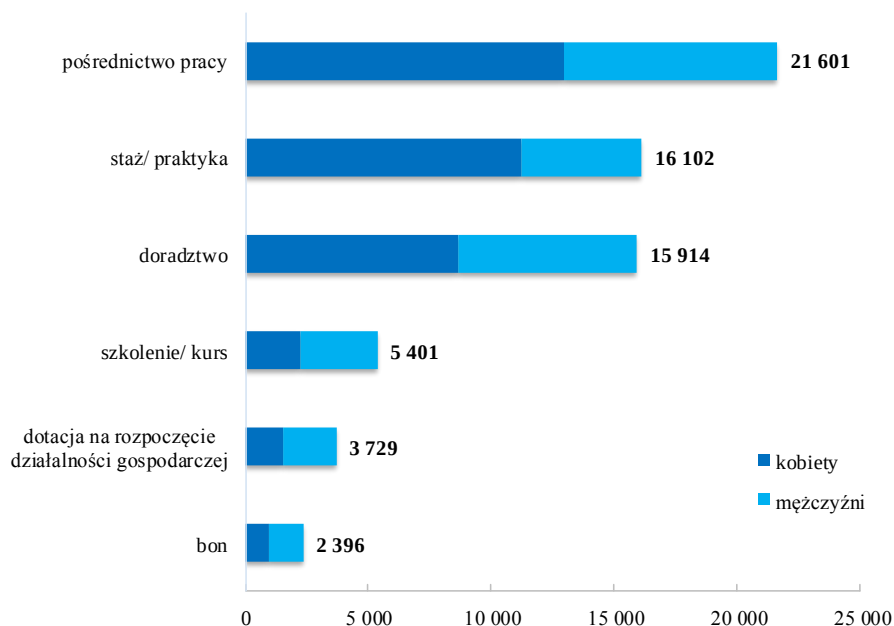

* Zgodnie z *Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* definicja pojęcia „osoba długotrwale bezrobotna” różni się w zależności od wieku. W przypadku osób w wieku poniżej 25 lat to osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy, a w przypadku osób w wieku 25 lat lub więcej to osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy.

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Osoby przystępujące do projektów obejmowane były działaniami mającymi na celu udzielenie pomocy adekwatnej do ich potrzeb i możliwości oraz uwzględniającej sytuację na rynku pracy. Najczęściej uczestnicy korzystali z pomocy w formie pośrednictwa pracy (78,4%). W projektach realizowane było również wsparcie w postaci staży lub praktyk (skorzystało z niego 58,4% osób) oraz szkoleń lub kursów (skorzystało z niego 19,6% osób), umożliwiające zdobycie wiedzy i doświadczenia zawodowego. Ponad połowa osób skorzystała z doradztwa (m.in. w formie poradnictwa zawodowego), a 13,5% uczestników, dzięki otrzymanej bezzwrotnej dotacji, założyło własną działalność gospodarczą.

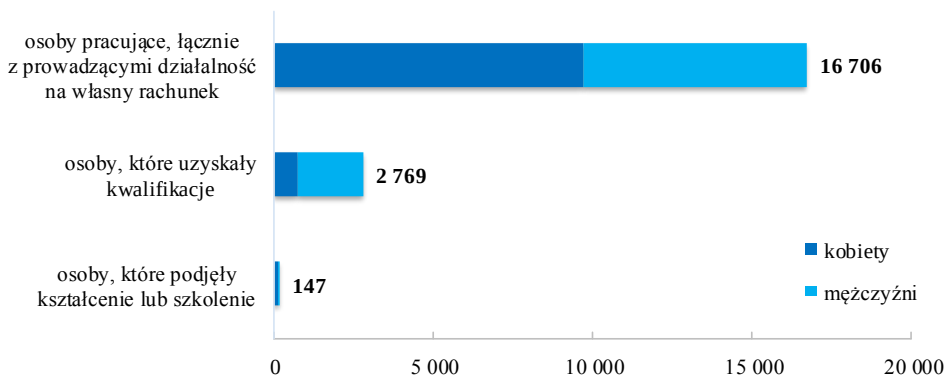
Wykres 5.3 Liczba osób, które otrzymały najbardziej popularne formy wsparcia w projektach Poddziałania 1.1.1 i 1.2.1 PO WER

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Najważniejszym bezpośrednim efektem prowadzonych w ramach PO WER działań był powrót lub wejście uczestnika na rynek pracy. Do końca 2017 roku w ciągu 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie pracę, również w formie samozatrudnienia, podjęło 16 706 osób.

Wykres 5.4 Bezpośrednie efekty działań realizowanych w projektach Poddziałania 1.1.1 i 1.2.1 PO WER (mierzone do 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie) – liczba osób

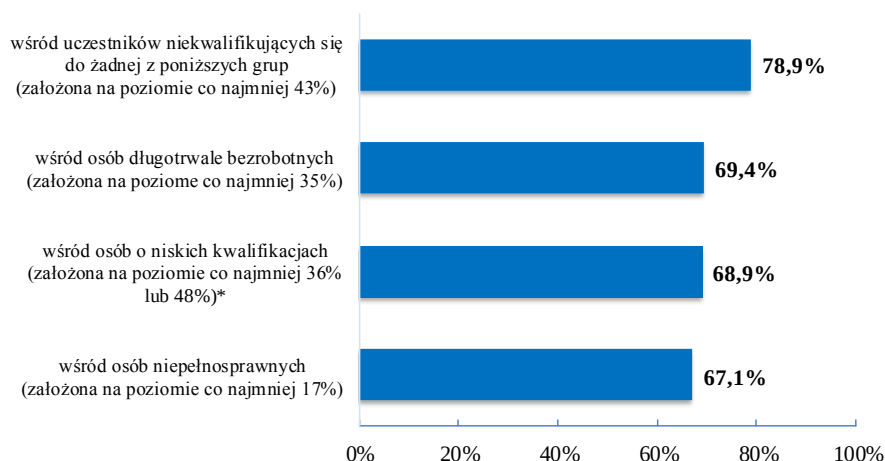

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Poza efektami mierzonymi w okresie do 4 tygodni po zakończeniu udziału uczestnika w projekcie, monitorowany był wskaźnik efektywności zatrudnieniowej. Pokazuje on odsetek osób, które przed przystąpieniem do projektu nie pracowały, a w okresie do 3 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie posiadały pracę spełniającą określone wymogi dotyczące

m.in. okresu zatrudnienia.⁶ Zakończone projekty pozakonkursowe realizowane przez powiatowe urzędy pracy cechowały się bardzo wysoką efektywnością zatrudnieniową⁷, która w projektach rozliczonych do końca 2017 roku znacznie przekroczyła oczekiwaną wartość. Dla poszczególnych grup docelowych wsparcia kształtowała się ona na poziomie od 67,1% do 78,9%. Szczegóły dotyczące efektywności zatrudnieniowej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5.5 Efektywność zatrudnieniowa projektów zakończonych w ramach Poddziałania 1.1.1 PO WER (mierzona w momencie podjęcia pracy – nie później niż po upływie 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie)

* planowana wartość docelowa wskaźnika w danej grupie jest różna w zależności od naboru

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

5.2.2 PROJEKTY WIELKOPOLSKIEGO REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO NA LATA 2014-2020

WUP w Poznaniu w ramach WRPO odpowiedzialny był za wdrażanie działań ukierunkowanych na wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, będących powyżej 29 roku życia, w tym zarejestrowanych w PUP. W celu realizacji działań w obszarze zatrudnienia Urząd otrzymał do dyspozycji na lata 2014-2020 środki w wysokości 141,4 mln € (tj. 594,4 mln zł)⁸.

Dotychczas w ramach Działania 6.1 przeprowadzono 3 nabory wniosków o dofinansowanie projektów pozakonkursowych realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. Natomiast w ramach Działania 6.2 zrealizowano 3 nabory wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym dla wszystkich instytucji rynku pracy. Wsparcie w przedmiotowych projektach oferowane jest wszystkim osobom w wieku 30 lat i więcej, które nie posiadają zatrudnienia

⁶ Efektywność zatrudnieniowa jest mierzona zgodnie metodologią określoną w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

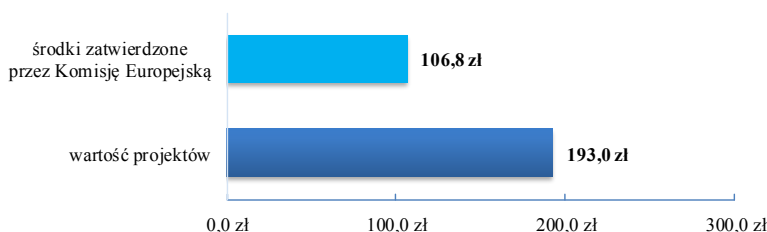
⁷ Informacje w zakresie efektywności zatrudnieniowej dotyczą projektów wyłonionych do dofinansowania w ramach naboru dla Poddziałania 1.1.1 PO WER przeprowadzonego w 2015 i 2016 r. Projekty te zostały zakończone, a postęp rzeczowy oraz finansowy został zweryfikowany i zatwierdzony przez WUP w Poznaniu.

⁸ Wartość środków zaplanowanych na lata 2014-2020, wraz z rezerwą wykonania. Wartość wyrażona w zł została obliczona na podstawie algorytmu przeliczania środków EFS.

i poszukują pracy, przy czym w projektach pozakonkursowych uczestniczyć mogą wyłącznie osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy.

Wartość wszystkich 143 projektów realizowanych w ramach WRPO w obszarze zatrudnienia wyniosła 193,0 mln zł. Do końca 2017 roku Komisja Europejska certyfikowała 55,3% rozliczonych przez WUP w Poznaniu środków, tj. 106,8 mln zł.

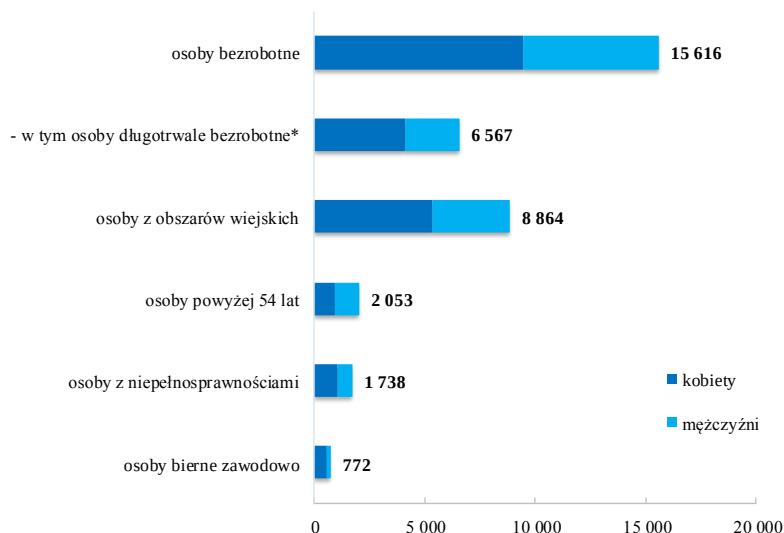
Wykres 5.6 Postęp finansowy w ramach Działania 6.1 i 6.2 WRPO – w milionach zł

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

We wsparciu ukierunkowanym na wzrost zatrudnienia osób powyżej 29 roku życia, uczestniczyło 16 388 osób (w tym 95,3% bezrobotnych i 4,7% biernych zawodowo). Kobiety stanowiły 61,1% wszystkich uczestników, a osoby długotrwale bezrobotne 40,1%. Ponad połowa uczestników (54,1%) zamieszkiwała obszary wiejskie. W projektach brały udział osoby mające trudności z dostosowaniem się do wymogów rynku pracy, w tym osoby o niskich kwalifikacjach (78,3%), osoby powyżej 54 roku życia (12,5%) oraz osoby z niepełnosprawnościami (10,6%). Struktura uczestników projektów potwierdza, że wsparcie kierowane było do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Wykres 5.7 Liczba osób, które otrzymały wsparcie w projektach Działania 6.1 i 6.2 WRPO wg wybranych grup

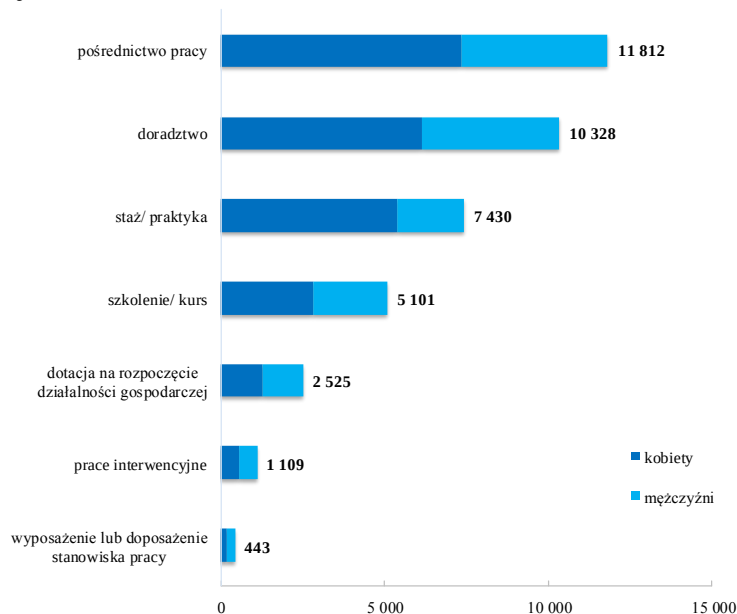

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

* Zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 definicja pojęcia „osoba długotrwale bezrobotna” różni się w zależności od wieku. W przypadku osób w wieku 25 lat lub więcej to osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy.

Uczestnicy projektów najczęściej korzystali ze wsparcia w postaci pośrednictwa pracy (72,1%) oraz doradztwa (63,0% w tym poradnictwa zawodowego). Popularne było również wsparcie umożliwiające zdobycie doświadczenia oraz wiedzy niezbędnych w pracy zawodowej takie jak staż lub praktyka (45,3%) oraz szkolenie lub kurs (31,1%). Spośród wszystkich osób, 15,4% skorzystało z możliwości uzyskania dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

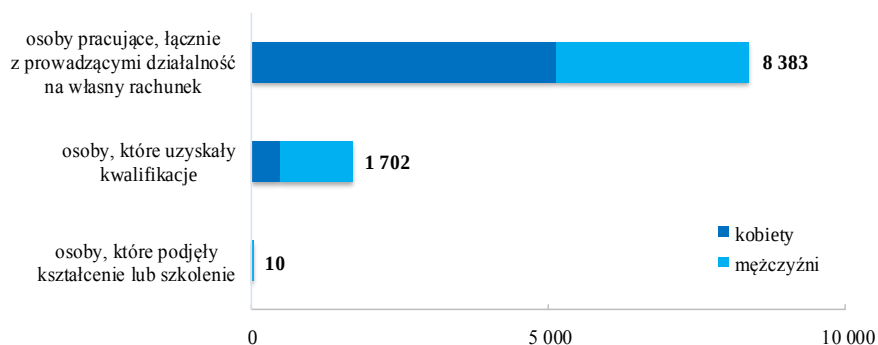
Wykres 5.8 Liczba osób powyżej 29 lat, które otrzymały najbardziej popularne formy wsparcia w projektach Działania 6.1 i 6.2 WRPO

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

W wyniku interwencji w obszarze rynku pracy do końca 2017 roku w ciągu 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie 8 383 osoby uzyskały zatrudnienie, a 1 702 osoby uzyskały kwalifikacje.

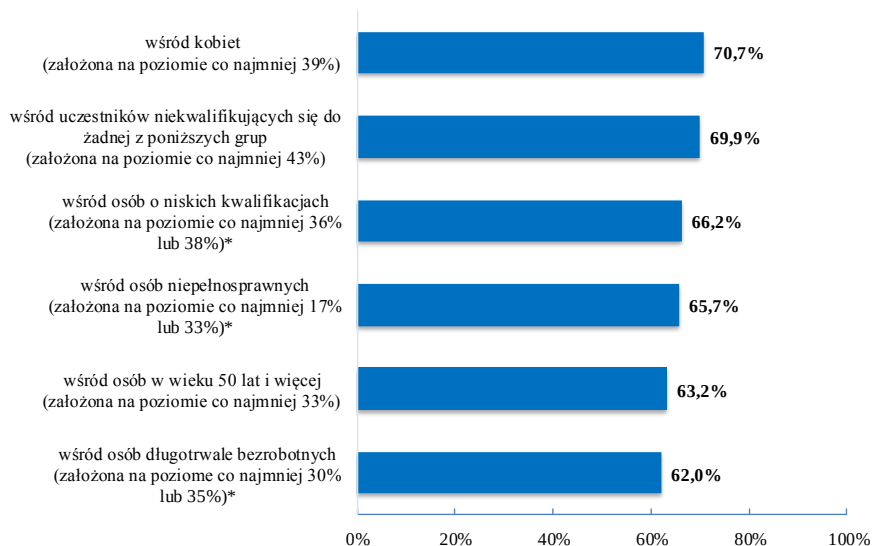
Wykres 5.9 Bezpośrednie efekty działań realizowanych w projektach Działania 6.1 i 6.2 WRPO (mierzone do 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie) – liczba osób

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Efektywność zatrudnieniowa, mierzona nie później niż po upływie 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie⁹ została osiągnięta na wyższym poziomie niż wymagany w ramach Działania 6.1 WRPO¹⁰. Poszczególne grupy, do których powiatowe urzędy pracy kierowały wsparcie w ramach projektów wyłonionych do dofinansowania w naborze w 2015 i 2016 roku, charakteryzowały się wysoką efektywnością zatrudnieniową pomiędzy 62,0% a 70,7% w zależności od grupy docelowej.

Wykres 5.10 Efektywność zatrudnieniowa projektów zakończonych w ramach Działania 6.1 WRPO (mierzona w momencie podjęcia pracy – nie później niż po upływie 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie)

* planowana wartość docelowa wskaźnika w danej grupie jest różna w zależności od naboru

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

WUP w Poznaniu dysponuje również środkami w wysokości 86,00 mln € (tj. 359,7 mln zł)¹¹, które przeznaczone są na realizację działań ukierunkowanych na zwiększenie szans na zatrudnienie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób oddalonych od rynku pracy i ich rodzin.

W ramach Działania 7.1 zrealizowano 4 nabory, w tym 1 nabór pozakonkursowy dla Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz dla Ośrodków Pomocy Społecznej/ Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie w miastach na prawach powiatów wykonujących zadania PCPR (jednak z uwagi na zbyt niskie zainteresowanie, nabór został anulowany, a środki przeniesiono na realizację działań konkursowych) i 3 nabory na projekty konkursowe dla podmiotów ekonomii społecznej, organizacji pozarządowych, instytucji rynku pracy, jednostek organizacyjnych

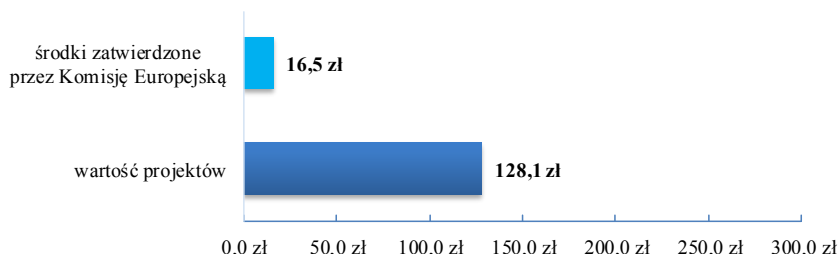
⁹ Efektywność zatrudnieniowa jest mierzona zgodnie metodologią określoną w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

¹⁰ Informacje w zakresie efektywności zatrudnieniowej dotyczą projektów wyłonionych do dofinansowania w ramach naboru dla Działania 6.1 WRPO przeprowadzonego w 2015 i 2016 r. Projekty te zostały zakończone, a postęp rzeczowy oraz finansowy został zweryfikowany i zatwierdzony przez WUP w Poznaniu.

¹¹ Wartość środków zaplanowanych na lata 2014-2020, wraz z rezerwą wykonania. Wartość wyrażona w zł została obliczona na podstawie algorytmu przeliczania środków EFS.

samorządu terytorialnego i państwowych jednostek budżetowych. Do końca 2017 roku w ramach Działania 7.1 wdrażanych było 115 projektów konkursowych o łącznej wartości 128,1 mln zł. Z rozliczonych przez WUP w Poznaniu środków Komisja Europejska zatwierdziła dotychczas 16,5 mln zł.

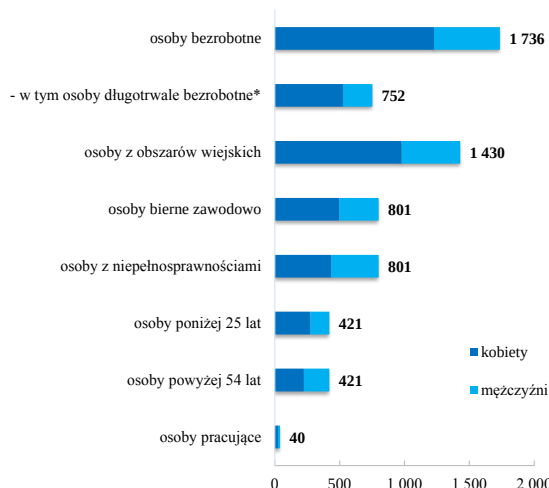
Wykres 5.11 Postęp finansowy w ramach Działania 7.1 WRPO – w milionach zł

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Z pomocy oferowanej w projektach w obszarze integracji społecznej skorzystało 2 577 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym 67,4% osób bezrobotnych, 31,1% biernych zawodowo oraz 1,6% pracujących). W projektach brały udział częściej kobiety (67,8%) niż mężczyźni (32,2%). We wspartej grupie dominowały osoby posiadające niskie kwalifikacje (86,6%). Ponad połowa uczestników mieszkała na obszarach wiejskich (55,5%). Z pomocy skorzystało również stosunkowo dużo osób z niepełnosprawnościami (31,1%). Struktura uczestników projektów obrazuje wewnętrzne zróżnicowanie grupy docelowej projektów Działania 7.1.

Wykres 5.12 Liczba osób, które otrzymały wsparcie w projektach Działania 7.1 WRPO wg wybranych grup

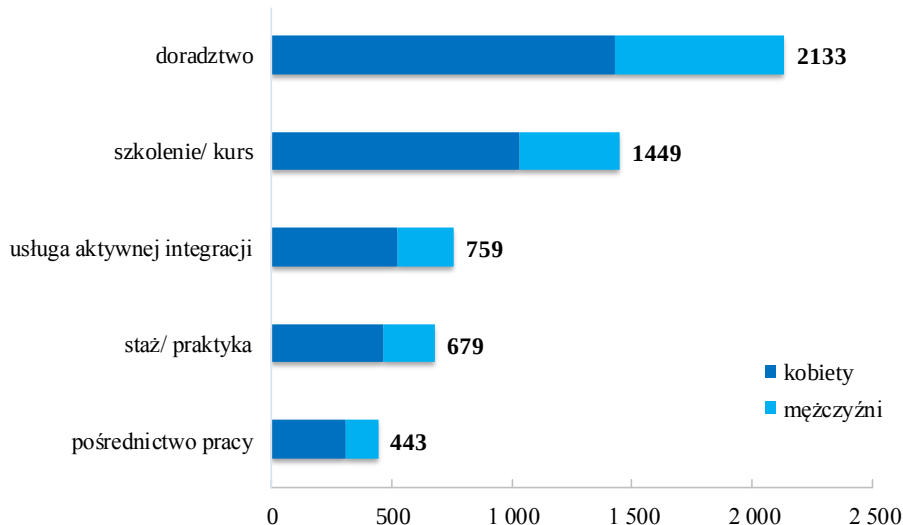

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

* Zgodnie z Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 definicja pojęcia „osoba długotrwale bezrobotna” różni się w zależności od wieku. W przypadku osób w wieku poniżej 25 lat to osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy, a w przypadku osób w wieku 25 lat lub więcej to osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy.

Z uwagi na trudną sytuację oraz różnorodność grupy docelowej w ramach działań prowadzonych w obszarze integracji, na wejściu do projektu przeprowadzana była diagnoza potrzeb i możliwości osób, którym oferowano pomoc. Środki wydatkowane były m.in. na wsparcie w formie doradztwa (82,8% w tym poradnictwa zawodowego i doradztwa psychologicznego), szkoleń i kursów (56,2%) oraz usług aktywnej integracji (29,5%). Zróżnicowane działania oferowane w projektach miały na celu przywrócenie osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym możliwości zatrudnienia oraz ich integrację ze społeczeństwem.

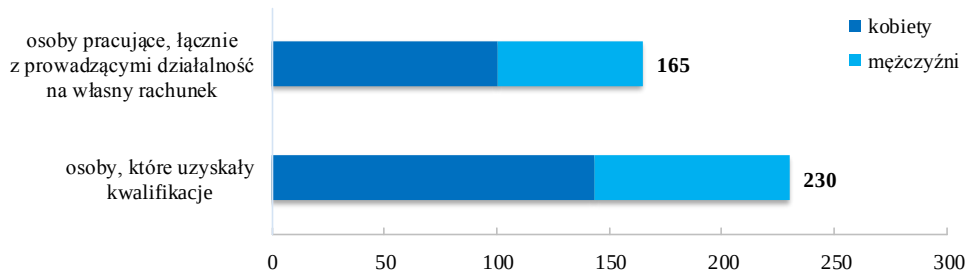
Wykres 5.13 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które otrzymały najbardziej popularne formy wsparcia w ramach Działania 7.1 WRPO

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Działania realizowane w projektach mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wymagają kompleksowości i czasu. Do końca 2017 roku zaobserwować można było pierwsze efekty projektów – spośród wszystkich uczestników, którzy zakończyli udział we wsparciu - 230 osób zdobyło kwalifikacje, a 165 osób podjęło zatrudnienie.

Wykres 5.14 Bezpośrednie efekty działań realizowanych w ramach Działania 7.1 WRPO (mierzone do 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie) – liczba osób

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Działania prowadzone przez WUP w Poznaniu skierowane były do trudnych w aktywizacji grup docelowych wymagających różnorodnego i długotrwałego wsparcia. W roku 2017 wraz z wydatkowaniem i rozliczaniem kolejnych środków w ramach PO WER i WRPO obserwowany był systematyczny wzrost pozytywnych rezultatów udzielonego mieszkańcom regionu wsparcia w ramach realizowanych projektów.

5.2.3 DZIAŁANIA INFORMACYJNO-PROMOCYJNE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO W 2017 ROKU

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, jako Instytucja Pośrednicząca Osi Priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Osi Priorytetowej 6. *Rynek pracy*, Działanie 6.1 *Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy - projekty pozakonkursowe realizowane przez PSZ*, Działanie 6.2 *Aktywizacja zawodowa* oraz Osi Priorytetowej 7. *Włączenie społeczne* Działanie 7.1 *Aktywna integracja* Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 -2020, realizuje liczne zadania z zakresu działań informacyjno-promocyjnych dotyczących EFS, PO WER 2014 –2020 i WRPO 2014+.

Rok 2017 był okresem intensywnych działań informacyjno-promujących EFS, w tym PO WER 2014-2020 oraz WRPO 2014+ w zakresie wdrażanym przez WUP w Poznaniu. Ich celem było podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców województwa wielkopolskiego na temat ww. programów, wskazanie dostępnych form wsparcia i korzyści płynących z uczestnictwa w unijnych projektach, a co za tym idzie zachęcenie (zarówno potencjalnych beneficjentów, jak i potencjalnych uczestników projektów) do aplikowania o wsparcie z FE w ramach PO WER 2014-2020 i WRPO 2014+. Pozwoliły również zaprezentować efekty i rezultaty wdrażanych przez WUP w Poznaniu w regionie programów operacyjnych.

6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY, W TYM KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO

6.1. ZASADY PODZIAŁU FUNDUSZU PRACY W 2017 ROKU

Decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej województwo wielkopolskie w 2017 roku otrzymało 166 470,5 tys. zł, z czego:

- 49 586,5 tys. zł stanowiły środki przeznaczone na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu,
- 116 884,0 tys. zł stanowiły środki z przeznaczeniem na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach priorytetów inwestycyjnych:

- 8.i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników – w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 – kwota 43 899,7 tys. zł.

- 8.ii trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 – kwota 72 984,3 tys. zł.

Powyższe środki zostały podzielone uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego na 31 samorządów powiatowych. Kryteria podziału środków Funduszu Pracy zostały przyjęte przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/984/14 z dnia 27 października 2014 r.

6.2. FUNDUSZ PRACY I STRUKTURA JEGO WYDATKÓW

Łączne wydatki z FP poniesione w 2017 roku wyniosły 433 545,8 tys. zł i były niższe o 10,2% niż poniesione rok wcześniej. W wydatkach ogółem zdecydowanie dominowały wydatki na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, stanowiąc znacznie ponad połowę ogółu. Z roku na rok spadają wydatki na zasiłki dla bezrobotnych, co wynika z jednej strony ze zmniejszającej się liczby bezrobotnych, a z drugiej z obejmowania ich programami aktywizacyjnymi.

Tabela 6.1. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w latach 2016-2017

Wyszczególnienie	2016 rok		2017 rok		2017/2016
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	2016=100%
Wydatkowane środki FP ogółem:	482 764,6	100	433 545,8	100	89,8
z tego na:					
zasiłki dla bezrobotnych	160 727,4	33,3	130 704,1	30,1	81,3
programy na rzecz promocji zatrudnienia	295 867,8	61,3	277 303,0	64,0	93,7
pozostałe*	26 169,4	5,4	25 538,7	5,9	97,6

* w tym m.in. dodatki aktywizacyjne, świadczenia integracyjne, świadczenia na ubezpieczenia społeczne rolników, koszty rad rynku pracy, koszty partnerstwa lokalnego, systemu EURES, koszty sądowe, egzekucyjne i odsetki, koszty szkolenia kadr służb zatrudnienia, OHP, refundacja dodatków do wynagrodzeń, koszty kwalifikowalne EFS, koszty wysyłki zawiadomień, druki, prowizje bankowe, komunikacji, koszty poradnictwa zawodowego, badań i ekspertyz oraz klubów pracy, koszty rozwoju i eksploatacji systemu teleinformatycznego.

6.3. WYDATKI Z FUNDUSZU PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Znaczący spadek zarejestrowanych bezrobotnych przełożył się na spadek wydatków z FP, w porównaniu z rokiem poprzednim, w tym również na realizację programów aktywizacyjnych. Łącznie wydatki na aktywne formy zmniejszyły się o 6,3% w porównaniu do roku 2016.

Podobnie jak w latach minionych, dużym powodzeniem cieszyły się staże i dofinansowanie działalności gospodarczej. Na sfinansowanie stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne za okres odbywania stażu wydatkowano 62,4 mln zł, ale było to aż o 22,9 mln zł mniej niż w 2016 roku. Znacząco mniej środków, bo o 9,2 mln zł niż przed rokiem, wydatkowano na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej. Zmniejszenie wydatków na tę formę aktywizacji szło w parze ze zmniejszeniem wydatków na wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy o prawie 14 mln zł.

W 2017 roku po stronie wydatków z FP najwyższą pozycję w kwocie 79,2 mln zł, stanowiła refundacja wynagrodzeń osób do 30 roku życia w ramach Programu dla Młodych.

Tabela 6.2. Wydatkowane środki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w województwie wielkopolskim w latach 2016-2017

Wyszczególnienie	2016 rok		2017 rok		2017/2016 2017=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP	295 867,8	100	277 303,0	100,0	93,7
z tego na:					
szkolenia, w tym bon szkoleniowy	12 025,4	4,1	13 963,5	5,0	116,1
prace interwencyjne	8 969,9	3,0	7 663,1	2,8	85,4
roboty publiczne	11 751,7	4,0	9 323,3	3,4	79,3
podjęcie działalności gospodarczej	65 612,5	22,2	56 365,0	20,3	85,9
wyposażenie stanowisk pracy	30 428,9	10,3	16 402,5	5,9	53,9
staż, w tym bon stażowy	85 336,0	28,8	62 416,9	22,5	73,1
przygotowanie zawodowe dorosłych	653,2	0,2	515,4	0,2	78,9
prace społecznie użyteczne	1 019,2	0,3	802,1	0,3	78,7
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	15 974,9	5,4	16 377,3	5,9	102,5
bon zatrudnieniowy	2 466,4	0,8	1 346,8	0,5	54,6
bon na zasiedlenie	3 350,8	1,1	4 283,1	1,5	127,8
zlecenie usług agencjom zatrudnienia	3 013,4	1,0	3 349,6	1,2	111,2
refundacja wynagrodzeń osób do 30 r.ż.*	49 752,2	16,8	79 225,5	28,6	159,2
Inne**	5 513,3	1,9	5 268,9	1,9	95,6

*dotyczy wydatków ponoszonych na aktywizację osób bezrobotnych rozpoczętą w 2016 r. i kontynuowaną w 2017 r.

** w tym m.in. wydatki na zatrudnienie wspierane, refundacja składek na ubezpieczenie społeczne, koszty badań bezrobotnych, stypendia i składki za okres szkolenia, dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia, inne instrumenty rynku pracy

6.4. PROGRAM REGIONALNY

Władze samorządowe województwa wystąpiły z inicjatywą zorganizowania Programu Regionalnego „Razem Skuteczniej”, który był drugim Programem realizowanym w ostatnich latach. Ideą Programu „Razem Skuteczniej”, wprowadzonego w Wielkopolsce, było zwiększenie wpływu samorządu województwa na kształtowanie regionalnej polityki rynku pracy oraz poprawa sytuacji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy. Realizacja Programu rozpoczęła się w kwietniu, a zakończyła w grudniu 2017 roku.

Celem Programu była integracja usług świadczonych przez powiatowe urzędy pracy i instytucje pomocy społecznej województwa wielkopolskiego na rzecz wspólnych klientów tych dwóch instytucji (osób długotrwale bezrobotnych i wyłączonych społecznie - grupy wymagającej szczególnego wsparcia na rynku pracy), a także aktywizacja zawodowa i społeczna uczestników.

Program „Razem Skuteczniej” finansowany był przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które przyznało kwotę 1 920 000 zł z rezerwy FP na aktywizację zawodową. Ponadto Program dofinansowano kwotą w wysokości 72 000 zł ze środków samorządu województwa na wsparcie pracowników OPS biorących udział w Programie.

Program realizowany był w siedmiu powiatach: czarnkowsko-trzcianeckim, kaliskim, konińskim, pleszewskim, słupeckim, tureckim i wągrowieckim. Natomiast partnerami byli: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu (ROPS) oraz Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS/MOPR).

W trakcie realizacji Programu instytucje rynku pracy oraz instytucje pomocy społecznej wypracowały instrumenty i metody wspólnej pracy związanej ze wsparciem wspólnego klienta. Były to głównie:

- nawiązywanie kontaktów bezpośrednich z wykorzystaniem kanałów informacyjnych: maile, spotkania, rozmowy telefoniczne, określenie osób do kontaktów,
- wymiana informacji o zakresie zadań i możliwych formach wsparcia w obu instytucjach,
- „zjednoczenie sił”, połączenie potencjału, wiedzy i doświadczenia obu instytucji,
- zaangażowanie do współpracy sołtysów i pracowników gmin, którzy szybko reagowali na każdy zgłaszany problem i absencję uczestnika w pracy,
- wspólne spotkania pośrednika pracy, pracownika socjalnego oraz uczestnika Programu w siedzibie PUP lub OPS oraz w miejscu pracy lub zamieszkania (tylko pracownicy socjalni), mające na celu głównie motywowanie, zachęcanie, pobudzanie ambicji lub pomoc i wspólne rozwiązywanie problemów.

Wypracowane metody mogą posłużyć za wzór do implementacji w obszarze polityki społecznej. Program pozwolił na zintegrowanie usług świadczonych na rzecz osób długotrwale bezrobotnych przez PUP i OPS. Przyczyniło się to również do efektywniejszego wykorzystania wiedzy, środków i potencjału obu tych instytucji, a także do wypracowania instrumentów umożliwiających przywrócenie lub wejście na rynek pracy osób długotrwale bezrobotnych.

W wyniku aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, wg stanu na 31 grudnia 2017 r., osiągnięto wskaźniki Programu na poziomie powyżej 70%

6.5. KRAJOWY FUNDUSZ SZKOLENIOWY

Celem Krajowego Funduszu Szkoleniowego jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby, które pracują, jednak posiadają nieadekwatne kompetencje w odniesieniu do zmieniającego się rynku pracy. Działania w ramach KFS finansowane są ze środków FP, wspierają kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców. Środki mogą być przeznaczone na finansowanie kursów, studiów podyplomowych, egzaminów, badań lekarskich i psychologicznych niezbędnych przed podjęciem kształcenia, ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków w związku z udziałem w kształceniu oraz na doprecyzowanie potrzeb szkoleniowych pracodawcy. Wnioski o dofinansowanie przyjmują i realizują

powiatowe urzędy pracy. Pula środków KFS, jaką województwo wielkopolskie otrzymało w 2017 roku wyniosła 14 999,3 tys. zł, tj. o 2 342,3 tys. zł więcej niż w 2016 roku.

Ustalone przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej priorytety wydatkowania środków KFS w 2017 roku obejmowały:

- wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w sektorach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
- wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych,
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej.

W przypadku wyczerpania środków z podstawowego limitu, powiatowe urzędy pracy miały możliwość wnioskowania o dodatkową kwotę z rezerwy KFS.

Priorytety wydatkowania rezerwy KFS w 2017 roku obejmowały:

- wsparcie kształcenia ustawicznego osób nieposiadających pełnych kwalifikacji na poziomie 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji (nie mają matury),
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45 roku życia,
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych,
- wsparcie kształcenia ustawicznego w zakładach pracy, w których wszczęto proces restrukturyzacji w rozumieniu ustawy z 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (t.j. Dz. U. 2017 r. poz. 1508, ze zm.).

W 2017 roku ze środków rezerwy KFS w Wielkopolsce skorzystało 21 powiatowych urzędów pracy. Łącznie urzędy zawnioskowały o kwotę 2 883,3 tys. zł. Dzięki KFS, w 2017 roku, przeszkolono 11 179 osób, tj. blisko 10% więcej niż w 2016 roku. Ostatecznie na szkolenia wydano 16 346,2 tys. zł.

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE NA RYNKU PRACY PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU

7.1. WYKAZ ZAWODÓW REFUNDOWANYCH

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należy coroczne określanie i ogłaszanie w wojewódzkim dzienniku urzędowym, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy, wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Wykaz zawodów refundowanych jest przeznaczony dla pracodawców zatrudniających młodocianych pracowników, którzy mogą odbywać naukę w zawodach określonych przepisami dotyczącymi klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Rokrocznie wykaz zawodów refundowanych opracowywany jest we współpracy z regionalnymi partnerami rynku pracy, tj. Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Wielkopolską Wojewódzką Komendą OHP, Wielkopolską Izbą Rzemieślniczą w Poznaniu oraz wielkopolskimi organizacjami pracodawców: Wielkopolskim Związkiem Pracodawców Lewiatan, związkiem Pracodawcy RP - Wielkopolska oraz Polską Izbą Gospodarczą Importerów, Eksporterów i Kooperacji.

WUP w Poznaniu dokonał szczegółowej analizy merytorycznej dotychczas funkcjonującego wykazu zawodów i opracował nowe zestawienie zawodów uwzględniające analizy i prognozy trendów na rynku pracy, takie jak:

- 1) aktualnie obowiązujące zawody zawarte w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego,
- 2) wykaz zawodów, w których prowadzona jest u rzemieślników nauka zawodu młodocianych pracowników, opracowywany przez Związek Rzemiosła Polskiego,
- 3) wyniki Barometru Zawodów – krótkotrwałego badania zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych,
- 4) wyniki monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- 5) wyniki innych badań, w tym prowadzonych przez regionalne obserwatoria rynku pracy.

Wykaz ten, zgodnie z ustawowym terminem, został przygotowany, a następnie opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego. Jednakże ze względu na zmiany wprowadzone Rozporządzeniem MEN konieczne było przygotowanie drugiego – aktualizującego wykazu, który został przyjęty przez Zarząd Województwa

Wielkopolskiego i zaktualizowany w Dzienniku Urzędowym. Wykaz obejmuje 74 zawody szkolne i 42 zawody pozaszkolne.

7.2. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ GWARANCJI DLA MŁODZIEŻY, W TYM PROGRAM PRACA DLA MŁODYCH

Gwarancje dla młodzieży (GdM) to program mający na celu wsparcie młodych osób w podejmowaniu zatrudnienia zainicjowany przez Komisję Europejską, a w Polsce opracowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Rozwoju. W Polsce beneficjentami GdM są osoby w wieku od 15 lat do 29 roku życia, w tym zwłaszcza z grupy tzw. NEET (*not in employment, education or training*) w szczególności osoby zaliczane do następujących grup:

- osoby w wieku 15-17 lat przedwcześnie kończące naukę – osoby zaniedbujące obowiązek szkolny (do 16 roku życia) lub obowiązek nauki (do osiągnięcia 18 roku życia),
- osoby w wieku do 29 lat pozostające poza zatrudnieniem, edukacją i szkoleniem (NEET) – w tym osoby wymagające szczególnego wsparcia, tj. oddalone od rynku pracy, ze środowisk defaworyzowanych, z obszarów wiejskich, osoby w wieku 18-29 lat zarejestrowane, jako bezrobotni, w tym zarejestrowani studenci studiów zaocznych i wieczorowych,
- bezrobotna młodzież oraz poszukujący pracy absolwenci szkół i uczelni w okresie 48 miesięcy od dnia ukończenia szkoły lub uzyskania tytułu zawodowego, w wieku 18-29 lat w zakresie wsparcia przedsiębiorczości osób młodych.

Inicjatywa, jaką są *Gwarancje dla Młodzieży*, realizowana jest w województwie wielkopolskim w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Powiatowe urzędy pracy z województwa wielkopolskiego realizują projekty z Osi Priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy*, Działania 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe*, Poddziałania 1.1.1 *Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego*. Osoby młode do 29 roku życia mogły skorzystać ze wsparcia edukacyjno-zawodowego dobranego odpowiednio do indywidualnych potrzeb. Najczęstszą formą pomocy były: pośrednictwo pracy, staże/praktyki, doradztwo zawodowe. Od początku realizacji Działania 1.1 PO WER w województwie wielkopolskim z pomocy skorzystało już ponad 26 094 osób bezrobotnych w wieku 18-29 lat, z czego 9 136 było osobami długotrwale bezrobotnymi. Pomoc udzielana jest w ciągu 4 miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub utraty pracy.

Ponadto w Wielkopolsce dzięki funkcjonowaniu Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu wypełniano założenia *Gwarancji dla Młodzieży* m.in. prowadząc działania poprzez usługi międzynarodowego pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES, wspierając

pracą doradców zawodowych studentów i absolwentów szkół wyższych w wyborze dalszej ścieżki zawodowej. Ponadto GdM realizowany jest poprzez Program Praca dla Młodych, wspierający osoby młode bezrobotne w wieku do 30 roku życia.

Integralną częścią realizacji *Gwarancji dla Młodzieży* w Polsce jest realizacja Programu „Pierwszy biznes - Wsparcie w starcie II”. Ma on na celu wsparcie osób młodych w tworzeniu nowych firm i nowych miejsc pracy, realizowane w formie preferencyjnych pożyczek. W 2017 r. w WUP zorganizowano spotkanie poświęcone temu programowi pożyczkowemu, w ramach którego przedstawiciel Polskiej Fundacji Przedsiębiorczości przybliżył zasady funkcjonowania programu pożyczkowego skierowanego do osób młodych.

7.3 FUNDUSZ GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

7.3.1. OCHRONA ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIEWYPŁACALNOŚCI PRACODAWCY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wykonuje ustawowe zadania Marszałka Województwa Wielkopolskiego mające na celu ochronę roszczeń pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawców z terenu województwa wielkopolskiego. Zadania te realizowane są na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Indywidualnie z wnioskiem o wypłatę świadczeń ze środków FGŚP z tytułu niezaspokojonych roszczeń pracowniczych wystąpiło w 2017 roku 278 pracowników. Natomiast pracodawcy oraz osoby zarządzające majątkiem pracodawcy (syndycy, nadzorcy, zarządcy) złożyli 24 wykazy niezaspokojonych roszczeń pracowniczych obejmujące łącznie 503 osoby. W związku ze złożonymi wnioskami w stosunku do 89 pracodawców wszczęto w 2017 roku postępowania wyjaśniające celem ustalenia, czy pracodawcy ci stali się niewypłacalni w rozumieniu ww. ustawy. Na podstawie zgromadzonych dokumentów stwierdzono 40 przypadków wystąpienia niewypłacalności wobec 37 pracodawców (w stosunku do trzech pracodawców niewypłacalność wystąpiła dwukrotnie), w tym na podstawie:

- faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności i braku środków finansowych na zaspokojenie roszczeń pracowniczych – 15 pracodawców,
- wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej przy jednoczesnym braku środków finansowych na zaspokojenie roszczeń pracowniczych - 8 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą,
- ogłoszenia upadłości – 6 firm,
- wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego - 6 firm,

- oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości z powodu braku środków na koszty postępowania upadłościowego - 5 przedsiębiorców.

Rozpatrywanie 92 wniosków indywidualnych, zarejestrowanych w 2017 roku, zakończono wypłatą świadczeń, a w 111 przypadkach odmówiono wypłaty z uwagi na nie spełnienie wymogów ww. ustawy. W odniesieniu do 3 odmów wnioskodawcy wystąpili z pozwami do sądu pracy, który stanowi instancję odwoławczą od odmowy wypłaty świadczeń – jedna sprawa zakończyła się oddaleniem powództwa, a dwie sprawy są w toku.

Łącznie ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w 2017 roku wypłacono świadczenia w kwocie 5.695.903,02 zł na rzecz 558 pracowników 50 niewypłacalnych pracodawców.

7.3.2. DOCHODZENIE ZWROTU WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ

Obowiązek zwrotu świadczeń wypłaconych ze środków FGŚP wynika z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, a uprzywilejowanie w zaspokajaniu należności FGŚP z art. 23 ust. 2 ustawy.

Z uwagi na cywilnoprawny charakter należności FGŚP, przy dochodzeniu ich zwrotu wyłączony jest tryb administracyjny oparty na przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego. Proces windykacji opiera się na powszechnie obowiązujących przepisach prawa – stosownie do charakteru należności i przyjętego trybu postępowania windykacyjnego w zależności od rodzaju niewypłacalności:

- postępowanie sądowe, którego celem jest uzyskanie tytułu wykonawczego,
- postępowanie egzekucyjne prowadzone w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego,
- postępowanie upadłościowe, w tym upadłość konsumencka,
- postępowanie restrukturyzacyjne,
- postępowanie zabezpieczające.

W 2017 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu kontynuował zainicjowane w latach poprzednich postępowania windykacyjne w odniesieniu do 864 spraw związanych z dochodzeniem zwrotu należności. W tym zakresie zabezpieczono interes Funduszu w ramach toczących się z udziałem FGŚP postępowań sądowych, egzekucyjnych, zabezpieczających, upadłościowych i restrukturyzacyjnych. Kontrolowano na bieżąco uwzględnianie i przestrzeganie przez odrębne organy (sądy cywilne i upadłościowe, organy egzekucyjne, komornicy sądowi, syndycy) pierwszeństwa zaspokajania należności FGŚP - jako należności stricte pracownicze.

Ponadto uruchomione w 2017 roku środki na wypłatę świadczeń pracowniczych w zastępstwie niewypłacalnych pracodawców skutkowały zawiązaniem 36 nowych spraw związanych z dochodzeniem zwrotu należności.

Przeprowadzone w 2017 roku działania windykacyjne związane z dochodzeniem zwrotu należności skutkowały:

- wniesieniem 92 powództw cywilnych przeciwko dłużnikom (niewypłacalnym pracodawcom bądź osobom trzecim odpowiedzialnym za spłatę należności),
- skierowaniem 107 wniosków egzekucyjnych przeciwko dłużnikom,
- monitorowaniem 117 postępowań upadłościowych i 12 upadłości konsumenckich,
- monitorowaniem 7 postępowań restrukturyzacyjnych.

Ponadto na podstawie tytułów wykonawczych uzyskanych przeciwko obcokrajowcom prowadzono odpowiednie procedury windykacji transgranicznej wobec dłużników FGŚP przebywających na terenie Niemiec, Francji, Holandii, Danii, Włoch i Belgii.

Odrębnym, aczkolwiek wynikającym wprost z realizowanej ustawy, zadaniem związanym z dochodzeniem zwrotu należności jest kierowanie do dysponenta Funduszu – Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wniosków o określenie warunków zwrotu należności, w szczególności rozłożenia na raty, odroczenia terminu zwrotu należności, odstąpienia w całości lub w części od dochodzenia zwrotu należności, lub umorzenia w całości lub w części należności (art. 23 ust. 3 -8 oraz art. 23a ustawy).

W powyższym zakresie dokonano merytorycznego rozpatrzenia pod kątem wystąpienia przesłanek ustawowych do udzielenia ulgi w spłacie należności FGŚP:

- 47 wniosków dłużników o określenie warunków zwrotu należności FGŚP,
- 42 wniosków z własnej inicjatywy o umorzenie należności FGŚP.

W ujęciu ilościowym podjęte w 2017 roku działania windykacyjne doprowadziły do zakończenia 58 spraw, w tym na skutek:

- dokonania całkowitej spłaty należności dobrowolnie bądź w ramach odrębnych postępowań sądowych, egzekucyjnych i upadłościowych - 13 spraw,
- wyrażenia zgody przez dysponenta FGŚP na całkowite umorzenie bądź odstąpienie od dochodzenia zwrotu należności - 21 spraw,
- dokonania częściowej spłaty należności i wyrażenia zgody przez dysponenta FGŚP na umorzenie pozostałej do zwrotu należności – 24 sprawy.

Łączna liczba spraw podlegających dalszemu dochodzeniu zwrotu należności FGŚP na koniec 2017 roku wyniosła 842 (liczba zaewidencjonowanych niewypłacalnych pracodawców), która faktycznie obejmuje 1 092 podmiotów, wobec których Fundusz prowadzi działania windykacyjne. Liczba spraw nie jest tożsama z faktycznie obsługiwaną liczbą podmiotów, albowiem dana sprawa związana z dochodzeniem zwrotu należności -

na skutek podjętych, często wieloletnich, działań windykacyjnych - podlega rozbiciu na kilka podmiotów; w tym: współdłużników w przypadku spółek cywilnych, jawnych i komandytowych oraz osób trzecich, na które przeszła odpowiedzialność za dług osoby prawnej (członków zarządu), innych osób, wobec których stwierdzono odpowiedzialność ograniczoną przepisami prawa (małżonkowie, spadkobiercy, Skarb Państwa).

W ujęciu wartościowym podjęte w 2017 roku działania windykacyjne skutkowały odzyskaniem zwrotu należności FGŚP w łącznej kwocie 5.389.528 zł oraz umorzeniem należności FGŚP - na mocy rozstrzygnięcia dokonanego przez dysponenta Funduszu na poziomie 16.971.222 zł. Stan należności FGŚP na koniec 2017 roku wyniósł 244.686.880 zł, w tym świadczenia wypłacone ze środków FGŚP w kwocie 117.900.298 zł oraz pozostała część obejmująca należności uboczne: odsetki ustawowe za opóźnienie (123.197.693 zł), koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych, w tym koszty zastępstwa procesowego (3.588.889 zł).

7.4. PORADNICTWO ZAWODOWE. SZKOLENIA DLA DORADCÓW KLIENTA I DORADCÓW ZAWODOWYCH POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Zadania z tego zakresu realizowane były w pięciu Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, z których jedno funkcjonuje w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, a cztery działają w jego oddziałach zamiejscowych w Kaliszu, Koninie, Lesznie i w Pile. Wykonywało je 18 doradców zawodowych, którzy posiadają wyższe wykształcenie lub studia podyplomowe w zakresie poradnictwa zawodowego oraz wykształcenie pokrewne, takie jak psychologia, socjologia.

W 2017 roku z różnorodnych form pomocy świadczonej przez centra skorzystało wraz z młodzieżą szkolną łącznie 13 537 klientów.

Jedną z form pracy z klientami w centrach informacji i planowania kariery zawodowej, były indywidualne porady zawodowe oraz indywidualne informacje zawodowe. Tego rodzaju pomocą objęto 9 727 osób. Podczas rozmów indywidualnych doradcy identyfikowali potrzeby, umiejętności i kwalifikacje klientów, aby pomóc im w określeniu kierunku rozwoju zawodowego i znalezieniu zatrudnienia. Licznej grupie osób udzielono indywidualnej pomocy w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych, przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych, w zakresie problematyki związanej z samozatrudnieniem oraz w rozwiązywaniu indywidualnych problemów zawodowych. Coraz częściej do doradców zawodowych zgłaszali się klienci, którzy trudności w funkcjonowaniu zawodowym upatrują w sferze psychologicznej, np. w niskim poczuciu własnej wartości, zaburzeniach nerwicowych, stanach depresyjnych, itp., co prawdopodobnie jest związane z rosnącym odsetkiem osób z tego typu problemami we współczesnym społeczeństwie. Określenie

zasobów związanych z wykształceniem, dotychczasowym doświadczeniem zawodowym oraz predyspozycjami wymagało często szerszej diagnozy. W Centrach przeprowadzono 2 200 specjalistycznych konsultacji zawodowych, uzupełnionych diagnostyką psychologiczną opartą na ponad 500 badaniach testowych. Wykorzystywano m.in. rekomendowany przez MRPiPS *Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych* oraz *Wielowymiarowy Kwestionariusz Preferencji, Baterię Testów Uzdolnień Ogólnych, Inwentarz Osobowości NEO-FFI* oraz *Formalną Charakterystykę Temperamentu FCZ-KT*.

Obok poradnictwa indywidualnego w Centrach odbywały się spotkania grupowe (zajęcia warsztatowe i informacyjne). W 2017 roku z tej kategorii usług skorzystało 3 810 osób. W stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się liczba spotkań grupowych. Łącznie w 2017 roku odbyło się 277 zajęć grupowych. W zajęciach uczestniczyły 3 194 osoby dorosłe, co jest liczbą o blisko 0,5 tys. wyższą w stosunku do 2016 roku. Zajęcia grupowe stanowiły dopełnienie i wzmocnienie efektów indywidualnej pomocy. Wśród zagadnień tematycznych realizowanych podczas zajęć grupowych znalazły się m.in. *metody poszukiwania pracy, aktualności z rynku pracy, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, autoprezentacja na rozmowie kwalifikacyjnej, zakładanie własnej firmy i postawy przedsiębiorcze, bilans kompetencji, asertywna komunikacja, radzenie sobie ze stresem, przełamywanie wewnętrznych barier, wzmacnianie poczucia własnej wartości, kreatywność i inne*.

Podobnie jak w latach ubiegłych, znaczącą grupę klientów stanowiła młodzież szkolna. Wśród uczestników byli studenci szkół wyższych oraz młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych i szkół specjalnych. Wśród wszystkich ww. młodych osób 603 osoby to młodzież poniżej 18 roku życia. Dla młodych osób przeprowadzono łącznie 103 spotkania informacyjno – doradcze (wliczone do łącznej liczby 277 spotkań grupowych), co stanowi ponad 30 zajęć grupowych więcej w stosunku do 2016 roku. Tematyka zajęć realizowana, zgodnie ze zgłaszanym przez szkoły i uczelnie wyższe zapotrzebowaniem, dotyczyła następujących zagadnień: *moja pierwsza praca, skuteczne metody poszukiwania pracy, aktywne postawy na rynku pracy, zasady przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, rozmowa kwalifikacyjna, rozwój umiejętności społecznych zwiększających skuteczność na rynku pracy*.

Doradcy zawodowi przeprowadzali warsztaty, wykorzystując sprawdzone metody grupowej pracy doradczej oraz własne programy autorskie.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu rozwijał współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. Kontynuował współdziałanie z powiatowymi urzędami pracy, akademickimi biurami karier, centrami edukacji i pracy młodzieży oraz mobilnymi centrami zawodowymi przy Ochotniczych Hufcach Pracy, gminnymi centrami informacji, oddziałami terenowymi Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych i Urzędu Skarbowego, warsztatami terapii zajęciowej, lokalnymi władzami samorządowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, ośrodkami pomocy społecznej, klubami integracji społecznej, Centrum Inicjatyw Rodzinnych w Poznaniu, specjalnymi ośrodkami szkolno - wychowawczymi, inkubatorami przedsiębiorczości i szkołami.

Realizowano poradnictwo zawodowe ukierunkowane na integrację społeczną osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, obejmując działaniami doradczymi osoby niepełnosprawne, klientów ośrodków pomocy społecznej oraz byłych osadzonych w ośrodkach penitencjarnych.

Zwiększano dostęp mieszkańców Wielkopolski do usług doradczych poprzez obsługę Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych w systemie Zielona Linia (portal informacyjny urzędów pracy, www.zielonalinia.gov.pl, infolinia 19524), organizację kolejnej edycji Drzwi Otwartych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu oraz podczas lokalnych targów edukacji, pracy i przedsiębiorczości i Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Jednym z ustawowych zadań Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu jest działalność metodyczno – szkoleniowa w zakresie usług rynku pracy na rzecz powiatowych urzędów pracy.

W 2017 roku przeprowadzono siedem szkoleń obejmujących zagadnienia takie jak: *asertywność, profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych, sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach obsługi klienta, metodologia i narzędzia stosowane w poradnictwie zawodowym oraz stosowanie Kwestionariusza Zainteresowań Zawodowych (KZZ)*. Wzięło w nich udział 136 pracowników powiatowych urzędów pracy z terenu województwa wielkopolskiego.

Zorganizowano również dwa szkolenia dotyczące wdrażania Systemu Doradcy Zawodowego, w których uczestniczyło 60 pracowników powiatowych urzędów pracy Wielkopolski oraz 20 pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Ponadto odbyło się spotkanie doradców zawodowych z wszystkich centrów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu. Jego celem była wymiana doświadczeń w zakresie stosowanych metod doradczych.

7.5. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH W RAMACH UMÓW I POROZUMIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH ORAZ W RAMACH EURES

Sieć EURES jest jedną z form realizacji prawa swobodnego przepływu pracowników w UE/EOG, co oznacza, że każdy obywatel UE ma prawo do pracy w każdym innym kraju UE, bez konieczności uzyskania pozwolenia na pracę, zamieszkania w innym kraju ze względu na pracę, pozostania w nim nawet po zakończeniu stosunku pracy, traktowania na równi z obywatelami danego państwa w zakresie dostępu do zatrudnienia, warunków pracy

oraz wszelkich innych przywilejów socjalnych i podatkowych, które mogą ułatwić integrację w kraju przyjmującym.

W 2017 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dysponował 1 126 ofertami pracy i 6 269 miejscami pracy w ramach sieci EURES.

Liczba indywidualnych kontaktów z bezrobotnymi i poszukującymi pracy wyniosła 5 408. Najczęściej udzielano informacji nt. poszukiwania pracy w innych krajach UE/EOG oraz usługach oferowanych w ramach sieci EURES. Nawiązano także 801 kontaktów zainicjowanych przez pracodawców szczególnie zainteresowanych pośrednictwem pracy w UE/EOG oraz rekrutacją obywateli innych państw.

Najliczniejszą grupę kandydatów, których CV przesłano w odpowiedzi na zagraniczne oferty pracy stanowiły osoby w wieku 18-40. Na oferty pracy za granicą aplikacje złożyło 78 osób, czyli o 139 osób mniej niż w 2016 roku.

Spadek zainteresowania ofertami pracy za granicą spowodowany jest kilkoma czynnikami. Jednym z nich jest utrzymująca się od dłuższego czasu niska stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim. Przed kilkoma latami wyjazd za granicę stanowił często jedyną szansę na znalezienie pracy. Obecnie wielu poszukujących zatrudnienia podejmuje satysfakcjonującą pracę w pobliżu swojego miejsca zamieszkania, w związku z czym oferty pracy za granicą nie są już tak atrakcyjną alternatywą. Ponadto, osoby zainteresowane poszukiwaniem zatrudnienia za granicą mają aktualnie możliwość korzystania z wielu źródeł informacji o wolnych miejscach pracy – obok podmiotów realizujących zadania w ramach sieci EURES są to m.in. Internet, prywatne agencje zatrudnienia czy własna sieć kontaktów.

Zauważono również, że oferty pracy uważane w ubiegłych latach za atrakcyjne, w ostatnim czasie cieszą się coraz słabszym zainteresowaniem osób poszukujących pracy za granicą. Niektórzy z pracodawców zagranicznych współpracujących z siecią EURES od wielu lat, zmuszeni są do rezygnacji z przeprowadzania rekrutacji na terenie Polski z uwagi na brak kandydatów.

W porównaniu z rokiem 2016, liczba ofert pracy zwiększyła się o ok. 7%. Największe zapotrzebowanie na pracowników z Polski złożyli pracodawcy z Niemiec (672 oferty pracy), Austrii (83 oferty pracy), Wielkiej Brytanii (61 ofert pracy), Czech (50 ofert pracy), Norwegii (47 ofert pracy), Belgii (45 ofert pracy) oraz Holandii (45 ofert pracy).

Najwięcej ofert pracy proponowano na następujące stanowiska: monter (instalacji / urządzeń / konstrukcji itp.), elektryk / elektromonter / elektroinstalator, kucharz / szef kuchni, kelner / pracownik restauracji (obsługa gości), spawacz, mechanik, opiekun osób starszych /

pomocnik opiekuna, ślusarz, stolarz, pracownik przy uprawie / zbiorach, pracownik produkcji, kierowca C+E.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zatrudniał w 2017 roku 5 doradców EURES oraz 1 asystenta EURES.

Kadra EURES uczestniczyła w rozmaitych przedsięwzięciach mających na celu promowanie mobilności zawodowej na europejskim rynku pracy, takich jak rekrutacje dla pracodawców zagranicznych, spotkania informacyjne dla osób zainteresowanych poszukiwaniem pracy za granicą, targi pracy organizowane przez partnerów rynku pracy.

Pracownicy uczestniczyli w następujących szkoleniach organizowanych przez instytucje zewnętrzne:

- szkolenie wirtualne „Matching Skills: Strategies and Tools”,
- szkolenie wirtualne „Services to Employers”,
- szkolenie wirtualne „EU Resources for Job Mobility”,
- szkolenie zaawansowane EURES – „Services to Jobseekers” w Berlinie,
- szkolenie zaawansowane EURES – „Services to Jobseekers” w Wilnie,
- szkolenie wstępne EURES organizowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie,
- szkolenie zaawansowane EURES – „Strengthening Collaboration for Job Mobility” w Pradze,
- szkolenie „Współpraca EURES z pracodawcami krajowymi” organizowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie.

7.6. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Podobnie jak w latach poprzednich, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu pełnił funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i zajmował się:

- pozyskiwaniem na wniosek zainteresowanego dokumentu z zagranicy w celu ustalenia prawa do zasiłku dla bezrobotnych po zatrudnieniu poza granicami Polski,
- wydawaniem z upoważnienia Marszałka Województwa decyzji administracyjnych dotyczących przyznania prawa do zasiłku, sumując okresy zatrudnienia w Polsce i poza granicami kraju,
- wydawaniem dokumentów potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce,
- wydawaniem dokumentów umożliwiających osobom bezrobotnym zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy z prawem do zasiłku poszukiwanie pracy poza Polską i pobieranie tam zasiłku przyznanego w Polsce.

7.6.1. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH Z POLSKI

W 2017 roku w całej Wielkopolsce jedynie 8 osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku nabytego w Polsce (w 2016 roku – 19 osób) skorzystało z możliwości pobierania go w czasie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim UE/EOG i Szwajcarii.

Zazwyczaj okres transferu zasiłku wynosił 3 miesiące. W szczególnych sytuacjach na wniosek bezrobotnego okres ten może zostać wydłużony maksymalnie do 6 miesięcy. W 2017 roku tylko jedna osoba złożyła wniosek o przedłużenie transferu, który został pozytywnie rozpatrzony. Procedura realizacji transferów przebiegała bez problemów, osoby wyjeżdżające dokonały rejestracji w kraju poszukiwania pracy i pobrały cały należny zasiłek lub tylko jego część, w przypadku gdy znalazły i podjęły pracę za granicą.

Zasiłek dla osób bezrobotnych przyznawany jest w trzech wysokościach: 80%, 100% i 120% zasiłku podstawowego. 80% zasiłku przyznawane jest w przypadku, gdy staż pracy wynosi poniżej 5 lat, 100% zasiłku przy stażu pracy od 5 do 20 lat oraz 120% kwoty zasiłku przy stażu pracy powyżej 20 lat. Od 1 czerwca 2014 roku zasiłek dla osób bezrobotnych w wysokości 80% zasiłku podstawowego przez pierwsze 90 dni jego pobierania wynosi 664,90 zł brutto miesięcznie oraz 522,10 zł brutto miesięcznie w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku (okres uzależniony od stopy bezrobocia w powiecie).

W przypadku pobierania zasiłku dla osób bezrobotnych w wysokości 100% zasiłku kwoty te wynoszą odpowiednio 831,10 zł brutto miesięcznie przez pierwsze 90 dni pobierania zasiłku oraz 652,60 zł brutto miesięcznie w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku.

W przypadku zasiłku dla osób bezrobotnych przyznanego w wysokości 120% zasiłku podstawowego, wysokość pobieranego zasiłku przez pierwsze 90 dni wynosi 997,40 zł brutto miesięcznie oraz 783,20 zł brutto miesięcznie w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku.

7.6.2. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH DO POLSKI

Na zasadzie wzajemności, obywatele innych państw członkowskich należących do UE/EOG oraz Szwajcarii, jak również obywatele Polski, mają prawo do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia za granicą, udając się do Polski w celu poszukiwania pracy, na podstawie formularza uprawniającego do transferu zasiłku.

W 2017 roku 747 osób skorzystało z tego prawa. Osobami tymi najczęściej byli obywatele polscy, którzy za granicą nabyli prawo do zasiłku i wrócili do kraju w celu poszukiwania zatrudnienia. Zasiłek najczęściej transferowany był z Holandii, Niemiec, Norwegii i Irlandii. Skala tego zjawiska zwiększa się z każdym kolejnym rokiem (w roku 2014 – 372 osoby, w roku 2015 – 578 osób, w roku 2016 – 648 osób, w roku 2017 – 747 osób).

7.6.3. SUMOWANIE OKRESÓW UBEZPIECZENIA LUB ZATRUDNIENIA

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, na pisemny wniosek osoby zainteresowanej, wydaje dokument potwierdzający zatrudnienie / ubezpieczenie / pracę na własny rachunek w Polsce. W 2017 roku wydał 357 dokumentów potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce, o 163 mniej w stosunku do 2016 roku. Co prawda w 2017 roku zmalała liczba wydanych dokumentów PD U1, jednak zdecydowana większość z nich była co najmniej raz korygowana (wydawana powtórnie) ze względu na fakt, iż wnioskodawcy pierwotnie do wniosku o wydanie dokumentu PD U1 dołączali nieprawidłowe dokumenty (np. wadliwe świadectwa pracy lub zaświadczenia dot. wysokości wynagrodzenia otrzymywanego z tytułu wykonywania umowy zlecenia bez informacji o odprowadzonych składkach na Fundusz Pracy).

Zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia umożliwia uzyskanie świadczeń z tytułu bezrobocia obywatelom polskim, jak również innym obywatelom UE/EOG oraz Szwajcarii, którzy posiadają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich UE/EOG.

Aby zaliczyć osobom bezrobotnym okresy zatrudnienia / ubezpieczenia / pracy na własny rachunek w krajach UE/EOG i Szwajcarii do świadczeń pracowniczych, w celu ustalenia prawa do zasiłku dla bezrobotnych w Polsce, niezbędny jest urzędowy dokument SED U002 lub PD U1 potwierdzający to zatrudnienie. Ze względu na fakt, iż niewiele osób bezrobotnych wraca do Polski z urzędowym dokumentem wydanym przez zagraniczną instytucję właściwą, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu na wniosek tych osób wysyła za granicę prośby o potwierdzenie przebytych okresów zatrudnienia / ubezpieczenia / pracy na własny rachunek. W 2017 roku wysłano 3691 próśb do zagranicznych instytucji właściwych, pozyskano natomiast 4 653 dokumenty. Większa liczba otrzymanych dokumentów w stosunku do próśb o ich wydanie wynika z faktu, iż niektóre dokumenty zostały przez zagraniczne instytucje wydane kilkakrotnie np. ze względu na konieczność dokonania korekty potwierdzonych wcześniej okresów zatrudnienia. Zaliczając okresy zatrudnienia / ubezpieczenia / pracy na własny rachunek do świadczeń pracowniczych w Polsce, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wydał w 2017 roku 4 398 decyzji administracyjnych na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

8. PODSUMOWANIE

1. Rok 2017 był najlepszym od kilkunastu lat, jeśli chodzi o sytuację na rynku pracy, stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku wyniosła 3,7%, tj. o 1,2 punktu procentowego mniej niż w grudniu 2016. Województwo wielkopolskie nadal wyróżnia się najniższą stopą bezrobocia kształtującą się o 2,9 punktu procentowego poniżej wskaźnika krajowego.
2. W dalszym ciągu bezrobocie było zróżnicowane terytorialnie. Największe obserwowane było w jego wschodniej i północnej części. W grudniu 2017 r. najwyższą stopę bezrobocia notowano w powiatach konińskim – 9,7% wobec 12,6% w grudniu 2016 r. i złotowskim – 8,4% wobec 9,6%. A także w powiatach, chodzieskim – 7,7% wobec 9,9%, średzkim – 6,4 % wobec 9,3%, czy wągrowieckim – 6,4% wobec 8,6%. Najniższe wskaźniki utrzymywały się w poznańskim – 1,5% wobec 2,0% przed rokiem oraz w powiatach, wolsztyńskim – 1,7% wobec 2,6% i kępińskim – 1,9% wobec 2,2%.
3. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2017 r. stanowili 84,3% ogółu bezrobotnych i było to o 0,3 punktu procentowego mniej niż rok wcześniej. Udział długotrwale bezrobotnych stanowiących najbardziej liczną grupę wśród zarejestrowanych ogółem, w skali roku zmniejszył się o 1,4 punktu procentowego i wyniósł 47,6%. Zmniejszył się również odsetek osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia – o 0,8 punktu procentowego do 28,2% w tym poniżej 25 roku życia o 0,5 punktu procentowego do 14,1 %.
4. Chociaż rok 2017 był rokiem, w którym wskaźnik stopy bezrobocia dla Wielkopolski wyniósł 3,7% i był to najniższy poziom w Polsce, to nadal utrzymuje się na dość wysokim poziomie długotrwale bezrobocie. W rejestrach urzędów pracy w końcu 2017 roku znajdowało się 28 021 osób długotrwale bezrobotnych, natomiast spośród wszystkich aktywizowanych 19,4% stanowiły osoby z tej właśnie kategorii. Udział osób długotrwale bezrobotnych, objętych aktywnymi formami, w stosunku do 2016 roku zmalał o 4,3 punktu procentowego.
5. W szczególnej sytuacji na rynku pracy pozostają także osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia. Na koniec 2017 roku osób bezrobotnych w tym wieku było 15 457, rok wcześniej status osoby bezrobotnej w tej kategorii wiekowej posiadało 20 994 osoby. Udział osób powyżej 50 roku życia, które nie posiadają zatrudnienia w stosunku do ogółu bezrobotnych w Wielkopolsce zmalało o 0,7 punktu %. Stanowią one prawie 1/3 wszystkich bezrobotnych. W grudniu 2017 udział osób bezrobotnych po 50 roku życia wyniósł 26,3%, a w porównaniu do 2016 zmalał o 0,7 punktu procentowego.

6. Obserwowano zjawisko powrotów do kraju. Największy udział osób bezrobotnych powracających do Polski po zakończeniu zatrudnienia poza granicami kraju do ogółu powracających, notowany był w subregionie konińskim i wyniósł 51,7%.
7. W 2017 roku kontynuowano działania na rzecz osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, współfinansowane z EFS oraz środków krajowych. Od początku wdrażania do końca 2017 w ramach projektów Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 wsparciem objęto łącznie 46 530 osób.
8. Notowane w ostatnich latach zmniejszenie poziomu bezrobocia znalazło również odbicie w liczebności populacji bezrobotnych kobiet. W ciągu trzech ostatnich lat ulegała ona znaczącemu zmniejszeniu - w granicach od 15 do 21,8 procent. Równocześnie jednak od 2013 roku systematycznie rośnie odsetek udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, który w ciągu 2017 roku kolejny raz zwiększył się (o 2 punkty procentowe i wyniósł 60,8%). O pogarszającej się sytuacji kobiet na rynku pracy może świadczyć również powiększanie się udziału tej grupy w kategoriach osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, między innymi bezrobotnych: bez doświadczenia zawodowego, do 25 roku życia, oraz do 30 roku życia, posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, bądź co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia, długotrwale bezrobotnych, bez kwalifikacji zawodowych.
9. Do powiatowych urzędów pracy całej Wielkopolski trafiło w 2017 roku 124,1 tys. ofert pracy, tj. o ponad 9,3 tys. mniej niż w 2016 roku. Ponad 80% stanowiły oferty pracy niesubsydiowanej.
10. Mimo mniejszej liczby ofert zarówno będących w dyspozycji urzędów pracy, jak i dostępnych na otwartym rynku, zmniejszyła się liczba bezrobotnych znajdujących się w rejestrach urzędów pracy, co pociągnęło za sobą spadek liczby bezrobotnych aktywizowanych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. W efekcie wsparcia udzielono 2 567 osobom mniej niż w 2016 roku. Podobnie jak w latach poprzednich najwięcej osób skorzystało ze wsparcia w ramach stażu łącznie z przygotowaniem zawodowym dorosłych, szkoleń, dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej i refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy. Jednocześnie zauważalnie wzrósł udział osób objętych aktywizacją w średniorocznej liczbie osób bezrobotnych (o blisko 7 punktów procentowych, do 46,3%), co jest świadectwem poszerzania się dostępu do aktywizacji dla większej liczby osób bezrobotnych i daje

możliwości objęcia aktywnymi formami osób mających coraz krótszy staż w rejestrach urzędów pracy.

11. W 2017 roku ze środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia wydano 273 921,1 tys. zł, tj. o 6,5% mniej niż rok wcześniej.
12. W kwietniu 2017 r. rozpoczęła się realizacja Programu Regionalnego „Razem Skuteczniej”, którego celem była aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych i wyłączonych społecznie. Program zakładał uczestnictwo 214 osób z siedmiu powiatów: czarnkowsko-trzcianeckiego, kaliskiego, konińskiego, pleszewskiego, śłupeckiego, tureckiego i wągrowieckiego. Program zakończył się w grudniu 2017 roku.
13. Sejmik Województwa Wielkopolskiego w 2017 roku przyjął na rok 2018 i lata następne nowe kryteria dotyczące podziału środków FP dla samorządów powiatowych województwa wielkopolskiego na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań. Podjęcie uchwały jest wynikiem reakcji władz samorządowych na bieżące uwarunkowania społeczno-gospodarcze regionalnego rynku pracy, w szczególności związane z sytuacją osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych osób z niepełnosprawnością i bezrobotnych w wieku 50+.
14. W ostatnim okresie na terenie Wielkopolski obserwujemy rosnące zapotrzebowanie na pracę świadczoną przez cudzoziemców. W 2017 roku liczba wydawanych oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi w porównaniu z 2016 rokiem zwiększeniu o 43,5%. Łącznie złożono je w liczbie 182 194, z czego 58 126 dla kobiet. Prawie wszystkie oświadczenia dotyczyły Ukrainy - 172 424. Dla porównania w 2016 roku do wielkopolskich urzędów pracy wpłynęło 126 972 oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom, z czego dla Ukrainy 123 197. Tym samym, 2017 rok jest kolejnym kiedy obserwuje się dominujący udział obywateli ukraińskich wśród pracowników z innych krajów.
15. Zmianie uległy przepisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2017 roku, dotyczące zezwolenia na pracę sezonową oraz nowej formuły oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcom. Całość regulacji dotyczących oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom obowiązuje od dnia 1 stycznia 2018 roku.
16. W 2017 roku wprowadzono znaczące zmiany do ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych oraz niektórych innych ustaw, w tym przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy regulujących prowadzenie agencji zatrudnienia.

17. Na koniec 2017 roku w województwie wielkopolskim aktywnych było 1 106 agencji zatrudnienia, wpisanych do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia. W całej Polsce natomiast w 2017 roku działało ich prawie 9 tysięcy. Daje to drugie miejsce w kraju, po województwie mazowieckim, gdzie aktywnych było 1 728 agencji zatrudnienia. Jednocześnie wzrosło zainteresowanie posiadaniem wpisu do Rejestru Instytucji Szkoleniowych w stosunku do roku poprzedniego. Województwo wielkopolskie pod względem ilości aktywnych instytucji szkoleniowych w Rejestrze na tle kraju w 2017 roku znajdowało się na trzecim miejscu wśród województw, po mazowieckim i śląskim. Zjawiska te potwierdzają, że wielkopolski rynek pracy jest rynkiem różnorodnym i rozbudowanym.

.

9. WNIOSKI

1. Znaczny spadek liczby osób bezrobotnych w ewidencji PUP może świadczyć o tym, że osoby te sprawniej znajdują zatrudnienie na wielkopolskim rynku pracy. Nie tylko zauważalny jest spadek liczby osób bezrobotnych, ale i stopy bezrobocia. Świadczy to o ożywieniu gospodarczym regionu i związane jest z dobrą koniunkturą gospodarczą Wielkopolski.
2. Rok 2017 był rokiem, w którym wskaźnik stopy bezrobocia dla Wielkopolski wyniósł 3,7% i był to najniższy poziom w całej Polsce.
3. Województwo wielkopolskie wyróżnia się wysokim wskaźnikiem zatrudnienia, który w trzecim kwartale 2017 r. wyniósł 76,2%, w stosunku do analogicznego okresu 2016 roku wzrósł on o 4,3 punktu procentowego z 71,9%.
4. Wprowadzenie rozwiązań i instrumentów, które pomagają młodym ludziom wejść na rynek pracy spowodowało, że wielkopolskie urzędy pracy w 2017 roku najczęściej na aktywne formy kierowały osoby bezrobotne do 30 roku życia (59,5% aktywizowanych). Udział tych osób w rejestrach w końcu grudnia 2017 r. wynosił 28,2%.
5. Nadal na szczególną uwagę zasługują osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, które stanowią prawie 1/3 wszystkich bezrobotnych oraz osoby długotrwale bezrobotne, stanowiące blisko połowę całej populacji bezrobotnych w Wielkopolsce.
6. W celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu prowadził działania współfinansowane ze środków Unii Europejskiej oraz środków krajowych, związane z realizacją projektów Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.
7. Program Regionalny „Razem Skutecznej” – wyróżniony przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – przyczynił się do wypracowania metod współpracy i realizacji działań aktywizacyjnych wspólnych klientów PUP i OPS.
8. Wzrost zapotrzebowania na kadry wśród wielkopolskich pracodawców i związany z nim niekiedy deficyt polskich pracowników, spowodował u pracodawców konieczność rekompensaty braków kadrowych zatrudnianiem obcokrajowców, w szczególności obywateli Ukrainy. Świadczy o tym zwiększona liczba wydanych pozwoleń na pracę.

9. Druga połowa roku 2017 stanowiła okres przygotowawczy do multiplikowania nowych regulacji w obszarze zatrudniania cudzoziemców.